

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

«Η πορεία προς την οικονομική κατάρρευση της Ελλάδας. Αιτίες, παραλείψεις, λάθη και εγκληματικές ενέργειες των υπευθύνων.»

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ: Κατσαντώνη Μαρία
Κόκαλη Ελένη

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: Κωνσταντίνος Ντεμίρης

Πάτρα, Απρίλιος 2012

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Φτάνοντας στο τέλος της φοιτητικής μας σταδιοδρομίας θα ήταν μεγάλη παράληψη να μην ευχαριστήσουμε αυτούς που στάθηκαν δίπλα μας σε όλη αυτή την προσπάθεια που κάναμε για την απόκτηση γνώσης.

Πάνω από όλα θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους γονείς μας για την στήριξη που μας παρείχαν σε όλους τους τομείς κατά τη διάρκεια των σπουδών μας.

Επίσης θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον καθηγητή μας κ. Ντεμίρη για την βοήθειά του και την καθοδήγηση που μας έδωσε ώστε να ολοκληρωθεί η παρούσα πτυχιακή εργασία.

Κόκαλη Ελένη

Κατσαντώνη Μαρία

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η πτυχιακή μας έχει θέμα τις αιτίες, τα λάθη, τις παραλείψεις και τις εγκληματικές ενέργειες των υπευθύνων που έφεραν την Ελλάδα αντιμέτωπη με μία από τις σοβαρότερες οικονομικές κρίσεις στα χρονικά του κράτους. Αναλύουμε σταδιακά όλες τις πτυχές της ελληνικής πραγματικότητας δίνοντας έμφαση στα μελανά της σημεία.

Ξεκινάμε την εργασία προσδιορίζοντας κάποιους οικονομικούς όρους όπως η οικονομική κρίση, ο οικονομικός κύκλος και οι συνέπειες της κρίσης που θα μας βοηθήσουν να ενταχθούμε στο πνεύμα της οικονομικής θεωρίας.

Συνεχίζουμε τη μελέτη κάνοντας μια αναφορά στη διεθνή αλλά και την ελληνική οικονομία καθώς στην απαρχή της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης και τον τρόπο που αυτή επηρέασε μετέπειτα και τις υπόλοιπες οικονομίες καταλήγοντας στην Ελλάδα.

Ένα άλλο πεδίο με το οποίο θα ασχοληθούμε είναι οι οικονομικές αδυναμίες της χώρας που ευθύνονται ως έναν βαθμό για την πορεία που ακολουθεί σήμερα. Συγκεκριμένα εξετάζουμε ζητήματα όπως το ασφαλιστικό, το δημόσιο χρέος, η φοροδιαφυγή και ο καταναλωτισμός. Μέσα από αυτή την έρευνα εντοπίζουμε τους βλαβερούς παράγοντες που αφαιμάζαν τελικά την ελληνική οικονομία.

Επίσης γίνεται ξεχωριστή μνεία στα λάθη, τις παραλείψεις, τις εγκληματικές ενέργειες των υπευθύνων και τις επιπτώσεις αυτών στο σύνολο του ελληνικού κράτους. Για την καλύτερη κατανόηση του προβλήματος κάνουμε διαχωρισμό σε ευθύνες των πολιτικών μας προσώπων, κοινωνικές ευθύνες αλλά και στα ξένα συμφέροντα ούτως ώστε να διαφανεί ο βαθμός υπαιτιότητας της κάθε κατηγορίας. Συμπεριλαμβάνουμε δε και ορισμένες αναπόφευκτες συνέπειες που προκάλεσαν οι προαναφερθέντες παράγοντες τόσο σε κοινωνικό επίπεδο όσο και σε πολιτικό.

Συνοψίζοντας παραθέτουμε κάποιες προτάσεις με σκοπό την οικονομική άνοδο της χώρας όπως είναι για παράδειγμα τα μέτρα για τη στήριξη του τουριστικού μας τομέα, η επένδυση στο φυσικό περιβάλλον και στην αειφόρο ανάπτυξη που περιλαμβάνει την εκμετάλλευση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και των φυσικών πόρων που έχει στη διάθεση της η Ελλάδα καθώς και η επιστροφή και η στήριξη της γεωργίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευχαριστίες.....	ΣΕΛ.1
Περίληψη.....	ΣΕΛ.2
Λίστα Πινάκων, Εικόνων και Διαγραμμάτων.....	ΣΕΛ.7
Εισαγωγή.....	ΣΕΛ.8

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : ΟΡΙΣΜΟΣ, ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

1. Οικονομική κρίση.....	ΣΕΛ.9
1.1 Ορισμός οικονομική κρίσης.....	ΣΕΛ.9
1.1.1 Χαρακτηριστικά της κρίσης.....	ΣΕΛ.9
1.1.2 Τα στάδια της κρίσης.....	ΣΕΛ.10
1.2 Οικονομικός κύκλος.....	ΣΕΛ.10
1.2.1 Ορισμός οικονομικού κύκλου.....	ΣΕΛ.10
1.2.2 Φάσεις οικονομικού κύκλου.....	ΣΕΛ.11
1.3 Συνέπειες.....	ΣΕΛ.12
1.4 Τρόποι αντιμετώπισης.....	ΣΕΛ.13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

2.1 Η διεθνής οικονομική κρίση.....	ΣΕΛ.14
2.1.1 Η.Π.Α. : Η αρχή της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης.....	ΣΕΛ.14
2.1.2 Το φαινόμενο της οικονομικής χιονοστιβάδας.....	ΣΕΛ.14
2.2 Η ελληνική οικονομική κρίση.....	ΣΕΛ.15
2.2.1 Πως εμφανίστηκε στην Ελλάδα η διεθνής οικονομική κρίση.....	ΣΕΛ.15

2.2.2 Οι επιπτώσεις της οικονομικής κατάρρευσης στην ελληνική πραγματικότητα.....	ΣΕΛ.16

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΗΣΑΝ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΔΙΕΞΟΔΟ

3.1 Δημόσιο χρέος.....	ΣΕΛ.20
3.1.1 Η σταδιακή διόγκωση του δημόσιου χρέους.....	ΣΕΛ.20
3.1.2 Το αντίκρισμα του δημόσιου χρέους στην οικονομία.....	ΣΕΛ.21
3.1.3 Προτεινόμενες στρατηγικές-προτάσεις ώστε να μειωθεί το δημόσιο έλλειμμα και χρέος.....	ΣΕΛ.26
3.2 Φοροδιαφυγή.....	ΣΕΛ.30
3.2.1 Λίγα λόγια για τη φοροδιαφυγή.....	ΣΕΛ.30
3.2.2 Συντελεστές που ευνοούν τη φοροδιαφυγή.....	ΣΕΛ.32
3.2.3 Το αντίκτυπο της φοροδιαφυγής στην Ελληνική οικονομία.....	ΣΕΛ.33
3.2.4 Προτάσεις κατά της φοροδιαφυγής.....	ΣΕΛ.36
3.3 Ασφαλιστικό.....	ΣΕΛ.36
3.3.1 Ασφαλιστικά συστήματα.....	ΣΕΛ.37
3.3.2 Αναδρομή στην λανθασμένη πορεία του ασφαλιστικού.....	ΣΕΛ.39
3.3.3 Εισφοροδιαφυγή.....	ΣΕΛ.40
3.3.4 Προτάσεις για την αναμόρφωση του ασφαλιστικού συστήματος.....	ΣΕΛ.41
3.4 Καταναλωτισμός.....	ΣΕΛ.42
3.4.1 Ο σύγχρονος άνθρωπος και ο καταναλωτισμός	ΣΕΛ.42
3.4.2 Οι παράγοντες που συμβάλουν στην ανάπτυξη του καταναλωτισμού.....	ΣΕΛ.43
3.4.3 Ο καταναλωτισμός σε νούμερα στην Ελλάδα.....	ΣΕΛ.43
3.4.4 Μέθοδοι πρόληψης του καταναλωτισμού.....	ΣΕΛ.45

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : ΛΑΘΗ – ΠΑΡΑΛΗΨΕΙΣ – ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ-ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

4.1 Πολιτικές ευθύνες.....	ΣΕΛ.47
4.1.1 Σχέδιο Μάρσαλ.....	ΣΕΛ.48
4.1.2 Εκχώρηση της Εθνικής Κυριαρχίας.....	ΣΕΛ.51
4.2 Κοινωνικές ευθύνες.....	ΣΕΛ.52
4.2.1 Απόψεις περί συλλογικής ευθύνης.....	ΣΕΛ.52
4.2.2 Ελληνική νοοτροπία.....	ΣΕΛ.53
4.3 Ξένα συμφέροντα.....	ΣΕΛ.54
4.3.1 Ελληνικά Πετρέλαια.....	ΣΕΛ.55
4.3.2 Η μετατροπή του Ελληνικού Δικαίου σε Αγγλικό.....	ΣΕΛ.55
4.3.3 Σκάνδαλο Siemens – C4I.....	ΣΕΛ.56
4.3.4 Το σκάνδαλο των υποβρυχίων.....	ΣΕΛ.58
4.4 Επιπτώσεις στον κοινωνικό αλλά και τον πολιτικό ιστό.....	ΣΕΛ.60
4.4.1 Κοινωνικές Επιπτώσεις.....	ΣΕΛ.60
4.4.1.1 Ανεργία.....	ΣΕΛ.60
4.4.1.2 Μετανάστευση.....	ΣΕΛ.67
4.4.1.3 Πτώση παραγωγικού τομέα και εμπορίου.....	ΣΕΛ.68
4.4.2 Πολιτικές Επιπτώσεις.....	ΣΕΛ.69

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΟΔΟ

5.1 Τουρισμός.....	ΣΕΛ.71
5.1.1 Προβλήματα του ελληνικού τουρισμού.....	ΣΕΛ.71
5.1.2 Μέτρα για την στήριξη του ελληνικού τουρισμού.....	ΣΕΛ.72

5.2 Περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη.....	ΣΕΛ.74
5.2.1 Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.....	ΣΕΛ.74
5.2.2 Εκμετάλλευση φυσικών πόρων.....	ΣΕΛ.76
5.3 Επιστροφή στη Γεωργία – Κτηνοτροφία.....	ΣΕΛ.77
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	ΣΕΛ.78
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	ΣΕΛ.80
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ-1.....	ΣΕΛ.81
ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ-1.....	ΣΕΛ.81
ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ-2.....	ΣΕΛ.81
ΣΥΝΤΟΜΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.....	ΣΕΛ.94
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ-2.....	ΣΕΛ.95
ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ-1.....	ΣΕΛ.95
ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ-2.....	ΣΕΛ.95
ΣΥΝΤΟΜΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.....	ΣΕΛ.99
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	ΣΕΛ.100
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	ΣΕΛ.102

ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ, ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

<i>Σχήμα 1.2.2.1</i>	Φάσεις οικονομικού κύκλου.....σελ.12
<i>Πίνακας 3.1.1.1</i>	Δημόσιο έλλειμμα.....σελ.20
<i>Πίνακας 3.1.1.2</i>	Δημόσιο χρέος.....σελ.21
<i>Πίνακας 3.1.2.1</i>	Κατανάλωση και επενδύσεις.....σελ.22
<i>Πίνακας 3.1.2.2</i>	Σύνθεση και εξέλιξη δημόσιου χρέους.....σελ.23
<i>Πίνακας 3.1.2.3</i>	Γενική κυβέρνηση και διαιρέσεις της.....σελ.24
<i>Πίνακας 3.1.2.4</i>	Προβλέψεις για την εξάλειψη του χρέους.....σελ.25
<i>Πίνακας 3.2.1.1</i>	Κατηγοριοποίηση τύπων δραστηριοτήτων παραοικονομίας.....σελ.31
<i>Πίνακας 3.2.3.1</i>	Απεικόνιση του δείκτη διαφθοράς στην Ευρώπη.....σελ.35
<i>Πίνακας 4.1.1.1</i>	Η Ελλάδα και το σχέδιο Μάρσαλ.....σελ.50
<i>Πίνακας 4.1.1.2</i>	Η αμερικανική στρατιωτική βοήθεια στην Ελλάδα.....σελ.51
<i>Εικόνα 4.3.3.1</i>	Αποδεικτικό στοιχείο για το C4I.....σελ.58
<i>Πίνακας 4.4.1.1.1</i>	Συνοπτική έκθεση εγγεγραμμένων στο μητρώο του ΟΑΕΔ.....σελ.64
<i>Πίνακας 4.4.1.1.2</i>	Συνοπτική έκθεση εγγεγραμμένων στο μητρώο του ΟΑΕΔ(2).....σελ.65
<i>Πίνακας 4.4.1.1.3</i>	Άνεργοι αναζητούντες εργασία.....σελ.66
<i>Σχήμα 4.4.1.1.1</i>	Αναλογία ανέργων αναζητούντων εργασία ανά περιφέρεια.....σελ.67
<i>Πίνακας 5.1.2.1</i>	Οι δημοφιλέστεροι τουριστικοί προορισμοί.....σελ.73

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η οικονομική κρίση, όπως όλοι γνωρίζουμε, ξεκίνησε από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Το φαινόμενο αυτό στην αρχή είχε μια ήπια μορφή, αυτός είναι μάλιστα ο κυριότερος λόγος που από πολλούς θεωρήθηκε ασήμαντο σαν φαινόμενο πιστεύοντας πως στην πορεία θα ανακάμψει. Όμως στη συνέχεια, το μικρό αυτό φαινόμενο εμφάνισε επεκτατικές τάσεις, εφόσον δεν αντιμετωπίστηκε έγκαιρα, κάνοντας έτσι αισθητή την παρουσία του σε όλες τις Πολιτείες τις ηπείρου. Το κύμα αυτό της οικονομικής κρίσης δεν σταμάτησε εκεί διέσχισε τους Ωκεανούς και έπληξε όλο τον υπόλοιπο κόσμο.

Φτάνοντας στην Ευρώπη, τα Ευρωπαϊκά κράτη που δεν είχαν μεγάλα προβλήματα στο κρατικό τους ταμείο μπόρεσαν να αντιμετωπίσουν την κρίση και να την περιορίσουν έτσι ώστε να μην πληγούν σημαντικά οι οικονομίες τους. Από την άλλη μεριά όμως, υπήρξαν και κράτη τα οποία αντιμετώπιζαν ήδη εσωτερικά οικονομικά προβλήματα, μόλις λοιπόν τα πρώτα σημάδια της κρίσης έγιναν αισθητά ήταν αδύνατο να περιοριστούν. Τέτοια κράτη είναι η Ισπανία, η Ελλάδα, η Ιταλία και η Πορτογαλία.

Η Ελλάδα λοιπόν, ανήκει στην κατηγορία των χωρών που δεν μπόρεσε να αποτρέψει την κρίση να επηρεάσει το κρατικό της ταμείο. Η πτυχιακή αυτή εργασία έχει σαν σκοπό την ανάδειξη των αιτιών, των παραλήψεων, των λαθών που έγιναν αλλά και τους 'εγκληματικούς' χειρισμούς των υπευθύνων που οδήγησαν την Ελλάδα στο τελευταίο σκαλοπάτι πριν την πτώχευση.

Στο πρώτο κεφάλαιο, δίνονται αναλυτικά ο ορισμός, τα χαρακτηριστικά και τα στάδια της οικονομικής κρίσης μελετώντας έτσι την θεωρητική πλευρά των πραγμάτων. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης αλλά και οι τρόποι αντιμετώπισης του φαινομένου.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, παρουσιάζεται πως εμφανίστηκε το φαινόμενο στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και στην συνέχεια η μορφή που πήρε, η έκταση αλλά και οι επιπτώσεις που επέφερε η κρίση στον Ελλαδικό χώρο.

Στο τρίτο κεφάλαιο, αναφέρονται όλοι εκείνοι οι οικονομικοί παράγοντες που οδήγησαν την Ελλάδα στην οικονομική κατάρρευση όπως είναι το Δημόσιο χρέος, η Φοροδιαφυγή, το Ασφαλιστικό αλλά και ο Καταναλωτισμός. Στη συνέχεια, αναλύεται ο καθένας ξεχωριστά ενώ ταυτόχρονα παρατίθενται προτάσεις για την αντιμετώπιση του κάθε ζητήματος.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, διευκρινίζονται οι ευθύνες και τα συμφέροντα που υπήρξαν ώστε να γίνουν αυτά τα " λάθη - παραλήψεις " στην Ελληνική περίπτωση, είτε Πολιτικές, είτε Κοινωνικές ευθύνες. Ενώ, στην τελευταία ενότητα του τέταρτου κεφαλαίου αποσαφηνίζονται οι επιπτώσεις που επέφεραν τα προαναφερθέντα στον κοινωνικό αλλά και πολιτικό ιστό.

Στο πέμπτο και τελευταίο κεφάλαιο, γίνεται λόγος για οικονομική άνοδο μέσω ανάπτυξης τομέων όπως για παράδειγμα ο τουρισμός, το περιβάλλον και η γεωργία-κτηνοτροφία ενώ παράλληλα παρουσιάζονται προτάσεις και τρόποι εφαρμογής των αναπτυξιακών προγραμμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : ΟΡΙΣΜΟΣ, ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Η πιο πολυσυζητημένη έννοια της εποχής μας είναι η οικονομική κρίση. Η προσπάθεια να διευκρινιστεί πλήρως η σημασία του φαινομένου αυτού είναι δύσκολη εξαιτίας της ποικιλομορφίας που την χαρακτηρίζει. Διάφοροι ορισμοί έχουν δοθεί για να την προσδιορίσουν με τους πιο απλούς να την εξηγούν ως τη στενή οικονομική θέση που βρίσκεται μια επιχείρηση, ένας οργανισμός, ένα κράτος με κυριότερα γνωρίσματα την αβεβαιότητα, την κατάρρευση της αγοράς, τον γενικό εκνευρισμό για το σημείο που έχουμε βρεθεί, την ανασφάλεια και το φόβο για την εξέλιξη των πραγμάτων.

Η οικονομική κρίση δεν περιορίζεται σε μεγάλα ή μικρά μεγέθη ούτε σε τοπικά ή διεθνή θέματα. Καταλαμβάνει ευρύτερες διαστάσεις. Μπορεί να εμφανιστεί σε μια μικρή επιχείρηση, σε μια πολυεθνική, σε μια ολόκληρη χώρα ακόμα και σε διαφορετικά κράτη ανά τον κόσμο δημιουργώντας τότε μία παγκόσμια κρίση με αποτέλεσμα καταστροφικές οικονομικές συνέπειες.

1.1.1 ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Από τη στιγμή που θα αντιληφθούμε την εμφάνιση της κρίσης είτε αφορά μία επιχείρηση είτε μία ολόκληρη χώρα θα εντοπίσουμε τα αναπόφευκτα αρνητικά χαρακτηριστικά της στις αλλαγές που συμβαίνουν στους μέχρι πρότινος φυσιολογικούς ρυθμούς.

Όταν ένας οργανισμός ή ένα κράτος έρθει αντιμέτωπο με την κρίση θα σημειώσει μεγάλες χρηματικές απώλειες, κάτι που θα αποτελέσει πλήγμα για τη δημόσια εικόνα του γεγονός που θα επιβαρύνει κι άλλο την υπάρχουσα άσχημη κατάσταση.

Τα βασικά συναισθήματα που γεννά η οικονομική κατάρρευση είναι ανασφάλεια και αβεβαιότητα διότι δεν υπάρχουν εγγυήσεις για την αποκατάσταση του προβλήματος και όλοι ανησυχούν για το τι θα φέρει το αύριο.

Η ένταση της κρίσης δεν είναι σταθερή, διαφοροποιείται ανάλογα με το στάδιο που βρίσκεται κι εξελίσσεται κλιμακωτά.

Ένα επιπλέον χαρακτηριστικό της είναι πως αποδιοργανώνει εντελώς τους προηγούμενους ρυθμούς λειτουργίας. Τίποτα δεν είναι όπως πριν, εκ των πραγμάτων όλα προσαρμόζονται στις νέες συνθήκες.

Θλιβερό γνώρισμα αποτελεί κι η απόκρυψη στοιχείων, δηλαδή δεν πληροφορούμαστε επαρκώς κι έγκυρα για το τι συμβαίνει στην πραγματικότητα και ποιες είναι οι ρεαλιστικές

διαστάσεις που έχει λάβει το θέμα εξαιτίας του ότι η υπόθεση καταλήγει να ελέγχεται από τα κρατικά όργανα και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης που υποστηρίζουν την εκάστοτε παράταξη ανάλογα με τις πολιτικές τους θέσεις και τα συμφέροντα που εξυπηρετούν αφήνοντας τον κόσμο να ζει με ψευδαισθήσεις κι εσφαλμένες εντυπώσεις.

1.1.2 ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Όπως αναφέραμε και προηγουμένως η οικονομική κρίση περνάει από κάποια στάδια από τη στιγμή που εκδηλώνεται και για όσο διάστημα διαρκέσει. Αναφορικά τα στάδια αυτά είναι τα εξής: 1.Στάδιο διαμόρφωσης 2.Στάδιο εκδήλωσης 3.Στάδιο επιπτώσεων 4.Στάδιο ομαλοποίησης

Αναλυτικότερα στο πρώτο στάδιο (στάδιο διαμόρφωσης της κατάστασης) γίνεται η αρχική προσέγγιση του ζητήματος και παρατηρούμε την ύπαρξη ορισμένων στοιχείων όπως λάθη, παραλείψεις, παρορμητικές κινήσεις, ενέργειες που δεν υπολογίστηκαν σωστά και αποτέλεσαν τον κύριο άξονα των προβλημάτων που έχουν δημιουργηθεί.

Στο δεύτερο στάδιο (στάδιο εκδήλωσης ή κορύφωσης της κρίσης) έχουμε την εκδήλωση των αρνητικών χαρακτηριστικών της κρίσης κι η διάρκεια της μέχρι την τελική κορύφωση ποικίλει ανάλογα με το χρόνο εμφάνισης και δράσης των γνωρισμάτων.

Στο τρίτο στάδιο (στάδιο επιπτώσεων και συνεπειών) γίνονται εμφανείς οι δυσμενείς συνέπειες του προβλήματος κι οι αλλαγές που αυτές επέφεραν.

Στο τέταρτο και τελευταίο στάδιο (στάδιο επίλυσης κι ομαλοποίησης) αρχίζει επιτέλους η ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας, αποκαθίσταται η ισορροπία κι οι νέοι λειτουργικοί ρυθμοί ξεκινούν για να δώσουν ξανά κίνητρο στην παραγωγική διαδικασία.

1.2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ

1.2.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ

Για να εξετάσουμε καλύτερα τα οικονομικά ζητήματα θα πρέπει πρώτα να κάνουμε μια αναφορά στη σημασία του οικονομικού κύκλου. Έτσι λοιπόν ως οικονομικός κύκλος ορίζεται ο τύπος των διακυμάνσεων που εντοπίζουμε στη συνολική οικονομική δραστηριότητα των χωρών κι εφαρμόζεται μέσα από τη δραστηριότητα των επιχειρήσεων

Οι οικονομικοί κύκλοι αποτελούνται από διαστολές, συστολές, κι υφέσεις. Η εναλλαγή ανάμεσα στις φάσεις επαναλαμβάνεται αλλά όχι περιοδικά.

Ένας οικονομικός κύκλος κρατάει από έναν χρόνο έως δώδεκα χρόνια ανάλογα με τη διάρκεια των χαρακτηριστικών της κάθε φάσης¹.

1.2.2 ΦΑΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ

Ένας οικονομικός κύκλος αποτελείται από τέσσερις φάσεις ο χρόνος ζωής των οποίων δεν είναι σταθερός κι αυτό οφείλεται στο γεγονός πως πολλά χαρακτηριστικά καθορίζουν την πορεία τους όπως η σοβαρότητα της κατάστασης όσον αφορά στην κρίση κι οι συνέπειες που έχει αυτή στις επιχειρήσεις, στους οργανισμούς και στα κράτη γενικότερα.

Ξεκινάμε με τη φάση την πρώτη φάση ή φάση της κρίσης στην οποία γίνονται εμφανή τα αρνητικά στοιχεία που χαρακτηρίζουν αυτή την περίοδο. Σε αυτή τη χρονική διάρκεια παρατηρούμε έντονη πτώση της παραγωγής, που σε ορισμένες περιπτώσεις είτε μειώνεται αισθητά είτε σταματάει τελείως. Αυτό έχει ως επακόλουθο αρκετές επιχειρήσεις να παύουν να λειτουργούν κι όσες παραμένουν ανοιχτές αντιλαμβάνονται πως είναι δύσκολο να πωλήσουν τα εμπορεύματα τους. Επίσης τα επίπεδα της ανεργίας σημειώνουν μεγάλη αύξηση.

Σειρά έχει η φάση της ύφεσης με κύριο γνώρισμα την επικράτηση μιας γενικής στασιμότητας. Εδώ έχουμε φαινόμενα όπως πάγωμα στην πτωτική πορεία της παραγωγής χωρίς αυτό να σημαίνει απαραίτητα κι αύξησή της. Υπάρχει μείωση στις επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν προβλήματα με οικονομικά χρέη. Η προσφορά χρήματος αυξάνεται κι όσα αποθέματα δημιουργήθηκαν λόγω αδυναμίας πώλησης των εμπορευμάτων κατά τη φάση της κρίσης αρχίζουν σιγά σιγά να καταναλώνονται.

Η τρίτη φάση καλείται φάση ανάκαμψης με θετικά στοιχεία καθώς αρχίζει η παραγωγή να έχει ανοδική πορεία, παρατηρείται πτώση της ανεργίας, η ζήτηση των καταναλωτικών αγαθών μεγαλώνει κι οι επιχειρήσεις προβαίνουν στην πρόσληψη εργατικού δυναμικού για την ενίσχυση της παραγωγικής διαδικασίας. Έτσι σταδιακά περνάμε και πάλι στο οικονομικό σημείο που βρισκόμασταν πριν την εμφάνιση της κρίσης.

Τελευταία είναι η φάση της ανόδου, η πιο ευνοϊκή του οικονομικού κύκλου. Σε αυτή τη φάση έχουμε ξεπεράσει το επίπεδο που βρισκόμασταν πριν την κρίση, υπάρχει μεγάλη κυκλοφορία εμπορευμάτων στις αγορές, αξιόλογη αύξηση της παραγωγής, δημιουργία νέων βιομηχανικών εγκαταστάσεων κι όλες οι προοπτικές για την εμφάνιση της υπερπαραγωγής που θα οδηγήσει σε μία καινούρια κρίση λόγω αδυναμίας αντιστάθμισης από την αγορά του μεγάλου όγκου των εμπορευμάτων².

¹ http://drakoulakis.blogspot.com/2010/01/blog-post_2055.html

Δημοσιεύτηκε στις 19 Ιανουαρίου 2010

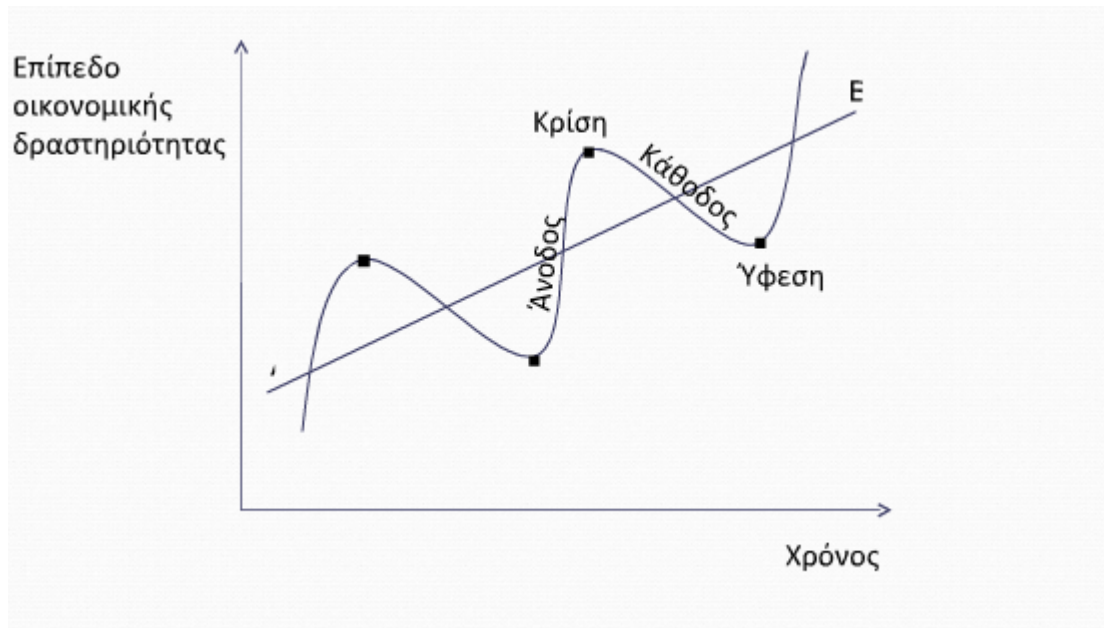
Ανακτήθηκε στις 22 Φεβρουαρίου 2012

² http://drakoulakis.blogspot.com/2010/01/blog-post_2055.html

Δημοσιεύτηκε στις 19 Ιανουαρίου 2010

Ανακτήθηκε στις 22 Φεβρουαρίου 2012

Στην παρακάτω εικόνα φαίνονται αναλυτικά οι Φάσεις του Οικονομικού Κύκλου.

ΣΧΗΜΑ 1.2.2.1

1.3 ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

Από τη στιγμή που εμφανίζεται η οικονομική κρίση πρέπει να αναμένουμε αναπόφευκτα και τις δυσμενείς της συνέπειες.

Τα οικονομικά μεγέθη δέχονται μεγάλο πλήγμα από την κρίση καθώς τα κέρδη των επιχειρήσεων γνωρίζουν ολοένα και μεγαλύτερη μείωση. Το διεθνές εμπόριο επίσης επηρεάζεται από αυτόν τον φαύλο κύκλο διότι βρισκόμαστε στην εποχή της παγκοσμιοποίησης κι υπάρχει μία σχέση εξάρτησης μεταξύ των διεθνών οικονομιών και των συναλλαγών τους.

Άλλο αρνητικό επακόλουθο αυτής της κατάστασης είναι ραγδαία αύξηση της ανεργίας. Οι επιχειρήσεις αδυνατούν να ανταπεξέλθουν στα έξοδά τους με αποτέλεσμα να προβαίνουν σε απολύσεις για να μειώσουν κατά κάποιο βαθμό το κόστος τους και να εφαρμόζουν μείωση στους μισθούς των εργαζομένων. Έτσι έχουμε σημαντική πτώση στα προσωπικά εισοδήματα αλλά και τραγική ανοδική πορεία του ποσοστού της ανεργίας.

Μεγάλος είναι επίσης ο αριθμός των επιχειρήσεων που οδηγούνται σε πτώχευση λόγω της κρίσης γιατί δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν τη νέα οικονομική πραγματικότητα. Η αγορά πλέον υπολειτουργεί, το χρήμα δεν κινείται κι επικρατεί μια στασιμότητα της εμπορικής δραστηριότητας.

1.4 ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

Τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την εξυγίανση της οικονομίας που έχει υποστεί κρίση θα εξαρτηθούν από το μέγεθος της επίδρασης που είχε η κρίση και από τις δυνατότητες των επιχειρήσεων ή των κρατών αντίστοιχα για ανάκαμψη έτσι ώστε να δημιουργηθεί ξανά κλίμα εμπιστοσύνης και να αρχίσει να κινείται και πάλι η αγορά.

Ξεκινώντας με τα χρηματιστήρια παρατηρούμε πως η ύφεση έχει ρίξει τις τιμές στα χαμηλότερα επίπεδα προκαλώντας έτσι παγκόσμια ανησυχία δίνοντας όμως συγχρόνως τη δυνατότητα για εκμετάλλευση ευκαιριών γιατί όπως υποστήριζε κι ο Εβραίος τραπεζίτης Μόργκαν με την φράση του «αγοράζω μετοχές όταν το αίμα κυλάει στους δρόμους» είναι αναμενόμενο κι εξακριβωμένο πως μετά από τις σοβαρότερες οικονομικές κρίσεις διεθνώς παρουσιάστηκαν οι σπουδαιότερες ανοδικές πορείες των χρηματιστηριακών δεικτών.

Οι επενδυτές με τη σειρά τους θα πρέπει να είναι προσεκτικοί και να εξετάζουν με σύνεση τις μελλοντικές ενέργειές τους προσπερνώντας κινδύνους που ελλοχεύουν σε φήμες. Θα ήταν χρήσιμο να αποζητούν εταιρείες με σταθερούς ρυθμούς ανάπτυξης και δεδομένη απόδοση όσον αφορά στα μερίσματα. Επίσης οφείλουν να είναι περισσότερο ενημερωμένοι γύρω από το θέμα των εμπορευμάτων και να αποφεύγουν την ταραχή η οποία δεν βοηθά ποτέ στη λήψη ορθών αποφάσεων.

Σχετικά με τις καταθέσεις των πολιτών και σε αυτή την περίπτωση πρέπει να κυριαρχήσει η λογική. Είναι φυσικά επόμενο να δημιουργείται ανησυχία και ανασφάλεια στους πολίτες για την πορεία των καταθέσεων τους όμως αν αποφασίσουν όλοι να αποσύρουν τις καταθέσεις τους αυτό θα δημιουργούσε ακόμα σοβαρότερο πρόβλημα στην ήδη άσχημη κατάσταση και δεν προσέφερε κάποια εγγύηση για την ασφάλεια των χρωμάτων σε αντίθεση με τις μεγάλες τράπεζες που φαίνεται να παρουσιάζουν ορισμένη σταθερότητα.

Τέλος τα δάνεια για τα οποία έγινε ο μεγαλύτερος λόγος για το μερίδιο ευθύνης τους γύρω από την οικονομική κρίση μπορούν να αντιμετωπιστούν με ψυχραιμία και οι δανειολήπτες να αναζητήσουν σε συνεργασία με ειδικούς τραπεζικούς συμβούλους λύσεις συμφέρουσες τις οποίες θα μπορέσουν να προσαρμόσουν στα δεδομένα τους κάνοντας τις δόσεις αποπληρωμής πιο ευνοϊκές ώστε να ανακουφιστούν προσωρινά από αυτό το βάρος³.

³

<http://ellinismossouidias.wordpress.com/2010/04/28/%CF%84%CF%81%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%B9-%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BC%CE%B5%CF%84%CF%89%CF%80%CE%B9%CF%83%CE%B7%CF%83-%CF%84%CE%B7%CF%83-%CE%BA%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%B7%CF%83/>
Δημοσιεύτηκε στις 28 Απριλίου 2010
Ανακτήθηκε στις 2 Μαρτίου 2012

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

2.1 Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

2.1.1 Η.Π.Α. Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Πολλοί υποστηρίζουν πως όλες οι εξελίξεις ξεκινάνε από την Αμερική, συνεπώς δεν είναι περιεργό που ακόμη κι η παγκόσμια οικονομική κρίση είχε ως αφετηρία της την υπερδύναμη.

Κύριες αιτίες της κρίσης που ξέσπασε στις Η.Π.Α. θεωρούνται τα στεγαστικά δάνεια κι η αδυναμία αποπληρωμής τους καθώς κι η άσχημη τροπή των πραγμάτων λόγω του δημόσιου χρέους που παρουσίαζε σταδιακή αύξηση.

Οι λόγοι που το δημόσιο χρέος της Αμερικής πήρε τόσο μεγάλες διαστάσεις οφείλονται σε παράγοντες όπως ότι για σημαντική χρονική διάρκεια οι Η.Π.Α. έκαναν περισσότερες εισαγωγές σε σχέση με αυτά που εξήγαγαν, οι Αμερικάνοι σε σύγκριση με το παρελθόν δεν αποταμίευαν με τους ίδιους ρυθμούς με αποτέλεσμα να χρειαστούν ξένα δανειακά κεφάλαια ούτως ώστε να ορθοποδήσει ξανά η εθνική οικονομία, η αλόγιστη επένδυση χρηματικών μονάδων για την στρατιωτική θωράκιση του έθνους κι η διεξαγωγή πολυετών και πολυδάπανων πολέμων όπως η περίπτωση του Αφγανιστάν και τέλος η οικονομική στήριξη κρατών που εξυπηρετούσαν τα συμφέροντά της.

Η αρχή της κρίσης για την υπερδύναμη έκανε την εμφάνισή της την περίοδο που ήταν αδύνατη η αποπληρωμή των στεγαστικών δανείων λόγω της αύξησης του επιτοκίου το 2006 με αποτέλεσμα οι τράπεζες να κινηθούν εναντίον των πολιτών και να προχωρήσουν σε κατασχέσεις. Αυτή η κατάσταση οδήγησε την αγορά κατοικιών σε ένα τέλμα, η αξιοπιστία των τραπεζών μειώθηκε, το εθνικό χρηματοοικονομικό σύστημα δέχτηκε σπουδαίο πλήγμα κι η οικονομική κρίση δεν άργησε να ξεσπάσει.

2.1.2 ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΧΙΟΝΟΣΤΙΒΑΔΑΣ

Σύμφωνα με τους οικονομικούς αναλυτές η αρχή της οικονομίας στηρίζεται στη θεωρία των οικονομικών κύκλων. Έτσι λοιπόν αναμενόμενο για την περίοδο από το 2002 μέχρι το 2007 που είχε σημειωθεί υψηλός βαθμός ανάπτυξης του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος πως μια μέρα θα ερχόταν η κάμψη. Αρκετοί διεθνείς οικονομικοί οργανισμοί και διάφοροι οικονομολόγοι είχαν επισημάνει την πτωτική πορεία των αγορών και του πιθανούς επερχόμενους κινδύνους.

Την τριετία από το 2005 μέχρι το 2007 οι πιο έγκυροι οικονομικοί κύκλοι υποστήριζαν την ιδέα της ανεξαρτητοποίησης των υπό ανάπτυξη οικονομιών από τα γεγονότα που διαδραματίζονταν στην Αμερική, στις χώρες της Ευρώπης, στην Ιαπωνία και κάποιες άλλες ισχυρές οικονομίες παγκοσμίως. Είχαν επίσης την πεποίθηση πως η κάμψη που θα παρουσιαζόταν θα μπορούσε να καλυφθεί από τη δυναμική ανάπτυξη χωρών όπως η Κίνα με αποτέλεσμα τη σταδιακή μεταφορά του πυρήνα των οικονομικών συναλλαγών κι ενεργειών. Θεωρούσαν λοιπόν πως θα ήταν σε θέση να αντιμετωπίσουν την οποιαδήποτε επιβράδυνση στην οικονομία ανά πάσα στιγμή.

Δυστυχώς όμως τα πράγματα δεν είχαν την προσδοκώμενη εξέλιξη κι έτσι άρχισε να εμφανίζεται σιγά σιγά το φαινόμενο του οικονομικού ντόμινο το οποίο ξεκίνησε από την κρίση στην Αμερική και σύντομα κατέλαβε παγκόσμιες διαστάσεις επηρεάζοντας σημαντικά και τις υπόλοιπες ισχυρές οικονομίες του πλανήτη.

Λόγω της κατάρρευσης της αγοράς ακινήτων πολλοί τομείς που συσχετίζονται με αυτή ήρθαν αντιμέτωποι με προβλήματα της ίδιας κλίμακας. Έντονη ήταν η διακοπή της δραστηριότητας σε ό,τι αφορά στην κατασκευή και στον εξοπλισμό κατοικιών.

Φυσικό επακόλουθο ήταν να έχουμε αύξηση της ανεργίας και σημαντική μείωση στο εισόδημα δημιουργώντας έτσι μια αλυσιδωτή αντίδραση αρχικά για την ίδια την Αμερική και στην πορεία για όσα κράτη είχαν εμπορικές συναλλαγές μαζί της. Σύντομα η κρίση κατέλαβε παγκόσμιες διαστάσεις.

2.2 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

2.2.1 ΠΩΣ ΕΜΦΑΝΙΣΤΗΚΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση ήταν φυσικό να μην αφήσει ανεπηρέαστη την Ελλάδα. Οι αρχικές συνέπειες της κρίσης ήταν συγκριτικά ήπιες για τη χώρα μας. Πρώτον, δεν προκάλεσε ανυπέβλητα προβλήματα στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα λόγω του χαμηλού βαθμού διασύνδεσής του με το αμερικανικό και το βρετανικό σύστημα. Δεύτερον, οι επιδράσεις στην πραγματική οικονομία, με εξαίρεση τον τουρισμό και τη ναυτιλία, ήταν σχετικά ήπιες δεδομένου του χαμηλού βαθμού ανοίγματος της ελληνικής οικονομίας. Έτσι, το πρώτο έτος της κρίσης 2008 το ΑΕΠ της χώρας αυξήθηκε κατά 1,3%, ενώ η ύφεση του 2009 με -2,3% ήταν από τις χαμηλότερες στην Ευρωζώνη⁴.

Η κρίση, αν και δεν προκάλεσε, επέτεινε και επέσπευσε την κρίση χρέους της ελληνικής οικονομίας. Είναι ενδεικτικό ότι το 2007, δηλαδή πριν καν ξεσπάσει η κρίση, η χώρα εμφάνιζε δημόσιο χρέος ίσο με το 105% του ΑΕΠ και δημοσιονομικό έλλειμμα -6,4% του ΑΕΠ. Η κατάσταση, χωρίς σοβαρή πρόκληση, μιας και η κρίση ξεκίνησε το Φθινόπωρο του 2008, ξέφυγε το επόμενο έτος, ενώ χειροτέρευσε δραματικά το 2009, όταν χωρίς να υπάρχουν τα περιθώρια άσκησης επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής το δημοσιονομικό έλλειμμα εκτινάχθηκε στο -15,4% ως προς το ΑΕΠ και το δημόσιο χρέος στο 126,8%⁵. Παρόλα αυτά, η χώρα συνέχιζε να δανείζεται με σχετικά ευνοϊκούς όρους.

Εν συνεχεία, μια σειρά από αρνητικά γεγονότα όπως οι συνεχείς αρνητικές δηλώσεις για την κατάσταση της χώρας, οι παλινωδίες της οικονομικής πολιτικής, οι διαδοχικές υποβαθμίσεις της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας από του οίκους «αξιολόγησης», κ.α. εκτίνασσαν σταδιακά τα περιθώρια δανεισμού και καθιστούσαν τη χρηματοδότηση του ελληνικού δημοσίου ιδιαίτερα δυσχερή. Την κατάσταση αυτή την εκμεταλλεύτηκαν οι κερδοσκόποι τίτλων και συναλλάγματος. Τελικά, στις 23 Απριλίου 2010 η χώρα κατέθεσε στο ΔΝΤ και στο Συμβούλιο της ΟΝΕ αίτημα για δημόσια χρηματοδότηση. Στις 2 Μαΐου αποφασίστηκε η

⁴ European Commission 2010

⁵ EEAG (European Economic Advisory Group) 2011

χορήγηση στην Ελλάδα δανείου ύψους 110 δισεκατομμυρίων ευρώ⁶ (80 δις από τις 15 χώρες της ΟΝΕ και 30 δις από το ΔΝΤ).

2.2.2 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ.

Αναπόφευκτα το κλίμα της οικονομικής κρίσης αντανακλάται μέσα στην Ελληνική οικογένεια, την επηρεάζει και τη διαταράσσει και μάλιστα σε μια περίοδο κατά την οποία η οικογένεια μετασηματίζεται και επαναπροσδιορίζεται διαρκώς σε ένα κόσμο σε μετάβαση. Η κρίση αυτή είναι πολύ πιο δύσκολα διαχειρίσιμη μέσα στις οικογένειες γιατί τα μέλη της βρίσκονται αντιμέτωπα με μια πραγματικότητα πολύπλοκη και πολυδιάστατη η οποία επιβάλλεται από έξω και δεν παράγεται ενδοοικογενειακά. Επιπλέον, πρόκειται για κρίση την οποία δεν μπορούν να κατανοήσουν πλήρως σε όλες τις διαστάσεις της και έτσι αισθάνονται όλο και πιο ανήμπορα να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις αυτών των αλλαγών.

Σχέδια “επιβίωσης”

Παρά το γεγονός ότι οι αρνητικές επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης πλήττουν περισσότερο τις οικονομικά και κοινωνικά ασθενέστερες ομάδες, όπως είναι οι γυναίκες και τα άτομα ή νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος –όπως είναι η πλειονότητα των νοικοκυριών με μόνες μητέρες -,οι περισσότερες οικογένειες αντιμετωπίζουν δυσκολίες, προσπαθούν να φτιάξουν σχέδια “επιβίωσης” και να βρουν ψύχραιμα τρόπους για να διαχειρισθούν τη κρίση, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι πάντα τα καταφέρνουν.

Στην προσπάθεια να μην περικόψουν τα απαραίτητα, αλλάζουν συχνά τον τρόπο ζωής τους. Για παράδειγμα, ορισμένες οικογένειες που νοικιάζουν κατοικία μετακομίζουν σε φτηνότερο σημείο ή σε κατοικία με χαμηλότερα έξοδα συντήρησης και κόστος ενοικίου ή επιστρέφουν στον τόπο καταγωγής τους μόνιμα. Δεν λείπουν και οι περιπτώσεις που λόγω ανεργίας αναγκάστηκαν να πουλήσουν την κατοικία τους ή να υπάρχει κίνδυνος κατάσχεσής της. Επίσης, συνήθης επιλογή για τον περιορισμό εξόδων στην οικογένεια είναι η αναγκαστική παραμονή στο σπίτι και η εξεύρεση εναλλακτικών διεξόδων για τον ελεύθερο χρόνο.

Είναι προφανές ότι η κρίση δημιουργεί περισσότερα υπερχρεωμένα νοικοκυριά που αδυνατούν να ανταποκριθούν σε βασικά έξοδα διαβίωσης και χρησιμοποιούν τον δανεισμό για να διατηρήσουν ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης. Όπως υπάρχουν και οικογένειες που η οικονομική κρίση άλλαξε άρδην την ήδη δύσκολη ζωή τους και τις οδήγησε στις ουρές των συσσιτίων, στα κοινωνικά ιατρεία και φαρμακεία, στα κοινωνικά παντοπωλεία, στις τράπεζες ρουχισμού και σε άλλα δίκτυα και δομές αλληλεγγύης.

⁶ Σειρά Ερευνητικών Εργασιών, 2011, Άγγελος Κότιος

Από την οικονομική στην οικογενειακή κρίση η απόσταση δεν είναι μεγάλη.

Η εργασία που αποτελούσε μια σταθερά για αρκετά άτομα, που έφερνε στην οικογένεια ασφάλεια και ικανοποίηση, δεν είναι πια τόσο δεδομένη. Ούτε η διαρκής κατανάλωση. Αυτή η μετάβαση αποτελεί μια κρίση που μπορεί να αποκαλύψει προϋπάρχοντα προβλήματα στην οικογένεια καθώς και να οδηγήσει σε συγκρούσεις, άγχος, αναστάτωση, αποξένωση και ενδεχομένως σε επαναϊεράρχηση αναγκών.

«Το μόνο που ίσως καταφέρουμε να κερδίσουμε μέσα από την κρίση είναι να επαναπροσδιορίσουμε τις πραγματικές ανάγκες και αξίες μας και να εστιάσουμε στις σημαντικές πτυχές της ζωής μας».

Η έκβαση της μετάβασης εξαρτάται από την οργάνωση της οικογένειας και τον τρόπο που θα επαναπροσδιορίσει τις ανάγκες, τις αξίες και τις πρακτικές της έτσι ώστε να εντάξει λειτουργικά τις αλλαγές που επιφέρει η οικονομική κρίση στην νέα της καθημερινότητα. Αυτό είναι το «καλό» σενάριο. Σύμφωνα, όμως με δεδομένα άλλων κρατών, υπάρχει και άλλο σενάριο που άρχισε να διαφαίνεται ήδη και εδώ. Η οικονομική κρίση μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα στις οικογένειες, όπως αύξηση της βίας, πιθανότητα χρήσης ουσιών –νόμιμων ή μη - και άλλων μορφών εθισμού, όπως είναι τα τυχερά παιχνίδια, αλκοόλ και ψυχοφάρμακα. Ειδικότερα, τα τυχερά παιχνίδια λειτουργούν ως μία φανταστική επένδυση ή ελπίδα συσσώρευσης πλούτου, ιδιαίτερα για ανθρώπους που δεν βλέπουν άλλες διεξόδους στη ζωή τους.

Πάντως η κρίση μπορεί να επηρεάσει τη σχέση ζευγαριών που δεν στηρίζεται σε κάτι ουσιαστικό και στις οποίες κυριαρχεί μια γενικότερη τάση κατανάλωσης και απόκτησης υλικών αγαθών. Γενικότερα δύσκολα αντιμετωπίζουν τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης ζευγάρια στα οποία προϋπήρχε έλλειμμα επικοινωνίας, ένταση και βία.

Ανατροπές στις έμφυλες σχέσεις

Η σχέση των ζευγαριών δοκιμάζεται στην εποχή της κρίσης καθώς συχνά η μείωση της οικονομικής δύναμης του άντρα ανατρέπει τα δεδομένα. Πολύ περισσότερο αν ταυτόχρονα υπάρχει οικονομική ισχυροποίηση της γυναίκας. Το «αν δεν δουλεύεις δεν αξίζεις» είναι ένα μήνυμα που έχει ιδιαίτερη σημασία για τους άνδρες καθώς παραδοσιακά είναι βασικό συστατικό της ανδρικής ταυτότητάς τους και συνδέεται με την αυτοεκτίμησή τους. Πολλοί άνδρες χάνοντας τη δουλειά τους ή μέρος του εισοδήματός τους νιώθουν μειονεκτικά. Πάντως οι γυναίκες και οι άντρες έχουν συνήθως διαφορετική σχέση με το χρήμα και μπορεί να δίνουν διαφορετικό νόημα στην κρίση. Οι γυναίκες συχνά σχετίζουν τα χρήματα περισσότερο με την ασφάλεια και την ικανότητα να φροντίζουν τα παιδιά και την οικογένειά τους απ' ό,τι με την ταυτότητά τους. Φυσικά αυτές οι γενικεύσεις δεν μπορεί να ισχύουν για όλες τις γυναίκες και όλους τους άνδρες.

Σίγουρα η οικονομική κρίση πλήττει σε μεγαλύτερο βαθμό τις εργαζόμενες γυναίκες, οι οποίες όχι μόνο απολύονται πρώτες σε περίοδο κρίσης ή υπαμείβονται, αλλά αυξάνονται και οι περιπτώσεις βίας και σεξουαλικής παρενόχλησης στην εργασία. Η απώλεια της αμειβόμενης εργασίας, η επισφάλεια ή η επιδείνωση των συνθηκών εργασίας και η γενική

ρευστότητα πυροδοτούν γενικότερους επαναπροσδιορισμούς των έμφυλων σχέσεων. Πάρα πολλές γυναίκες επιστρέφουν στο σπίτι, ή δεν έχουν καν την ευκαιρία να βγουν στην αγορά εργασίας και αυτό μπορεί να έχει επίδραση, τόσο στον καταμερισμό της οικιακής ευθύνης και της φροντίδας για την ανατροφή των παιδιών, όσο και στους ρόλους των φύλων. Ταυτόχρονα αυξάνει η φτώχεια των γυναικών και τις καθιστά εξαρτώμενες από τον άνδρα παραγωγό εισοδήματος στην οικογένεια (αν πρόκειται για διγονεϊκή οικογένεια και αν ο άνδρας έχει δουλειά...). Γενικότερα, η οικονομική κρίση δημιουργεί σοβαρά προβλήματα σε θέματα που αφορούν στην ισότητα των δυο φύλων καθώς μειώνονται οι προϋπολογισμοί που διατίθενται για την υλοποίηση των πολιτικών ισότητας, υποβαθμίζονται, συρρικνώνονται ή καταργούνται αρκετές κοινωνικές υπηρεσίες και απειλείται ακόμα και η ποιοτική λειτουργία ορισμένων βασικών τομέων της καθημερινότητας που καλύπτουν κοινωνικές ανάγκες και υποδομές.

Παράταση της παραμονής στο οικογενειακό νοικοκυριό για τα νεαρά άτομα

Πολλά νεαρά άτομα –που δεν μεταναστεύουν για εξεύρεση εργασίας- παρατείνουν την παραμονή τους στο οικογενειακό νοικοκυριό καθώς δεν βρίσκουν δουλειά και αναβάλλουν τη δημιουργία οικογένειας –και σε αυτό συνυπολογίστε ότι στην Ελλάδα τα νεαρά άτομα παρέμεναν πολύ περισσότερο στα οικογενειακά νοικοκυριά συγκριτικά με άλλες χώρες της Ευρώπης.

Πολλές οικογενειακές διαδρομές ματαιώνονται

Χωρίς μέχρι στιγμής να έχουμε ερευνητικά δεδομένα στην Ελλάδα για να το τεκμηριώσουμε, υποθέτουμε από μαρτυρίες ότι υπάρχουν πολλά ζευγάρια που δεν μπορούν να χωρίσουν μέσα στη δίνη της κρίσης –αν και το επιθυμούν – γιατί δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν τα έξοδα δύο νοικοκυριών. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό καθώς η μεγάλη αλλαγή στην έννοια της οικογένειας είναι ότι όλο και περισσότερο αυξάνεται σήμερα η επιθυμία για διαμόρφωση της δικής μας ζωής έξω από δεσμευτικές παραδόσεις, διακανονισμούς και ιδανικά μοντέλα. Πολλές οικογενειακές διαδρομές ματαιώνονται ή διανύονται με διαφορετικό τρόπο λόγω της αβεβαιότητας που προκαλεί η κρίση και η αναζήτηση της «δικής μας ζωής» γίνεται όλο και πιο δύσκολη.

Στην περίπτωση χωρισμού/διαζυγίου ή στην περίπτωση των ανύπαντρων μητέρων, οι μόνες μητέρες δεν μπορούν να βασίζονται τόσο πολύ στην ευρύτερη οικογένεια που παραδοσιακά στήριζε καθώς δεν μπορεί πλέον να ανταποκριθεί στον ίδιο βαθμό οικονομικά λόγω ανεργίας ή μείωσης των εισοδημάτων. Το λεγόμενο άτυπο δίκτυο υποστήριξης που αναπλήρωνε μέχρι τώρα πολλά από τα κενά της κοινωνικής πολιτικής στην Ελλάδα αρχίζει να καταρρέει. Πάντως, η επιστροφή στην «πατρική» εστία είναι περισσότερο από παλιά μια αναγκαστική διαδρομή για αρκετές γυναίκες με παιδιά που χωρίζουν, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι είναι επιθυμητή διαδρομή. Γίνεται λιγότερο από επιλογή και περισσότερο από ανάγκη.

Τέλος, παρά το γεγονός ότι οι συντροφικές σχέσεις γίνονται όλο και πιο δύσκολες και ο γονεϊκός ρόλος επαναπροσδιορίζεται διαρκώς, ιδιαίτερα στη σημερινή συγκυρία της οικονομικής κρίσης πρέπει να αποκτήσουμε την ικανότητα να διαχειριζόμαστε με επιτυχία τις ανασφάλειες, τις αλληλεξαρτήσεις και την αμοιβαιότητα πιο ενεργά στις ζωές μας έτσι ώστε να έχουμε μια οικογενειακή ζωή που να είναι περισσότερο συμβατή με τις ανάγκες και τις επιθυμίες μας⁷.

⁷ Δήμητρα Κογκίδου καθηγήτρια-κοσμητόρισσα Παιδαγωγικής Σχολής Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, <http://www.alterthess.gr/content/oi-epiptoseis-tis-oikonomikis-krisis-stin-kathimerini-zoi-ton-oikogeneiontis-dimitras-kogkid>, Ανακτήθηκε 19 Απριλίου 2012

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΗΣΑΝ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΔΙΕΞΟΔΟ

3.1 ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

3.1.1 Η ΣΤΑΔΙΑΚΗ ΔΙΟΓΚΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ.

Το δημόσιο χρέος αποτελείται από το σύνολο των οφειλών σε χρηματικές μονάδες του ευρύτερου δημόσιου τομέα δηλαδή τη Γενική κυβέρνηση (η οποία χωρίζεται σε κεντρική κυβέρνηση, τοπική αυτοδιοίκηση και κοινωνική ασφάλιση) και τις Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμούς (ΔΕΚΟ).

Δημιουργείται από πρωτογενή ελλείμματα και τους τόκους από τα δάνεια του κράτους. Όταν το δημόσιο χρέος από έτος σε έτος αυξάνεται αυτό σημαίνει ότι ο κρατικός προϋπολογισμός παρουσιάζει έλλειμμα ,δηλαδή, τα έξοδα σε αυτή τη χρονική περίοδο είναι μεγαλύτερα από τα έσοδα ,ενώ αντίστροφα, όταν μειώνεται παρουσιάζει πλεόνασμα. Πρέπει να τονίσουμε ότι η σχέση μεταξύ χρέους και ελλείμματος είναι αμφίδρομη αφού το έλλειμμα σε ένα δεδομένο έτος αυξάνει το χρέος που έχει συσσωρευτεί από τα προηγούμενα έτη αλλά και το συσσωρευμένο χρέος των προηγούμενων ετών αυξάνει το έλλειμμα στο τρέχον έτος, σε αυτή την περίπτωση αυτό συμβαίνει διότι οι πληρωμές των τόκων που αφορούν το χρέος αποτελούν δαπάνη κατά το τρέχον έτος και προστίθεται στο έλλειμμα αυτού του έτους. Δείκτης μέτρησης του δημόσιου χρέους είναι το ΑΕΠ.

Ο παρακάτω πίνακας περιγράφει την ιστορική εξέλιξη του ελλείμματος με το πέρασμα των δεκαετιών. Εκφράζεται ως ποσοστό του μεγέθους της ελληνικής οικονομίας και υπολογίζεται με βάση το ΑΕΠ, δηλαδή τη συνολική αξία των αγαθών και των υπηρεσιών που παράγονται στην Ελλάδα.

ΔΕΚΑΕΤΙΑ	1960-1969	1970-1979	1980-1989	1990-1999	2000-2009	2010	2011
Δημόσιο έλλειμμα ως % επί του ΑΕΠ	-0,6	1-2	8,1	8,4	5,9	10,5	9

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1.1.1 ΔΗΜΟΣΙΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ (Πηγή:ΟΟΣΑ)

Τις δεκαετίες του 1960 και του 1970 η κυβέρνηση αυτό που ουσιαστικά έκανε είναι να ισοσκελίζει έσοδα και δαπάνες. Αργότερα, τη δεκαετία του 1980 το έλλειμμα αυξήθηκε δραματικά αφού οι δαπάνες υπερέβησαν τα έσοδα σε ποσοστό 8,1% του ΑΕΠ κατά μέσο όρο. Η πορεία του ελλείμματος κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα και τις επόμενες δυο δεκαετίες του 1990 και του 2000, το ίδιο φαίνεται να ισχύσει και για την επόμενη δεκαετία αφού και για το έτος 2010 αλλά και το 2011 το έλλειμμα βρίσκεται σε πολύ υψηλά επίπεδα.

Στον επόμενο πίνακα φαίνεται αναλυτικά το ποσοστό του δημόσιου χρέους με το πέρασμα των δεκαετιών.

ΕΤΟΣ	1980	1990	2000	2010	2011
Δημόσιο χρέος ως % επί του ΑΕΠ	26	71	101,5	142,8	157,7

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1.1.2 ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ (Πηγή: ΟΟΣΑ)

Τα υψηλά ελλείμματα στη δεκαετία του 1980 οδήγησαν την οικονομία σε δραματική αύξηση του δημόσιου χρέους για τις επόμενες δεκαετίες.

3.1.2 ΤΟ ΑΝΤΙΚΡΙΣΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

Το δημόσιο χρέος άρχισε να δημιουργείται τη δεκαετία του 1980 και σταδιακά συνέχισε να αυξάνεται και τη δεκαετία του 1990 αλλά και αυτή του 2000 για να φτάσει στο 2011 όπου ξεπερνά το 100% του ΑΕΠ⁸. Αποτέλεσμα του δημόσιου χρέους είναι η μείωση των παραγωγικών επενδύσεων και αύξηση της κατανάλωσης.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται κατά μέσο όρο η κατανάλωση και οι επενδύσεις ως ποσοστό επί του ΑΕΠ για κάθε δεκαετία.

⁸ www.economist.com Ανακτήθηκε 26 Μαρτίου 2012, Δημοσιεύτηκε 20 Ιανουαρίου 2012

ΔΕΚΑΕΤΙΑ	1970-1979	1980-1989	1990-1999	2000-2009
Κατανάλωση ως % επί του ΑΕΠ	77,2	85,1	90,1	88,8
Επενδύσεις ως % επί του ΑΕΠ	30,7	23	20,6	20,6

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1.2.1 ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ (Πηγή: ΟΟΣΑ)

Σε σύγκριση με τη δεκαετία του 1970 η κατανάλωση αυξήθηκε σημαντικά κατά τη δεκαετία του 1980 ενώ οι επενδύσεις για την ίδια περίοδο μειώθηκαν περίπου κατά 8% του ΑΕΠ. Αυτό σημαίνει ότι ο Ελληνικός λαός για την συγκεκριμένη περίοδο κατανάλωνε πολύ περισσότερο από ότι επένδυε για παράδειγμα η κατασκευή εργοστασίων και αυτοκινητοδρόμων προχωρούσε με γοργά βήματα και πολλές είναι οι φορές όπου σταματούσαν οι διαδικασίες των επενδύσεων λόγω των λιγοστών ιδιωτικών κεφαλαίων για τη χρηματοδότησή τους .

Τα δύο αυτά φαινόμενα κατά κύριο λόγο ενίσχυσαν το δημόσιο χρέος εφόσον οι εκάστοτε κυβερνήσεις δαπανούσαν τα χρήματα που δανείζονταν από άλλες χώρες. Χαρακτηριστικό είναι πως το μεγαλύτερο ποσοστό των χρημάτων δαπανήθηκε για την αύξηση της μισθοδοσίας του δημόσιου τομέα αλλά και των συνταξιοδοτικών δαπανών. Έτσι σαν αποτέλεσμα, καταφέραμε να έχουμε περισσότερους δημόσιους υπαλλήλους με υψηλό μισθό και περισσότερους συνταξιούχους με μεγαλύτερες συντάξεις.

Η Ελλάδα προκειμένου να ανταπεξέλθει στην διόγκωση του δημόσιου χρέους κατέφυγε σε μεγαλύτερο δανεισμό από το εξωτερικό. Όταν μια χώρα δανείζεται από το εξωτερικό καταναλώνει περισσότερο από ότι παράγει. Η κατανάλωση αυτή μπορεί να προέρχεται από τις εισαγωγές που κάνει η χώρα χρησιμοποιώντας συνήθως τα χρήματα τα οποία δανείστηκε από τους ίδιους. Έτσι οι ο ελληνικός λαός καταναλώνει εισαγόμενα αγαθά με χρήματα που δεν είναι δικά τους. Τα χρήματα αυτά διοχετεύονταν στους Έλληνες πολίτες μέσω των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων, των συντάξεων, των διάφορων επιδομάτων κτλ. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα στο σύνολο της η Ελλάδα να καταναλώνει πολύ περισσότερο από ότι παράγει..

Στον παρακάτω πίνακα φαίνεται αναλυτικά η σύνθεση και η εξέλιξη του δημόσιου χρέους.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012**
Χρέος σε ευρώ	238.042	260.439	297.264	334.273	364.420	381.220
Χρέος σε νομίσματα εκτός ζώνης ευρώ	1.916	1.632	1.260	6.013	8.800	10.200
A. Χρέος κεντρικής διοίκησης	239.958	262.071	298.524	340.286	373.220	391.420
(ως % του ΑΕΠ)	105,7%	110,6%	127,0%	147,8%	169,4%	181,8%
B. Χρέος ΝΠΔΔ ⁹ Μείον επενδύσεις	22.321	25.147	24.814	13.475	10.180	8.936
Γ. Χρέος κεντρικής κυβέρνησης	262.279	287.218	323.338	353.761	383.400	400.356
(ως % του ΑΕΠ)	115,5%	121,2%	137,6%	153,7%	174,0%	185,9%

⁹ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ, έχουν ως σκοπό τη διοίκηση των τοπικών ζητημάτων και εκλέγονται από τους δημότες της περιφέρειας.

Δ. Χρέος ΟΤΑ ¹⁰ , ΟΚΑ ¹¹ Μείον ενδοκυβε ρνητικό χρέος	-22.915	-24.900	-24.632	-25.173	-26.880	-28.436
ΣΤ. Χρέος γενικής κυβέρνησ ης	239.364	262.318	298.706	328.588	356.520	371.920
(ως % του ΑΕΠ)	105,4%	110,7%	127,1%	142,8%	161,8%	172,7%
ΑΕΠ	227.074	236.917	235.017	230.173	220.319	215.310

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1.2.2 ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ (Πηγή:ΕΛ.ΣΤΑΤ)

** ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

Αξίζει να σημειωθεί πως η Γενική Κυβέρνηση περιλαμβάνει:

Τους φορείς που καλύπτονται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Την τοπική αυτοδιοίκηση που περιλαμβάνει δήμους, νομαρχίες και τις περιφερειακές αυτοδιοικήσεις, συμπεριλαμβανομένων των βασικών και ειδικών προϋπολογισμών τους,

¹⁰ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, βάσει της τρέχουσας διοικητικής διαίρεσης, οποιοδήποτε σημείο της ελληνικής επικράτειας (εξαιρουμένου του Αγίου Όρους) υπάγεται ταυτόχρονα στη δικαιοδοσία δύο ΟΤΑ: ενός πρωτοβάθμιου που ονομάζεται δήμος κι ενός δευτεροβάθμιου που ονομάζεται περιφέρεια. Οι ΟΤΑ είναι υπεύθυνοι για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων - μάλιστα σε περίπτωση σύγκρουσης αρμοδιοτήτων μεταξύ ΟΤΑ και κεντρικής διοίκησης, συντρέχει υπέρ των πρώτων τεκμήριο αρμοδιότητας. Επίσης, η κεντρική διοίκηση μπορεί να αναθέσει στους ΟΤΑ και δικές της αρμοδιότητες. Χαίρουν διοικητικής - οικονομικής αυτοτέλειας και οι αρχές τους εκλέγονται με καθολική μυστική ψηφοφορία. Η εποπτεία του κράτους στους ΟΤΑ περιορίζεται αποκλειστικά στον έλεγχο νομιμότητας των αποφάσεων και πράξεών τους. Επίσης το κράτος είναι υποχρεωμένο να λαμβάνει όλα εκείνα τα μέτρα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας των ΟΤΑ, καθώς και να τους ενισχύει οικονομικά όταν τους μεταβιβάζει δικές του αρμοδιότητες

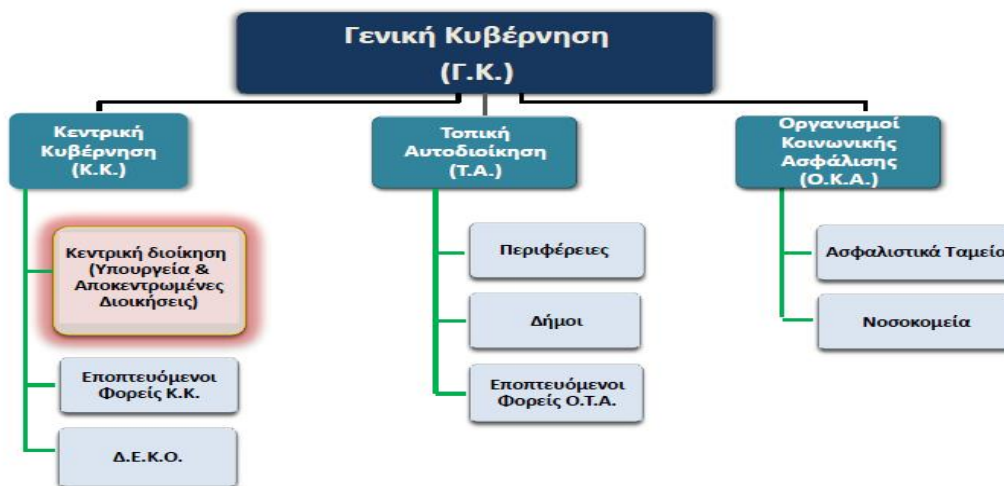
¹¹ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ, σήμερα υπάρχουν 32 ΟΚΑ θα αναφερθούν και θα αναλυθούν παρακάτω.

συμπεριλαμβανομένων όλων των φορέων και των οργανισμών που υπάγονται σε αυτούς, οι οποίοι ταξινομούνται ως τοπικές αρχές.

Τα ασφαλιστικά ταμεία που περιλαμβάνουν όλα τα ταμεία που ιδρύθηκαν και καταχωρήθηκαν ως Ταμεία Κοινωνικής Ασφάλισης στα μητρώα της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας.

Ο ορισμός της γενικής κυβέρνησης περιλαμβάνει επίσης και τυχόν νέα ταμεία, ή άλλα ειδικά προγράμματα προϋπολογισμού και εκτός προϋπολογισμού προγράμματα που ενδέχεται να δημιουργηθούν κατά την διάρκεια του προγράμματος προκειμένου να φέρουν εις πέρας ενέργειες δημοσιονομικού χαρακτήρα, όπως αυτές ορίζονται στο εγχειρίδιο του Διεθνές Νομισματικού Ταμείου σχετικά με τις Στατιστικές των Δημοσίων Χρηματοοικονομικών του 2001. Οι αρχές θα ενημερώνουν αμέσως το ΔΝΤ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τυχόν δημιουργία τέτοιων νέων ταμείων ή και προγραμμάτων.

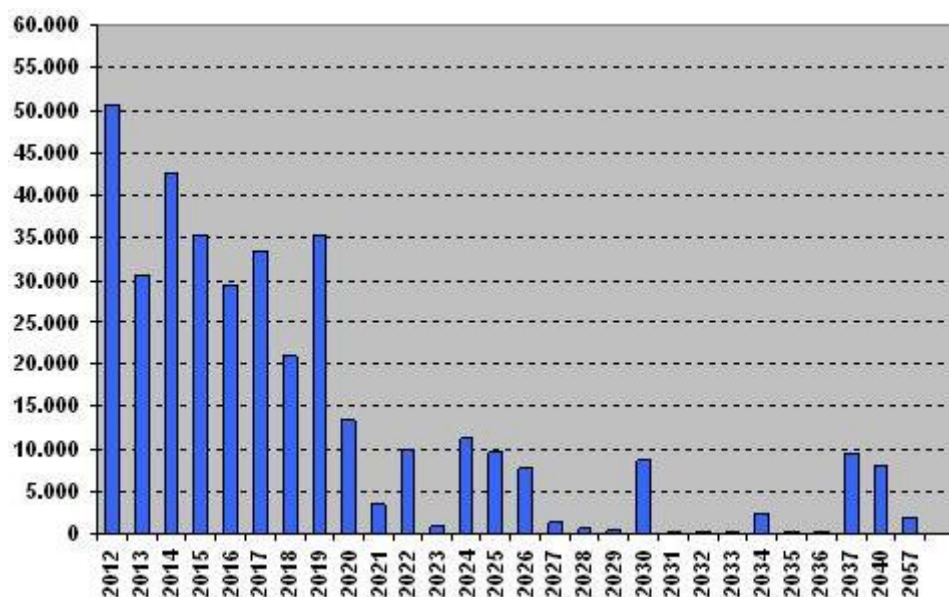
Μπορούμε να το κατανοήσουμε καλύτερα τη διαφορά της Γενικής Κυβέρνησης από την Κεντρική Κυβέρνηση παρατηρώντας το παρακάτω διάγραμμα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1.2.3 Οι παραπάνω φορείς αναφέρονται σύμφωνα με το επίσημο μητρώο της Γενικής Κυβέρνησης της ΕΛ.ΣΤΑΤ

Αυτό που παρατηρούμε λοιπόν από τον πίνακα 3.1.2.2 είναι η συνεχής αύξηση του δημόσιου χρέους από το 2007 μέχρι και σήμερα. Δυστυχώς η λανθασμένη πολιτική των κομμάτων που κατά καιρούς αναλάμβαναν την εξουσία το μόνο που κατάφεραν είναι να διπλασιάσουν σχεδόν το χρέος αντί να το περιορίσουν.

Στον επόμενο πίνακα μπορούμε να παρατηρήσουμε αναλυτικά τις προβλέψεις για την εξάλειψη του χρέους ακολουθώντας ορθή πολιτική. Ο χρονικός ορίζοντας των λήξεων του χρέους της κεντρικής διοίκησης στις 31/12/2011 εκτείνεται μέχρι το έτος 2057. (ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΕΥΡΩ)

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1.2.4 (Πηγή: EUROSTAT)

3.1.3 ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΩΣΤΕ ΝΑ ΜΕΙΩΘΕΙ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΚΑΙ ΧΡΕΟΣ

Για να μπορέσει η Ελλάδα να αποπληρώσει το χρέος της αρχική της προϋπόθεση είναι η μείωση του ελλείμματος. Σε προηγούμενη ενότητα αναφέραμε ότι το έλλειμμα υπολογίζεται αφαιρώντας τα έσοδα μιας κυβέρνησης από τις δαπάνες της και ότι μια πηγή μεταξύ άλλων δαπανών είναι οι τόκοι που καταβάλλονται για το χρέος. Το μέρος του ελλείμματος που δεν περιλαμβάνει τις πληρωμές των τόκων ονομάζεται πρωτογενές. Μηδενικό πρωτογενές έλλειμμα σημαίνει ότι η κυβέρνηση δεν προσθέτει καινούργιο χρέος σε αυτό που άφησαν παλαιότερες κυβερνήσεις. Ενώ πρωτογενές έλλειμμα με θετικό πρόσημο σημαίνει ότι η κυβέρνηση δημιουργεί νέο χρέος.

Αυτό λοιπόν που πρέπει να κάνει είναι να δημιουργήσει αρνητικό πρωτογενές έλλειμμα, ακόμη και με μη μηδενικό ή ελάχιστο θετικό έλλειμμα μπορούν να επιτευχθούν επιθυμητά αποτελέσματα. Αυτό συμβαίνει διότι, το σημαντικότερο έλλειμμα που αυξάνει έτσι το χρέος είναι αυτό που αναλογεί στο ΑΕΠ. Αν για παράδειγμα το ΑΕΠ της Ελλάδας διπλασιαζόταν ξαφνικά ακόμη και χωρίς να γινόταν καμία αλλαγή στο δημόσιο χρέος τότε η χώρα θα αντιμετώπιζε πολύ μικρότερο πρόβλημα χρέους.

Από την άλλη μεριά για να διατηρήσει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης του ΑΕΠ πρέπει να αυξήσει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της. Αυτό μπορεί να το πετύχει αυξάνοντας τις εξαγωγές και μειώνοντας τις εισαγωγές.

Σαν συμπέρασμα όλων των παραπάνω είναι πως το τρέχον πρόβλημα της Ελλάδας είναι ο συνδυασμός υψηλού χρέους, μεγάλου ελλείμματος και χαμηλής ανταγωνιστικότητας.

Οι στρατηγικές-προτάσεις για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος αλλά και χρέους είναι ριζοσπαστικές και στοχεύουν μέσα σε μια δεκαετία από την εφαρμογή τους να αυξηθεί η παραγωγικότητα από το 80% στο 120% της μέσης παραγωγικότητας των Ευρωπαϊκών κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι στρατηγικές αυτές παρεμβάσεις αφορούν τέσσερεις στυλοβάτες της εθνικής οικονομίας, αυτοί είναι:

Δημόσια διοίκηση και διαφθορά (4-7)

Υποδομές και ανθρώπινοι πόροι (8-10)

Αγορές και ανταγωνισμός (11-12)

Ασφαλιστικό, φορολογία και δημόσιο χρέος (13-17)

Αναλυτικά οι στρατηγικές-προτάσεις¹²:

Πρόταση 1: Μετά από συνολική θητεία δώδεκα ετών, οι βουλευτές να συνταξιοδοτούνται αναγκαστικά και στη συνέχεια να αποκλείονται από οποιοδήποτε αξίωμα ή μισθωτή εργασία στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Η πρόταση αυτή επιδιώκει να αποθαρρύνει την πολιτική σαν διά βίου σταδιοδρομία και να ενισχύσει τη συνεχή ανανέωση του πολιτικού κόσμου.

Πρόταση 2: Κοινοπραξίες κατασκευαστικών εταιρειών, ιδιωτών επενδυτών και άλλων να αναλαμβάνουν εκτέλεση και τη συντήρηση συγχρόνων δικτύων αυτοκινητοδρόμων, λιμένων, αεροδρομίων, σταθμών και λιμένων αναψυχής. Θα πρέπει να καταβάλλουν το κόστος κατασκευής έναντι αποκλειστικής και αφορολόγητης εκμετάλλευσης για 30 χρόνια.

Πρόταση 3: Σφετερισμοί, δωροδοκίες και άλλες σοβαρές καταχρήσεις δημοσίων πόρων χαρακτηρίζονται ως ιδιώνυμα αδικήματα για πολιτικούς, ηγέτες εργατικών σωματείων και επιχειρήσεων, και υψηλά ισταμένους δημόσιους λειτουργούς. Η δίωξη τέτοιων αδικημάτων δεν παραγράφεται και εκδικάζεται μέσα σε ένα χρόνο από ειδικά διοικητικά δικαστήρια. Οι ένοχοι τιμωρούνται με σοβαρά πρόστιμα, στέρηση σύνταξης και φυλάκιση. Με άλλα λόγια, η κλεπτοκρατία που έχει πλέον εδραιωθεί μόνιμα στην Ελλάδα πρέπει να καταπολεμηθεί και να εφαρμοστεί σε όλους τους παραβάτες αδιακρίτως.

Πρόταση 4: Να επιλέγονται, με ανοιχτές διαδικασίες, οι εταιρείες λογισμικού οι οποίες αναλαμβάνουν να εκσυγχρονίσουν όλες τις δημόσιες υπηρεσίες το τάχιστο δυνατό και να τις συμβουλεύουν για πέντε χρόνια.

Πρόταση 5: Η απασχόληση στον γενικό δημόσιο τομέα χρήζει διαδοχικής μείωσης από 1100 σε 700 χιλιάδες με πώληση όλων των δημοσίων επιχειρήσεων και την κατανομή τους με ορθολογικά κριτήρια. Δημόσιοι υπάλληλοι που πλεονάζουν να παίρνουν αναγκαστική άδεια

¹² «Ανάπτυξη είναι η μόνη λύση: Δεκαεπτά προτάσεις για μία νέα αναπτυξιακή Στρατηγική» Δημοσιεύτηκε 10 Οκτωβρίου 2010, Ανακτήθηκε 21 Απριλίου 2012
<http://greekeconomistsforreform.com/wp-content/uploads/A-I-P-DEVELOPMENTw.-abs-10-06-10.pdf>

με 80% των αποδοχών τους για 3 χρόνια, 60% για τα επόμενα δύο, καθώς και τις αναλογούσες ασφαλιστικές εισφορές. Άτομα άνω των 55 ετών υπόκεινται σε ειδική μεταχείριση.

Έτσι οι αμοιβές στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, που αντιστοιχούν σε 13,9% του ΑΕΠ, δηλαδή 33,5 δισ. ευρώ, θα μειωθούν στο 12,7% στο διάστημα 2011-2013, 10,8% στο 2014-15 και 10,3% στο 2016 και μετέπειτα. Συνολικά, οι ετήσιες αμοιβές στο Δημόσιο θα μειωθούν κατά 8,6 δισ. ευρώ, επιτρέποντας έτσι στην κυβέρνηση να αυξήσει τους μισθούς αυτών που παραμένουν.

Πρόταση 6: Προαγωγές στο Δημόσιο να γίνονται αξιοκρατικά, και να επιβλέπονται από επιτροπές προϊσταμένων και τον Γενικό Επιθεωρητή Διοίκησης. Οι απολαβές των κατωτέρων υπαλλήλων να αυξάνονται κατά 50% πάνω από τον πληθωρισμό σε 5 χρόνια.

Πρόταση 7: Το γραφείο του Γενικού Επιθεωρητή Διοίκησης να επιβλέπει και να αξιολογεί το έργο όλων των κρατικών υπηρεσιών και λογοδοτεί στο κοινό.

Πρόταση 8: Ανακαλούνται όλοι οι νόμοι που απαγορεύουν τα ιδιωτικά πανεπιστήμια και την αστυνομική παρουσία στους πανεπιστημιακούς χώρους. Η χρηματοδότηση και η επίβλεψη των δημοσίων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μεταφέρεται από το Υπουργείο Παιδείας σε περιφερειακές κυβερνήσεις. Νομοθετείται σύστημα διαπίστευσης (accreditation) όλων των πανεπιστημίων που διοικείται από ανεξάρτητη αρχή, και το Υπουργείο Παιδείας αποκτά επιτελικό χαρακτήρα. Ο αριθμός των Ελλήνων σπουδαστών εκτός Ελλάδος είναι πολύ μεγάλος, και συνεπάγεται κολοσσιαίο κοινωνικό και οικονομικό κόστος. Φυσικά, για ένα μεγάλο τμήμα του ελληνικού πληθυσμού η επιλογή σπουδών ποιότητας είναι απρόσιτη. Έτσι, η πρόταση αυτή θα συμβάλλει και στη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής δικαιοσύνης.

Πρόταση 9: Για μια περίοδο δύο ετών (2011-2013), αίρεται προσωρινά η αυτοδιαχείριση των τριτοβαθμίων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (όπως στην πρώην Ανατολική Γερμανία στη δεκαετία του 1990), και ανατίθενται σε επιτροπές διακεκριμένων πανεπιστημιακών, Ελλήνων και ξένων, που αξιολογούν όλα τα μέλη του διοικητικού προσωπικού και τους σπουδαστές σύμφωνα με διεθνή κριτήρια. Πλεονάζον προσωπικό κάθε βαθμίδας πρέπει απομακρύνεται. Σπουδαστές που απορρίπτονται απομακρύνονται και προετοιμάζονται για την αγορά εργασίας. Μετά την πάροδο δύο ετών, τα ιδρύματα ανακτούν αυτοδιοίκηση και αυτοδιαχείριση (όπως στη Μ. Βρετανία), με πλήρη εξουσία στην οικονομική διαχείριση, πρόσληψη προσωπικού, καθορισμό αμοιβών και διδάκτρων και αριθμού εισερχομένων σπουδαστών. Έτσι, θα μπορούμε να ελπίζουμε ότι η τραγική κατάσταση του σημερινού Ελληνικού ΑΕΙ θα μείνει απλά μία τραγική ανάμνηση.

Πρόταση 10: Όλα τα πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα αξιολογούνται το 2013-14 από επιτροπές Ελλήνων πανεπιστημιακών. Ο αριθμός των διδασκόντων μειώνεται στον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και οι απολαβές τους αυξάνονται. Σύγχρονη έρευνα¹³ δείχνει ότι επενδύσεις στην πρωτοβάθμια, ακόμα και τη νηπιακή εκπαίδευση είναι ακόμα πιο σημαντικές από την πανεπιστημιακή. Εκτιμάται ότι με την συνδυασμένη εφαρμογή των Προτάσεων 7-9 θα διπλασιαστεί ο ρυθμός απόδοσης στην

¹³ Έρευνα Heckman 2006

εκπαίδευση φθάνοντας στο 7%, συμβάλλοντας στην αύξηση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης κατά 0,9%.

Πρόταση 11: Νομοθετείται χρονοδιάγραμμα απελευθέρωσης μέχρι το 2015 όλων των αγορών εργασίας, αγαθών αλλά και υπηρεσιών, καθώς και όλων των κλειστών επαγγελμάτων. Ακυρώνονται όλοι οι νόμοι που ρυθμίζουν περιθώρια κέρδους, τιμές και ελάχιστο ωρομίσθιο. Αίρεται κάθε περιορισμός δημιουργίας ή λειτουργίας συγκοινωνιακών επιχειρήσεων. Μία ανεξάρτητη και επαρκώς στελεχωμένη Επιτροπή Ανταγωνισμού είναι αυτή που αναλαμβάνει την επίβλεψη όλων των αγορών, προσβάλλει μέσω της δικαιοσύνης κάθε είδος μονοπωλιακής πρακτικής, και εγγυάται απρόσκοπτη είσοδο και αποτελεσματικό ανταγωνισμό.

Πρόταση 12: Αναδιοργανώνεται το εθνικό πλαίσιο συλλογικών συμβάσεων εργασίας ώστε να επιτρέπονται για μεμονωμένες επιχειρήσεις και βιομηχανικούς κλάδους, αλλά να έχουν συμβουλευτικό χαρακτήρα σε εθνικό επίπεδο. Οι συμβάσεις ρυθμίζουν αμοιβές και όρους εργασίας, καθώς και αποζημίωση για απολυόμενους. Νόμοι που περιορίζουν απολύσεις τροποποιούνται. Απεργιακές αποφάσεις σωματείων απαιτούν πλειοψηφία των μελών τους σε μυστικές ψηφοφορίες που επιβλέπονται από την Επιτροπή Ανταγωνισμού ή ακόμη και από δικαστικούς αντιπροσώπους.

Για να μειωθεί το βάρος που επιβάλλει το ασφαλιστικό σύστημα στα οικονομικά του κράτους, να περιορισθεί η φοροδιαφυγή και να βελτιωθεί η ποιότητα της περίθαλψης, και δεδομένης της υπογεννητικότητας του ελληνικού πληθυσμού, προτείνουμε τέσσερις μεταρρυθμίσεις που θα φέρουν την Ελλάδα στα επίπεδα της ΕΕ, θα ισοζυγίσουν τον προϋπολογισμό, θα αυξήσουν τις αποταμιεύσεις και θα επιταχύνουν την οικονομική ανάπτυξη.

Πρόταση 13: Η συνταξιοδότηση γίνεται σε ηλικία 65 ετών, κατά μέσο όρο, με τις συντάξεις στο 65% των αποδοχών. Εκτιμάται ότι η συμβολή των δημοσίων οικονομικών στο ασφαλιστικό σύστημα θα μειωθεί κατά 6% του ΑΕΠ, από το 13,4% που είναι τώρα στο 7% του ΑΕΠ, εξοικονομώντας περίπου 20 δισ. ευρώ για το κράτος.

Πρόταση 14: Συντάξεις και κοινωνική ασφάλιση οργανώνονται σε σύστημα το οποίο βασίζεται σε ατομικούς συνταξιοδοτικούς λογαριασμούς, και οι αντίστοιχοι πόροι επενδύονται σε κάθε μορφής χρηματιστηριακές και τραπεζικές αξίες στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Ένας μικρός φόρος θα απαιτηθεί για να εξασφαλισθεί αξιοπρεπής ελάχιστη σύνταξη για όλους.

Πρόταση 15: Η σοβαρή φοροδιαφυγή είναι αδίκημα τιμωρητέο με πρόστιμα και φυλάκιση. Οι φορολογικές δηλώσεις ευπόρων και ελευθέρων επαγγελματιών ελέγχονται συστηματικά και ανώνυμα από αρμόδιους φορείς. Οι εκπώσεις που διεκδικούν φορολογούμενοι αγοραστές/πωλητές διασταυρώνονται αυτόματα με τις δηλώσεις των υπολοίπων συναλλασσομένων.

Εκτιμάται ότι μέτρα τέτοιου είδους θα περιορίσουν τη διαφυγή εμμέσων και αμέσων φόρων στο ήμισυ και θα αυξήσουν τη συλλογή νομίμων φόρων κατά 2,5% του ΑΕΠ, δηλαδή άνω των 8 δισ. το 2015.

Πρόταση 16: Τα δημόσια νοσοκομεία οργανώνονται ως αυτοτελή ιδρύματα που περιθάλπουν ασθενείς και αποζημιώνονται από ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες μέσω ενός συστήματος υποχρεωτικής ασφάλισης υγείας υπό την επίβλεψη του κράτους.

Είναι δύσκολο να εκτιμηθούν οι οικονομικές επιπτώσεις της πρότασης αυτής, δεδομένης επίσης και της συνεχιζόμενης γήρανσης του ελληνικού πληθυσμού. Αλλά τέτοια συστήματα λειτουργούν επιτυχώς σε άλλες χώρες της Ευρώπης που επίσης γηράσκουν.

Πρόταση 17: Όλοι οι άμεσοι φόροι στις επιχειρήσεις να μειώνονται στο 10%, όπως στην Κύπρο· οι κρατήσεις για κοινωνική ασφάλιση να μειώνονται βαθμιαία μέχρι το 2015 κατά το ένα τρίτο. Το φορολογικό σύστημα αναμορφώνεται, με τους φόρους εισοδήματος μειούμενους κατά το ήμισυ, και συνδυάζεται με σύγχρονο ασφαλιστικό σύστημα του τύπου αρνητικού φόρου που εγγυάται ελάχιστο εισόδημα για εργαζομένους και συνταξιούχους.

Εν ολίγοις, το σύστημα αυτό είναι αναχρονιστικό, αργό και άδικο, σε βαθμό που θα εξακολουθεί να υπονομεύει κάθε σημαντική και φιλόδοξη προσπάθεια μεταρρυθμίσεων και μετασχηματισμού της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας.

Απαιτείται, με άλλα λόγια, τολμηρό μεταρρυθμιστικό πνεύμα, αντίστοιχο εκείνου που επέτρεψε στον Ελευθέριο Βενιζέλο στις αρχές του εικοστού αιώνα να αλλάξει την πορεία της Ελλάδας.

3.2 ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ

3.2.1 ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ

Η φοροδιαφυγή είναι ένας όρος γνωστός σε όλες τις χώρες του κόσμου, και δυστυχώς τα τελευταία χρόνια το μέγεθός της έχει αυξηθεί, ακόμα και στις αναπτυγμένες και αποδοτικές χώρες. Συγκεκριμένα πρόκειται για όλες εκείνες τις δραστηριότητες και συναλλαγές, εγχρήματες και μη, που δεν καταγράφονται στα επίσημα στατιστικά στοιχεία για τον υπολογισμό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος μιας χώρας. Στην Ελλάδα το φαινόμενο αυτό λαμβάνει μεγάλες διαστάσεις ιδιαίτερη αυτή την περίοδο της κρίσης όπου οι κοινωνικές αξίες έχουν φθίνει, πολλοί είναι οι πολίτες που καταφεύγουν σε αυτή.

Μπορεί να πραγματοποιηθεί με δύο τρόπους:

- Αποκρύπτοντας εισοδήματα από διάφορες πηγές με σκοπό την πληρωμή πιο χαμηλού φόρου.
- Εμφανίζοντας υπερβολικές ή πλαστές δαπάνες ώστε να επωφεληθούν από εκπτώσεις φόρου.

Η φοροδιαφυγή εκτός από ποινικό αδίκημα που μπορεί να σημειωθεί κατά παράβαση ή καταστρατήγηση του φορολογικού νόμου, θεωρείται και έντονα αντικοινωνική συμπεριφορά δεδομένου ότι το συνολικό ποσό αυτής θα κληθεί τελικά να επωμισθεί, με πρόσθετα κυβερνητικά μέτρα, το σύνολο των φορολογουμένων. Για να μην υπάρχει φοροδιαφυγή, οι φορολογούμενοι θα πρέπει να δηλώνουν ολόκληρη την φορολογητέα τους ύλη, εθελοντικά και εμπρόθεσμα.

Η διαχρονική εξέλιξη της παραοικονομίας έχει σαν βάση της την «αρχή του τρεχούμενου νερού», όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Schneider (2002). Αυτό σημαίνει ότι μπορεί να προσαρμόζεται με μεγάλη ευκολία στις αλλαγές των φόρων, στις ποινές που επιβάλλονται από τις φορολογικές αρχές και στην ηθική αντίληψη των πραγμάτων διαπράττοντας αυτή την πράξη. Ακόμα και το γεγονός πως πολλοί ερευνητές-μελετητές αναφέρονται στην φοροδιαφυγή ή γενικότερα στην παραοικονομία στη βιβλιογραφία των συγγραμμάτων τους χρησιμοποιώντας ονόματα όπως, άτυπη(informal), ανεπίσημη(unofficial), υπόγεια(second underground & subterranean), μη καταγεγραμμένη(unrecorded) κτλ αποδεικνύει την πολυδιάστατη εικόνα αυτού του φαινομένου.

Στον παρακάτω πίνακα έχει γίνει μια Κατηγοριοποίηση Τύπων Δραστηριοτήτων Παραοικονομίας.

Είδος Δραστηριότητας	Χρηματικές Συναλλαγές		Μη Χρηματικές Συναλλαγές	
Παράνομες Δραστηριότητες	Εμπόριο κλεμμένων αγαθών, εμπόριο και παραγωγή ναρκωτικών, εμπόριο λαθραίων και νοθεία, τζόγος		Ανταλλαγές: ναρκωτικών, κλεμμένων αγαθών, λαθραίων κλπ. Παραγωγή ή καλλιέργεια ναρκωτικών για ίδια χρήση, κλοπή για ίδια χρήση	
	Φοροδιαφυγή	Φοροαποφυγή	Φοροδιαφυγή	Φοροαποφυγή
Νόμιμες Δραστηριότητες	Αδήλωτο εισόδημα από αυτοαπασχόληση, ημερομίσθια, μισθοί και περιουσιακά στοιχεία από αδήλωτη εργασία που σχετίζεται με νόμιμες υπηρεσίες και αγαθά	Εκπτώσεις προς εργαζόμενους, πρόσθετες παροχές	Ανταλλαγές νόμιμων υπηρεσιών και αγαθών	Όλες οι εργασίες «κάντο μόνος σου-do it yourself» και η αλληλοβοήθεια μεταξύ γνωστών και φίλων

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2.1.1 (Πηγή: Schneider, 2002)

3.2.2 ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΠΟΥ ΕΥΝΟΟΥΝ ΤΗ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ

Εάν δεν ληφθούν πρακτικά μέτρα, όπως είναι το σταθερό και απλοποιημένο φορολογικό πλαίσιο τόσο των φορολογικών υποχρεώσεων όσο και των φορολογικών ελέγχων, καθώς και το να υπάρξει κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης κράτους και πολιτών μέσω των υπηρεσιών του, η εμπέδωση αισθήματος δικαιοσύνης, διαφάνειας και ισότητας των πολιτών και η αντικειμενικότητα και ισονομία στους φορολογικούς ελέγχους. Η φοροδιαφυγή θα παίρνει όλο και μεγαλύτερες διαστάσεις.

Ενδεικτικά μερικοί παράγοντες που συντελούν στη φοροδιαφυγή είναι:

1) Το μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού.

Όσο υψηλότερο είναι το μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού τόσο υψηλότερο είναι και το επίπεδο της φορολογικής συνείδησης, ενώ αντίθετα όσο χαμηλότερο είναι το μορφωτικό επίπεδο τόσο εντονότερη γίνεται η τάση για φοροδιαφυγή. Στη δεύτερη περίπτωση οι φορολογούμενοι δεν έχουν συνείδηση του γεγονότος ότι τα έσοδα από τους φόρους διατίθενται για τη χρηματοδότηση του κόστους παραγωγής δημόσιων αγαθών (παιδεία, υγεία, ασφάλεια κ.α.) τα οποία ικανοποιούν συλλογικές ανάγκες.

2) Το επίπεδο της φορολογικής επιβάρυνσης του ατόμου σε σχέση με το εισόδημα του.

Όσο μεγαλύτερη είναι η φορολογική επιβάρυνση του ατόμου τόσο εντονότερη γίνεται η επιθυμία του για φοροδιαφυγή προκειμένου να εξοικονομήσει όσο το δυνατόν περισσότερα χρήματα για να καλύψει άλλες ανάγκες όπως για παράδειγμα ένδυση, διατροφή, διασκέδαση κτλ

3) Ο τρόπος κατανομής της φορολογίας

Όταν παραβιάζεται η δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών με τη χορήγηση αδικαιολόγητων φορολογικών απαλλαγών και εξαιρέσεων σε ορισμένες κατηγορίες ιδιωτικών φορέων τότε καλλιεργείται το αίσθημα της αδικίας μεταξύ των φορολογουμένων και ενισχύεται η επιθυμία τους για φοροδιαφυγή.

4) Η διάρθρωση του φορολογικού μας συστήματος.

Σε ένα φορολογικό σύστημα υπάρχουν οι άμεσοι και οι έμμεσοι φόροι. Εάν σε ένα σύστημα κυριαρχούν οι άμεσοι τότε η τάση για φοροδιαφυγή είναι μεγαλύτερη αφού οι ιδιωτικοί φορείς και τα νοικοκυριά μπορούν εύκολα να αποκρύψουν το εισόδημά τους δηλώνοντας πλαστά στοιχεία. Αντίθετα οι έμμεση φορολογία καθιστά τον έλεγχο από τα φορολογικά όργανα πιο αποτελεσματικό έτσι η τάση για φοροδιαφυγή να είναι σημαντικά μικρότερη. Στην Ελλάδα ισχύει ο παραπάνω κανόνας και αυτό γιατί οι έμμεσοι φόροι είναι πιο σημαντικοί από τους άμεσους παρ' όλα αυτά όμως η φοροδιαφυγή συνεχίζει να κινείται σε πολύ υψηλά επίπεδα, αυτό συμβαίνει διότι το φορολογικό μας σύστημα υπολειτουργεί σε συνδυασμό με τα διεφθαρμένα όργανα του ελεγκτικού μηχανισμού.

5)Ο τρόπος διαχείρισης του δημόσιου χρήματος.

Το δημόσιο χρήμα πρέπει να εκμεταλλεύεται συνετά από το κράτος προκειμένου να υπάρχει εμπιστοσύνη των ιδιωτικών φορέων όσον αφορά την ικανοποίηση των συλλογικών αναγκών. Αντίθετα, η αλόγιστη σπατάλη του δημόσιου χρήματος διαβρώνει την φορολογική συνείδηση των ιδιωτικών φορέων δεδομένου ότι η σωστή φορολογική τους συμπεριφορά δεν εκτιμάται από το κράτος.

6) Το ύψος των ποινών που επιβάλλονται.

Όσο μικρότερες είναι οι ποινές τόσο πιο εύκολα ένας φορολογούμενος φοροδιαφεύγει.

7)Η αποτελεσματικότητα της φορολογούσας αρχής.

Ο βαθμός οργάνωσης των φοροτεχνικών αρχών και η ποιότητα των υπηρεσιών που προσφέρουν είναι πολύ σημαντικός αφού όσο πιο μορφωμένα είναι τα στελέχη αυτών των υπηρεσιών αλλά και όσο πιο σύγχρονος είναι ο μηχανολογικός εξοπλισμός τόσο ορθότερα και αξιόπιστα θα είναι τα αποτελέσματα της παραγωγικής αυτής διαδικασίας.

8)Η πολυνομία και η συνεχής μεταβολή των φορολογικών νόμων.

Κάθε τέσσερα χρόνια που αλλάζει η κυβέρνηση ψηφίζονται και διαφορετικοί νόμοι και μάλιστα τις περισσότερες φορές τα κριτήρια της μετατροπής των νόμων είναι ψηφοθηρικά ή πελατειακά.

3.2.3 ΤΟ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η φοροδιαφυγή δυστυχώς υπάρχει σε όλες τις χώρες, στην Ελλάδα ανέρχεται σε 30 δις ευρώ ετησίως (ποσό που υπερβαίνει το έλλειμμα του προϋπολογισμού της γενικής κυβέρνησης με βάση τις μελέτες οργανισμών όπως ο ΟΟΣΑ, το ΔΝΤ, η Τράπεζα της Ελλάδας, το ΚΕΠΕ, το ΙΟΒΕ ,ΣΕΒ), κάνοντας την πρωταθλήτρια στην παραοικονομία, έχει υπολογιστεί ότι με μια μείωση της κατά 20 δις ευρώ θα μπορούσε να μειώσει τους φόρους που καταβάλλουν οι φορολογούμενοι κατά ποσοστό 29,9%¹⁴.

¹⁴ Έκθεση ΟΟΣΑ: Βασιλεύει η φοροδιαφυγή στην Ελλάδα

<http://www.newscod.gr/oikonomia/story/38596/ekthesh-oosa-basileyei-h-forodiyfgh-sthn-ellada>

Δημοσιεύτηκε 16 Ιουνίου 2011, Ανακτήθηκε 25 Μαρτίου 2012

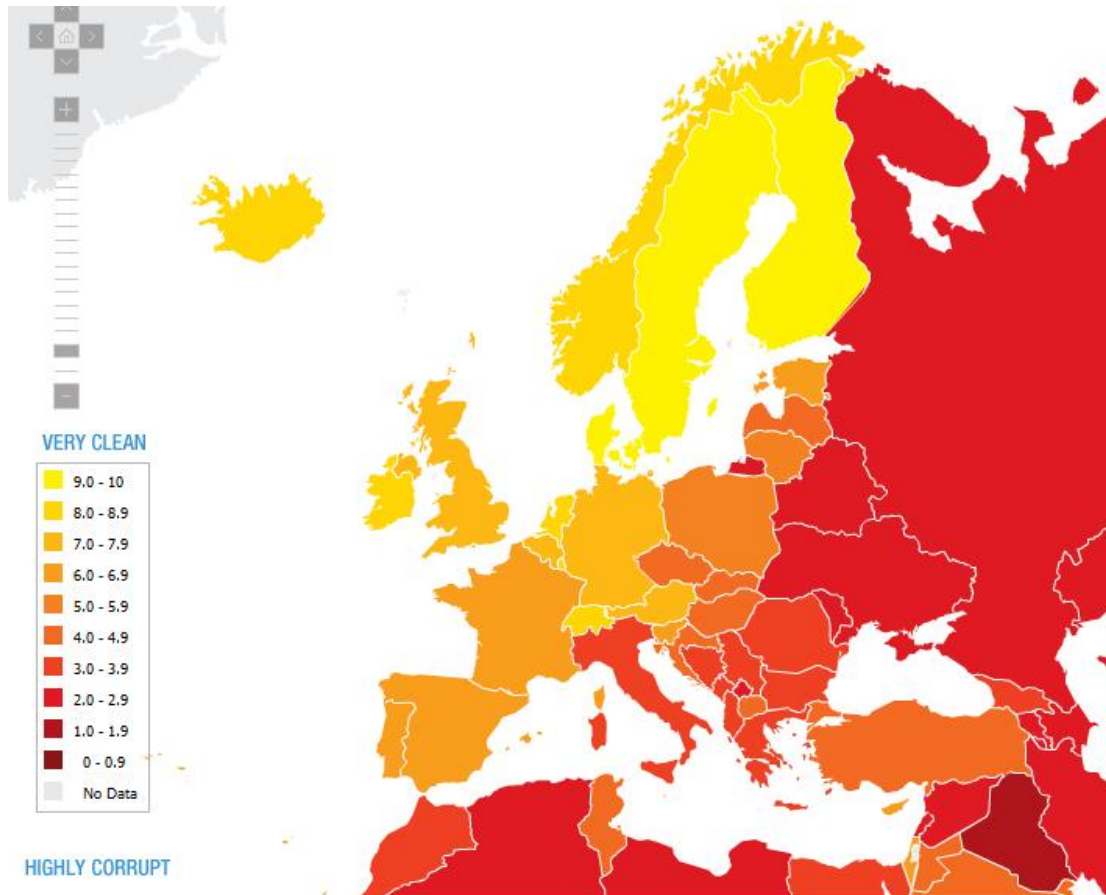
Ύστερα από μία έρευνα¹⁵ που διεξήχθη σε 178 χώρες σε όλο τον κόσμο και μέτρησε το βαθμό διαφθοράς που πιστεύεται ότι υπάρχει ανάμεσα σε δημόσιους υπαλλήλους και πολιτικούς, σε μια κλίμακα από το 1 έως το 10, όπου το 10 συμβολίζει μια απόλυτα υγιή χώρα.

Τα αποτελέσματα ήταν όμοια με εκείνα των προηγούμενων ετών, δηλαδή η Δανία είναι η χώρα με το μικρότερο ποσοστό στη διαφθορά ανάμεσα στις Ευρωπαϊκές χώρες σκοράροντας 9,3 βαθμούς μετά ακολουθεί η Φιλανδία μαζί με τη Σουηδία με βαθμό 9,2 και αμέσως μετά με βαθμό 8,8 ακολουθεί η Ολλανδία. Από την άλλη μεριά η Ελλάδα πήρε 3,5 λιγότερο ακόμη και από την Βουλγαρία η οποία έφτασε τους 3,6 βαθμούς, την Ρουμανία με 3,7 αλλά και την Τουρκία με 4,4.

Η τόσο μικρή βαθμολογία της Ελλάδας αποδεικνύει πως με την ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι δυνατόν να παταχθεί η διαφθορά, αυτό βέβαια επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι η Τουρκία η οποία δεν ανήκει στην Ε.Ε. εμφανίζει μικρότερο βαθμό στη διαφθορά.

Ο χάρτης που ακολουθεί μας παρουσιάζει αναλυτικά τον δείκτη διαφθοράς στις Ευρωπαϊκές χώρες. Το έντονο σκούρο κόκκινο χαρακτηρίζει τις χώρες με μεγάλο βαθμό διαφθοράς ενώ όσο περισσότερο ανοιχτό γίνετε σαν χρώμα τόσο μικρότερος γίνεται ο βαθμός. Τέλος με ανοιχτό κίτρινο χαρακτηρίζονται η χώρες που παρατηρείται πολύ μικρός βαθμός διαφθοράς.

¹⁵ Διεθνής Δείκτης Αντίληψης Κατά της Διαφθοράς 2010- Corruption Perception Index, Transparency International Organization 2010
http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi/2010/results Ανακτήθηκε 22 Απριλίου 2012

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2.3.1 (Πηγή: <http://www.transparency.org> Ανακτήθηκε 22/04/2012)

Μερικά από τα προβλήματα που δημιουργούνται από την συνεχόμενη φοροδιαφυγή είναι:

- 1) Παραβιάζεται η αρχή της δίκαιης κατανομής φορολογικών βαρών.
- 2) Η συνεχόμενη φοροδιαφυγή δεν επιτρέπει την ύπαρξη αρκετών εσόδων για την ικανοποιητική λειτουργία του δημόσιου τομέα.
- 3) Το κράτος ορίζει αναδιανομή του εισοδήματος το οποίο μεταβαίνει από τους ηθικούς φορολογούμενους στους φοροφυγάδες, έτσι η κοινωνική αδικία κάνει έναν επαναλαμβανόμενο κύκλο.
- 4) Η χώρα ενδέχεται να αντιμετωπίσει οικονομικές δυσχέρειες, όπως συμβαίνει στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια. Αυξάνεται η φορολογία, οδηγείται η χώρα σε δανεισμό ή και σε μείωση των κρατικών δαπανών (μικρότερες αυξήσεις σε μισθούς, λιγότερα χρήματα για την παιδεία κτλ). Το τελευταίο είναι πολύ σημαντικό αφού όσο λιγότερα χρήματα δαπανώνται για την παιδεία τόσο λιγότερες είναι η πιθανότητες να παράγουμε σαν χώρα επιστήμονες που στο μέλλον θα εφαρμόσουν τις γνώσεις τους και θα προτείνουν εποικοδομητικές λύσεις.

3.2.4 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ

Αυτό που χρειάζεται η Ελλάδα είναι να διευρυνθεί σταδιακά η φορολογική της βάση, να απλουστευτεί το φορολογικό της σύστημα και να γίνει πιο αποτελεσματικό και δίκαιο. Το τελευταίο είναι πολύ σημαντικό αφού μόνο αν οι πολίτες θεωρούν το σύστημα δίκαιο θα είναι πρόθυμοι να καταβάλουν φόρους και ταυτόχρονα δεν θα παραοικονομούν διότι θα αισθάνονται ότι από το κράτος γίνετε σωστή αξιοποίηση και διαχείριση των εισπραχθέντων φόρων και ότι προορίζονται για την παροχή ποιοτικών δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών.

Κάποιοι βασικοί τρόποι αντιμετώπισης και μείωσης του φαινομένου της φοροδιαφυγής είναι οι παρακάτω:

- Ποιο συχνοί φορολογικοί έλεγχοι και σοβαρές κυρώσεις σε τυχόν παραβάσεις.
- Απλοποίηση του φορολογικού μας συστήματος.
- Νομιμοποίηση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων παράλληλης οικονομίας, για παράδειγμα απελευθέρωση της αγοράς εργασίας.
- Μεταρρυθμίσεις που ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της χώρας μέσω μείωσης κινήτρων για τη διαφθορά.

3.3 ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ

Θα μπορούσαμε να πούμε ότι η ασφάλιση είναι τόσο παλιά όσο και ο άνθρωπος. Αναζητούσε την ασφάλεια μέσω των κοινωνιών που δημιουργούσε επειδή διαπίστωσε ότι από μόνος του δεν μπορούσε να ανταπεξέλθει στους κινδύνους που καθημερινά αντιμετώπιζε.

Η έννοια της ασφάλειας συναντάτε στα πιο αρχαία κείμενα διατυπωμένη με μεγάλη σαφήνεια, για παράδειγμα οι εργάτες που έχτιζαν τις πυραμίδες στην Αίγυπτο αντιμετώπιζαν πολλά εργατικά ατυχήματα αλλά και πολλές ασθένειες. Κάτω από αυτές τις συνθήκες λοιπόν δημιουργήθηκε το πρώτο γνωστό «ταμείο αλληλοβοήθειας» (όπως προκύπτει από πάπυρο που βρίσκεται στο μουσείο του Καΐρου). Οι πληρωμές των εργατών γίνονταν τότε σε είδος(λάδι, σιτάρι και άλλα τρόφιμα) κάθε πρώτη του μήνα, από την αμοιβή τους κατέβαλαν από κοινού μέρος των τροφίμων προκειμένου να εξασφαλιστεί τροφή για τους τραυματίες και τους άρρωστους. Σε περίπτωση θανάτου το ταμείο κάλυπτε τα έξοδα κηδείας.

Στην αρχαία Ελλάδα ο Σόλωνας τον 6ο αιώνα π.Χ. θέσπισε τον πρώτο ασφαλιστικό νόμο με τον όρο «ομοτάφων» ο οποίος καθόριζε τη λειτουργία εταιρειών που είχαν ως αντικείμενο την κάλυψη των εξόδων κηδείας. Στη συνέχεια τα διάφορα σωματεία και ενώσεις της εποχής διεύρυναν την έννοια της ασφάλισης έχοντας σαν αποτέλεσμα την δημιουργία εταιρειών με αντικείμενο την αλληλοβοήθεια, την αμοιβαιότητα και των καταμερισμό των κινδύνων, έτσι

πλέον είχαν κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Αυτού του τύπου οι εταιρείες εντοπίζονται ακόμα και στον Μεσαίωνα αλλά με πιο εξελιγμένη μορφή και λειτουργία.

Από τον 14ο μέχρι τον 17ο αιώνα, σημειώθηκαν ραγδαίες εξελίξεις στον θεσμό της ασφάλισης αφού το 1435 στην Βαρκελώνη της Ισπανίας εκδόθηκε ο πρώτος νόμος που αφορούσε την σύνταξη των ασφαλιστηρίων συμβολαίων δημιουργώντας έτσι την απαρχή του ασφαλιστικού δικαίου.

Η πρώτη ασφαλιστική εταιρεία που συστάθηκε με Ελληνικά κεφάλαια ιδρύθηκε στην Τεργέστη το 1789 με την επωνυμία «Societa Greca D' assicurazione» και ακολούθησαν πολλές στη συνέχεια σε ολόκληρο τον Ευρωπαϊκό χώρο. Στην Ελλάδα η πρώτη ασφαλιστική εταιρεία δημιουργήθηκε το 1828 στην Σύρο με την επωνυμία «Ασφαλιστικόν Κατάστημα» η οποία το 1829 μετονομάστηκε σε «Ελληνικόν Ασφαλιστικόν Κατάστημα», ένας από τους μετόχους της ήταν ο Ιωάννης Καποδίστριας έχοντας το 8% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας. Αργότερα δημιουργήθηκαν και άλλες εταιρείες στον Ελλαδικό χώρο ανάμεσα τους και η «Εθνική Ασφαλιστική» η οποία ήταν η πρώτη και μόνη ασφαλιστική στην Ελλάδα που έκανε εκτός των άλλων (ασφάλειες μεταφορών και ασφάλειες πυρός) και ασφάλειες ζωής.

Το 1970 ήταν η χρονιά που ψηφίστηκε ο πρώτος ελληνικός ασφαλιστικός νόμος, αργότερα με την ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση το ελληνικό ασφαλιστικό σύστημα εκσυγχρονίστηκε με τους ασφαλιστικούς νόμους των άλλων Ευρωπαϊκών κρατών.

Στις μέρες η ασφαλιστική κάλυψη έχει εξελιχθεί σε επιστήμη αφού η οικογένεια ή η επιχείρηση μπορούν να αποτρέψουν οποιαδήποτε οικονομική ζημιά ή καταστροφή εφόσον συμβουλευτούν κάποιον επαγγελματία ασφαλιστικό σύμβουλο¹⁶.

3.3.1 ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Η λειτουργία του ασφαλιστικού συνταξιοδοτικού συστήματος μπορεί να υλοποιηθεί με δυο τρόπους με το αναδιανεμητικό (pay as you go systems) και το κεφαλαιοποιητικό (funded systems). Ο διαχωρισμός αυτός προέκυψε από τη διάκριση ως προς τη μέθοδο χρηματοδότησης τους.

Αναδιανεμητικό

Τα διανεμητικά συστήματα στηρίζονται στην αρχή των τρεχουσών πληρωμών, δηλαδή οι σημερινοί εργαζόμενοι καταβάλλουν τις εισφορές από τις οποίες χρηματοδοτούνται οι τρέχουσες συντάξεις. Από την παραπάνω αρχή προκύπτει και το βασικό χαρακτηριστικό αυτού του τρόπου χρηματοδότησης που δεν είναι άλλο από τη διαγενεακή αλληλεγγύη, δηλαδή το χρήμα δεν χάνεται αλλά μεταφέρεται από την οικονομικά ενεργή γενιά στην ανενεργή, τους συνταξιούχους, από αυτούς που εργάζονται αφαιρείται από το μισθό τους ποσό που μοιράζεται για τις συντάξεις. Ιστορικά, το εν λόγω μοντέλο προέκυψε από τη μετεξέλιξη της αλληλοβοηθητικής ασφάλισης που αναπτύχθηκε κυρίως ανάμεσα στους

¹⁶ <http://asfalistas.tripod.com/istoria.htm> Δημοσιεύτηκε 22 Ιανουαρίου 2004, Ανακτήθηκε 24 Απριλίου 2012

μισθωτούς και για αυτό το λόγο στηρίζεται στις εισφορές. Η ανάδειξή του σε κυρίαρχο μοντέλο οφείλεται στους αγώνες διάφορων μερίδων της εργατικής τάξης. Η πλειονότητα των ασφαλιστικών συστημάτων της ηπειρωτικής Ευρώπης λειτουργούν στη βάση του διανεμητικού μοντέλου, εφόσον είναι το μόνο που παράγει την απαιτούμενη κοινωνική αλληλεγγύη.

Το γεγονός ότι το διανεμητικό σύστημα είναι μία απλοποιημένη μέθοδος χρηματοδότησης των συντάξεων το καθιστά αυτόματα πολύ ευαίσθητο στις μεταβολές της κοινωνικοπολιτικής αλλά και της εργασιακής δομής. Η χρυσή εποχή για τα διανεμητικά συστήματα ήταν η περίοδος της κεϋνσιανής συναίνεσης, όταν ο δηλαδή βασικός προσανατολισμός κρατών ήταν η επίτευξη της πλήρους απασχόλησης και η ενίσχυση της συνολικής ζήτησης. Το τότε αυξημένο επίπεδο απασχόλησης προσέδωσε τις μεγαλύτερες εισφορές εξασφαλίζοντας ένα ικανοποιητικό επίπεδο συντάξεων, το οποίο με τη σειρά του ενίσχυε την αγοραστική δύναμη όσων ήταν έξω από την αγορά εργασίας διασφαλίζοντας έτσι το επίπεδο της συνολικής ζήτησης. Το τέλος της κεϋνσιανής συναίνεσης, σε συνδυασμό με τις δημογραφικές μεταβολές οδήγησε τα διανεμητικά συστήματα σε κρίση. Συγκεκριμένα, η εγκατάλειψη της πλήρους απασχόλησης και η εισαγωγή των ευέλικτων μορφών εργασίας συρρίκνωσαν το ασφαλισμένο εργατικό δυναμικό, περιορίζοντας τις εισφορές. Από την άλλη πλευρά, με το πέρασμα της γενιάς της πλήρους απασχόλησης στη σύνταξη επεκτάθηκαν τα απαιτούμενα κονδύλια, τα οποία σε αρκετές περιπτώσεις ξεπερνούσαν τις καταβαλλόμενες εισφορές.

Κεφαλαιοποιητικό

Τα κεφαλαιοποιητικά συστήματα σαν βασική στόχευσή τους δεν είναι η κοινωνική αλληλεγγύη αλλά η επίτευξη της μέγιστης οικονομικής αποδοτικότητας. Βασική αρχή της λειτουργίας τους είναι αυτή της ατομικής κεφαλαιακής συσσώρευσης, σύμφωνα με την οποία το ύψος των παρεχόμενων συντάξεων εξισώνεται με την ικανότητα των ατόμων να αποταμιεύουν εισοδήματα κατά τη διάρκεια του εργασιμου βίου τους. Αυτή η μέθοδος χρηματοδότησης στηρίζεται εξολοκλήρου στις δυνάμεις της αγοράς, ενώ παράλληλα αποτελεί και τη βάση της λειτουργίας των ασφαλιστικών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον ιδιωτικό τομέα. Το πόσο αποδοτικά είναι αυτού του τύπου τα συστήματα δεν εξαρτάται από τις κοινωνικές συνθήκες, αλλά από την επέκταση και την κερδοφορία των εγχώριων και διεθνών χρηματαγορών, αφού η λογική τους έχει να κάνει με την επένδυση των αποθεματικών που έχουν στα ταμεία τους σε χρηματιστηριακά προϊόντα με σκοπό την υψηλή κερδοφορία.

Πολλοί υποστηρικτές αυτού του συστήματος θεωρούν πως το αναδιανεμητικό σύστημα είναι αποτυχημένο γιατί δεν ενθαρρύνει την ατομική αποταμίευση και συνεπώς αποτελεί εμπόδιο στην ανάπτυξη της αγοράς και τέλος γιατί δεν παρέχει επαρκή κίνητρα για εργασία.

Στις μέρες μας τα περισσότερα συνταξιοδοτικά συστήματα είναι μικτά, δηλαδή περιλαμβάνουν πλευρές και των δύο χρηματοδοτικών συστημάτων, παρ' όλα αυτά όμως ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο αναδιανεμητικό σύστημα. Στην Ελλάδα για παράδειγμα, όλα τα ταμεία κύριας ασφάλισης λειτουργούν με βάση το αναδιανεμητικό σύστημα, ενώ τα ταμεία

επικουρικής¹⁷ ασφάλισης διαθέτουν κάποια κεφαλαιοποιητικά χαρακτηριστικά, γεγονός άλλωστε που εξηγεί και την εμπλοκή τους στην υπόθεση των ομολόγων¹⁸.

3.3.2 ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΥ.

Στην Ελλάδα, το σύστημα που χρησιμοποιείται είναι το αναδιανεμητικό. Αυτό συμβαίνει γιατί, στις αρχές του 20 ου αιώνα, όταν δηλαδή πρωτοεμφανίστηκε η ανάγκη για την εφαρμογή ενός κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος, οι συνθήκες ευνοούσαν το αναδιανεμητικό σύστημα καθώς οι εργαζόμενοι ήταν πολύ περισσότεροι από τους συνταξιούχους.

Αργότερα όμως οι συνθήκες άλλαξαν και αυτό είχε σαν αποτέλεσμα το σύστημα να καταστήσει προβληματικό και να αδυνατεί στο μέλλον να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του. Έτσι οι οικονομολόγοι τονίζουν την ανασφάλεια δικαίου που εμπεριέχει το αναδιανεμητικό σύστημα. Οι κανόνες που ίσχυαν κατά την είσοδο στην ασφάλιση πιθανόν να μην ισχύουν κατά την περίοδο χορήγησης της σύνταξης.

Οι σημαντικότεροι λόγοι που οδήγησαν σε αυτό είναι:

α. Η διαχείριση των αποθεματικών των ταμείων. Το κράτος χρησιμοποίησε για άλλους λόγους τα χρηματικά αποθέματα των ταμείων καλύπτοντας ανάγκες που δεν είχαν καμία σχέση με την καταβολή συντάξεων, που ήταν ο λόγος για τον οποίο συγκεντρώθηκαν τα χρήματα των ασφαλισμένων στα ταμεία. Με τον τρόπο αυτό μεγάλα ποσά χάθηκαν από τα ταμεία, ποσά που είχαν βεβαίως καταβληθεί από τους ασφαλισμένους - εργαζομένους. Άλλα ποσά πάρθηκαν από το κράτος με μορφή χαμηλότοκου δανείου, που πολλές φορές δεν επεστράφη.

β. Η αύξηση της ηλικίας των συνταξιούχων. Η ηλικία των συνταξιούχων αυξήθηκε από τα 67 στα 76 χρόνια κατά μέσο όρο, δημιουργώντας έτσι μεγαλύτερο χρόνο καταβολής συντάξεων.

γ. Η υπογεννητικότητα και η δημογραφική εξέλιξη. Ένα σταθερό δεδομένο της Ελληνικής κοινωνίας είναι η υπογεννητικότητα η οποία σε συνδυασμό με την γήρανση του πληθυσμού οδηγούν τη σχέση εργαζομένων προς συνταξιούχους υπέρ των συνταξιούχων. Κάθε χρόνο γεννιούνται και εργάζονται πολλοί λιγότεροι Έλληνες από αυτούς που πεθαίνουν ή βγαίνουν

¹⁷ Η επικουρική ασφάλιση δημιουργήθηκε για την αύξηση της κύριας σύνταξης του άμεσα ασφαλισμένου για την ίδια απασχόληση. Οι άμεσα ασφαλισμένοι του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ αν δεν ανήκουν σε ιδιαίτερο κλαδικό Επικουρικό Ταμείο από 1/2/1983 υπάγονται στην ασφάλιση του κλάδου ΕΤΕΑΜ (τέως ΙΚΑ-ΤΕΑΜ).

<http://www.ika.gr/gr/infopages/asf/insurance/epikins.cfm> Ανακτήθηκε 22 Απριλίου 2012

¹⁸ Λουδοβίκος Κουτσονόπουλος, Πολιτικός Επιστήμονας

<http://mahitotekmirio.wordpress.com/2008/05/03/03-2/> Δημοσιεύτηκε 03/05/2008, Ανακτήθηκε 22 Απριλίου 2012

στην σύνταξη. Αυτό το γεγονός καταρρίπτει μια απαραίτητη ισορροπία του αναδιανεμητικού συστήματος που απαιτεί για να λειτουργήσει να συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο.

Το έτος 2000 ο πληθυσμός κατανεμόταν ως εξής: κάτω των 20 ετών το 22%, μεταξύ 20 και 65 ετών το 61% και άνω των 65 ετών το 17%. Έως το έτος 2040 η κατανομή του πληθυσμού θα είναι: κάτω των 20 ετών το 18%, μεταξύ 20 και 65 ετών το 54% και άνω των 65 ετών το 28%.

Η προαπαιτούμενη αποδεκτή σχέση ασφαλισμένων - εργαζομένων προς συνταξιούχους, για να είναι βιώσιμο το ασφαλιστικό σύστημα είναι 4 ασφαλισμένοι προς 1 συνταξιούχο. Σήμερα, κατά μέσο όρο όλων των ταμείων, η σχέση αυτή είναι 2 ασφαλισμένοι προς 1 συνταξιούχο ακολουθώντας πτωτική πορεία, ενώ υπάρχουν ταμεία στα οποία οι συνταξιούχοι υπερβαίνουν τους ασφαλισμένους.

δ. Η εισφοροδιαφυγή. Πολλές επιχειρήσεις δεν αποδίδουν στα ταμεία τις καταβαλλόμενες ασφαλιστικές εισφορές ή δεν τις αποδίδουν στον χρόνο που πρέπει με αποτέλεσμα να στερούν έσοδα από αυτά. Τα ταμεία, λόγω της κακής τους οργάνωσης, δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν το φαινόμενο αυτό έγκαιρα με αποτέλεσμα να οδηγούνται σε απώλειες εσόδων.

ε. Η ύπαρξη πολλών και μικρών ταμείων.

στ. Οι πρόωροι συνταξιούχοι.

Όλοι αυτοί οι λόγοι έχουν οδηγήσει πλέον αρκετά από τα ταμεία της κοινωνικής ασφάλισης σε οριακό σημείο αντοχής, ακόμη και σε αδυναμία να ανταποκριθούν προς τις υποχρεώσεις τους, δημιουργώντας έτσι το **συνταξιοδοτικό πρόβλημα**, ίσως το μεγαλύτερο πρόβλημα της σύγχρονης εποχής.

Το ζητούμενο δεν είναι απλά τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης να ξεπεράσουν το αδιέξοδο ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους, αλλά πρέπει να μπορούν και **να εγγυηθούν ότι θα είναι ικανά να καταβάλουν συντάξεις προς τους σημερινούς αλλά και τους μελλοντικούς συνταξιούχους**. Αυτό με τα σημερινά δεδομένα, **δεν μπορούν να το εγγυηθούν**¹⁹.

3.3.3 ΕΙΣΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ

Οι οφειλές εισφορών προς τα ασφαλιστικά ταμεία έχουν ξεπεράσει κάθε αναμενόμενο ρεκόρ καθώς επιχειρήσεις, φυσικά πρόσωπα και φορείς έχουν κηρύξει στάση πληρωμών, ανοίγοντας τον δρόμο για νέες παρεμβάσεις στο ασφαλιστικό. Την ίδια ώρα τα ταμεία εξακολουθούν να χωλαίνουν από την καταβολή εκατοντάδων χιλιάδων συντάξεων και επιδομάτων μαϊμού.

¹⁹ «Ποιο είναι το συνταξιοδοτικό-ασφαλιστικό πρόβλημα;»

http://www.asfaleianet.gr/info_syntaxi_apotamieysi.htm Ανακτήθηκε 24 Απριλίου 2012

Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Εργασίας, 802.000 φυσικά πρόσωπα αλλά και επιχειρήσεις και φορείς οφείλουν συνολικά στα ασφαλιστικά ταμεία 11 δισ. € από τα οποία - σύμφωνα με εκτιμήσεις του Υπουργείου- απαιτητά είναι τα 2/3 δηλαδή τα 7 δισ.

Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι μόλις το 55% των ασφαλισμένων του ΟΑΕΕ καταβάλλουν εισφορές και μόνο το 62% των ασφαλισμένων του ΟΓΑ ανταποκρίνεται στις ασφαλιστικές του υποχρεώσεις.

Η συνεχόμενη λεηλασία των ταμείων εξελισσόταν για δεκαετίες καθώς οι έλεγχοι του Υπουργείου Εργασίας αποκάλυψαν ακόμη και περίπτωση γυναίκας που εισέπραττε την σύνταξη του νεκρού συζύγου της για 32 χρόνια.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Υπουργείου Εργασίας, τα ασφαλιστικά ταμεία χάνουν κάθε χρόνο 1 δισ. από την καταβολή συντάξεων και επιδομάτων μαϊμού. Μετά από ελέγχους εντοπίστηκαν πάνω από 40.000 περιπτώσεις συντάξεων που καταβάλλονταν σε νεκρούς ή σε συνταξιούχους «φαντάσματα», ενώ μετά τον επανέλεγχο των δικαιούχων των κοινωνικών επιδομάτων παράγοντες του Υπουργείου εκτιμούν ότι θα διακοπεί η καταβολή σε περισσότερες από 30.000 περιπτώσεις. Μετά την διακοπή συντάξεων και επιδομάτων το Υπουργείο Εργασίας θα αναζητήσει 2,5 δισ. ευρώ.

Απώλειες μετρούν τα ασφαλιστικά ταμεία και από την καθυστέρηση στην καταβολή μισθών Σύμφωνα με στοιχεία του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας, 270.000 επιχειρήσεις καθυστερούν πάνω από 3 μήνες την καταβολή μισθών σε περισσότερους από 400.000 εργαζόμενους. Από αυτές τις επιχειρήσεις το 25% είναι επιχειρήσεις εστίασης και το 24,7% επιχειρήσεις λιανεμπορίου²⁰.

3.3.4 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

- Άμεση αντιμετώπιση του φαινομένου της εισφοροδιαφυγής.
- Καθιέρωση ενός παγίου τρόπου ρύθμισης των οφειλών προς όλους τους ασφαλιστικούς φορείς.
- Βέλτιστη αξιοποίηση της περιουσίας των ασφαλιστικών ταμείων.
- Εντατικός έλεγχος των ιατρικών δαπανών.
- Εμπειρισταωμένη μελέτη των φαρμακευτικών δαπανών.
- Ορθή αντιμετώπιση στην έκδοση αναπηρικών συντάξεων.

²⁰ «Απώλειες δισεκατομμυρίων στα ασφαλιστικά ταμεία από την εισφοροδιαφυγή.» Ράνια Τζίμα <http://www.skai.gr/news/finance/article/197613/apoleies-dis-sta-asfalistika-tameia-apo-tin-eisforodifugi/> Δημοσιεύτηκε 14 Μαρτίου 2012, Ανακτήθηκε 24 Μαρτίου 2012

- Διαχωρισμός του κλάδου υγείας από τη σύνταξη.
- Ουσιαστική και διοικητική ενοποίηση όλων των ταμείων.
- Επαναπροσδιορισμός - βελτίωση της νομοθεσίας για τη διαδοχική ασφάλιση²¹.

3.4 ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΣΜΟΣ

Ορισμός: Είναι η τάση για κατανάλωση όσο το δυνατό περισσότερων αγαθών, πέρα από τις αντικειμενικά υπάρχουσες ανάγκες (Μείζον Ελληνικό Λεξικό).

3.4.1 Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ Ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΣΜΟΣ.

Ο καταναλωτισμός στην κοινωνία που ζούμε είναι ουσιαστικά το μεγαλύτερο χαρακτηριστικό της και επηρεάζει την προσωπικότητα μας ενώ κάποιοι φτάνουν στο σημείο να πιστεύουν ότι διαμορφώνει εξολοκλήρου την προσωπικότητα μας. Με τον όρο «homo consumens» ο Έριχ Φρομ²² ήθελε να δείξει ακριβώς την αστείρευτη και συνεχή τάση του ανθρώπου για την απόκτηση αγαθών και υπηρεσιών.

Σαν φιλοσοφία ο καταναλωτισμός βασίζεται στη χρόνια και μόνιμη αγορά και κατανάλωση νέων προϊόντων ή υπηρεσιών με λίγη η και ελάχιστη προσοχή στις πραγματικές ανάγκες του κόσμου. Βασίζεται εξολοκλήρου στο καπιταλιστικό σύστημα και τρόπο ζωής και κινείται με τον σκοπό τη μεγιστοποίηση του κέρδους για τις επιχειρήσεις.

Οι άνθρωποι πια προσπαθούν όσο το δυνατόν περισσότερο να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους και να εκπληρώσουν τα όνειρα τους. Στην προσπάθεια του για ένα καλύτερο βιοτικό επίπεδο και την ανάγκη της μεσαίας τάξης να ξεχωρίσει γεννήθηκαν αρκετά προϊόντα τα οποία είχαν ως στόχο την ανάδειξη προφανώς των διαφορών μεταξύ των τάξεων και των δυνατοτήτων που είχε κάθε μία για να απολαύσει της διάφορες ανέσεις.

Η πίεση που προκαλείται από την σημερινή κοινωνική πραγματικότητα σαν αποτέλεσμα έχει τη δημιουργία δυστυχημένων ανθρώπων που δεν τους χωράει η ζωή τους συνεχώς επιζητούν και κάτι ακόμα. Τελικά ο καταναλωτισμός σαν ιδέα μεταμορφώθηκε από τη προσπάθεια να καλυφθούν οι ανάγκες των ανθρώπων στο να της μεγαλώσει να της μεγιστοποιήσει ούτως ώστε να καθιστά το άτομο ψυχολογικά κενό και ανολοκλήρωτο.

²¹ Ένα άτομο που ήταν ασφαλισμένο σε έναν ασφαλιστικό Οργανισμό λόγω αλλαγής επαγγέλματος ή εργασίας να αναγκάζεται να ασφαλιστεί σε άλλον. Οι χαμένοι των μέχρι τώρα διατάξεων της διαδοχικής ασφάλισης είναι κυρίως όσοι ασφαλίστηκαν σε ταμεία μισθωτών αρχικά (ΙΚΑ, ΝΑΤ, κλπ.) και συνέχισαν την ασφάλιση τους σε ταμεία ελευθέρων επαγγελματιών, το Δημόσιο ή ειδικά ταμεία.

²² Αμερικανός Ψυχαναλυτής και Κοινωνικός Φιλόσοφος (1900-1980).

3.4.2 ΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΣΥΜΒΑΛΟΥΝ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΣΜΟΥ.

Οικονομικοί:

Η βιομηχανοποίηση (αυτοματοποίηση) των κοινωνιών έδωσε τη δυνατότητα υπερπαραγωγής αγαθών, με μικρό κόστος και άριστη ποιότητα, τα οποία διοχετεύονται και απορροφώνται από το αγοραστικό κοινό. Επιπλέον η άνοδος του βιοτικού επιπέδου στις δυτικές κεφαλαιοκρατικές κοινωνίες (Ευρώπη, Αμερική), αλλά και σε άλλες (Ιαπωνία), επέτρεψε την ικανοποίηση των πρωταρχικών αναγκών και την επιθυμία για ικανοποίηση δευτερευουσών μέσα σε μια κοινωνία αφθονίας.

Κοινωνικοί:

Ο σύγχρονος πολιτισμός αναπτύσσεται μονόπλευρα, δίνεται βαρύτητα στην ικανοποίηση των υλικών αγαθών έναντι των πνευματικών και ηθικών. Επικρατεί το πρότυπο του «πλούσιου και επιτυχημένου» ανθρώπου. Το κοινωνικό κύρος, ο σεβασμός «ανταλλάσσονται» με τα υλικά αποκτήματα και απορρέουν από αυτά.

Ψυχολογικοί:

Οι άνθρωποι μιμούνται ο ένας τον άλλον για να νιώσουν αποδεκτοί, να ανήκουν σε μια ομάδα, να γίνονται αγαπητοί. Επιπλέον, το άτομο προσπαθεί να εξισορροπήσει το ψυχικό κενό, τους φόβους και τις ανασφάλειές του, την αγωνία του για το μέλλον καταναλώνοντας. Βομβαρδιζόμενοι από τα διαφημιστικά μηνύματα δημιουργούν ψεύτικες, «περιττές» ανάγκες τις οποίες βιώνουν σαν πραγματικές. Οι καταναλωτές μπερδεύουν την έξαψη και τον ενθουσιασμό από την αγορά προϊόντων με την αληθινή χαρά και ευτυχία, ζουν στην ψευδαίσθηση και απομακρύνονται από τα ουσιαστικά συναισθήματα.

Ηθικοί:

Η υλική άνεση προσφέρει μια ψευδαίσθηση ικανοποίησης στους ανθρώπους σαν αντίβαρο στην απουσία ανθρωπιάς, αλληλεγγύης, ηθικών αρχών και αξιών. Το άτομο ακολουθεί μια ατομιστική στάση ζωής με μόνο στόχο την οικονομική ευρωστία και το κοινωνικό γόητρο.

3.4.3 Ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΣΜΟΣ ΣΕ ΝΟΥΜΕΡΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

«Η σημερινή Ελλάδα, όντας ανίκανη να παραγάγει η ίδια όσα καταναλώνει, και μην έχοντας αρκετή αυτοσυγκράτηση -και αξιοπρέπεια- ώστε να μην καταναλώνει περισσότερα από όσα μπορεί να παραγάγει η ίδια, προκειμένου να καταναλώσει, παρασιτεί, και μάλιστα σε διπλή κατεύθυνση: παρασιτεί στο εσωτερικό, όπου υποθηκεύει τους πόρους του μέλλοντος

μετατρέποντάς τους σε τρέχοντα τοκοχρεολύσια, και παρασιτεί προς τα έξω, όπου έχει επίσης δανειστεί υπέρογκα ποσά όχι για να κάνει επενδύσεις μελλοντικά καρποφόρες αλλά κυρίως για να πληρώσει με αυτά τεράστιες ποσότητες καταναλωτικών αγαθών, τις οποίες και πάλι εισήγαγε από το εξωτερικό»²³

Ενδεικτικά μερικές δημοσιεύσεις εφημερίδων όσων αφορά την κατανάλωση αγαθών στην Ελλάδα:

- 4,6 κιλά καφέ (σε σκόνη) καταναλώνει ετησίως κάθε Έλληνας.

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 5-10-2008

- 1,3 δις. ευρώ ξοδεύουν ετησίως οι Έλληνες για καλλυντικά και προϊόντα περιποίησης .Τόσο περίπου κοστίζουν 30 F-16 χωρίς τον οπλισμό και τα ηλεκτρονικά τους συστήματα . Πρώτα έρχονται τα προϊόντα για τα μαλλιά (438 εκατομμύρια ευρώ) .

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 3-5-2008

- Κατανάλωση οινοπνευματωδών στην Ελλάδα το 2006 :

11 εκατ. μπουκάλια ούζο και 1.124.285 τσίπουρο (των 0,75 λίτρων)

7,3 εκατ. φιάλες βότκα και 7.479.284 τζίν , ρούμι , τεκίλα

ΕΘΝΟΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ 8-7-2007

- Το 2006 μασήσαμε 3.000 τόνους τσίχλας (286 τσίχλες/άτομο ετησίως). Τις πληρώσαμε 115 εκατομμύρια ευρώ .

ΒΗΜΑ 28-10-2007

- Εισάγουμε ετησίως 137.204 τόνους γάλα εβαπορέ (κυρίως από Ολλανδία). Είμαστε ο μεγαλύτερος εισαγωγέας και καταναλωτής εβαπορέ στην ΕΥΡΩΠΗ. Σε ποσοστά που συναντώνται μόνο σε χώρες του Τρίτου Κόσμου !

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 8-9-1996

²³ Απόσπασμα από το βιβλίο του Παναγιώτη Κονδύλη, 'Πλανητική πολιτική μετά τον ψυχρό πόλεμο', σελ 159, εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα 1992.

▪ Τα εστιατόρια γρήγορου φαγητού (fast-food) πουλάνε 6,5 εκατομμύρια μερίδες φαγητού μηνιαίως και 80 εκατομμύρια μερίδες ετησίως. Υποκατάστημα γνωστής εταιρείας fast-food στο Σύνταγμα (Αθήνα) είναι πρώτο σε πωλήσεις παγκοσμίως!
ΤΥΠΟΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ 20-3-1994

▪ Εισαγωγές σκωτσέζικου ουίσκι στην Ελλάδα το 1992:

8.623.000 φιάλες (πληρώσαμε 78.482.000 στερλίνες).

Η Γερμανία κατανάλωσε λιγότερες.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ 8-7-1993²⁴

▪ Στην Ελλάδα ανά άτομο καπνίζει ετησίως 3.200 τσιγάρα, αυτό αναλογεί περίπου σε 160 πακέτα το χρόνο ή σε 13 πακέτα το μήνα, δηλαδή ανά δεύτερη μέρα σχεδόν αγοράζει πακέτο.

ΒΗΜΑ 21-02-2004

3.4.4 ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΣΜΟΥ

Για να καταπολεμήσουμε τον καταναλωτισμό πρέπει ο κάθε άνθρωπος από μόνος του να επενδύσει στην παιδεία του ώστε να αποκτήσει κριτική γνώμη. Όμως και η ίδια η οικογένεια καθώς και οι φορείς κοινωνικοποίησης όπως το σχολείο, το κράτος θα πρέπει να ενισχύσουν αυτήν την προσπάθεια για να μπορέσει να μειωθεί αν όχι να εξαλειφθεί το φαινόμενο αυτό.

Το άτομο:

- πρέπει να οξύνει την κριτική του ικανότητα έχοντας τεκμηριωμένη άποψη για ότι συμβαίνει γύρω του.
- να συνειδητοποιήσει ότι η ευτυχία δεν πηγάζει από την υπερκατανάλωση αλλά από τις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων οικογένεια, φίλοι, σύντροφος.
- να δημιουργήσει τη συνείδηση του λογικού αγοραστή- καταναλωτή. Έτσι, θα καταφέρει να πετύχει το διαχωρισμό των χρήσιμων από των περιττών προϊόντων.

Η οικογένεια:

²⁴ <http://lofos.info/laloslal/gr-num-consum.html> Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2012

ο ρόλος της είναι ίσως ο πιο σημαντικός αφού ο χαρακτήρας μας διαμορφώνεται με βάση τα χαρακτηριστικά και τις αρχές που μας δίνει η οικογένεια μας. Από μικρή ηλικία θα πρέπει να δίνετε στο άτομο η παιδεία γιατί είναι αυτή που τα βοηθά να ιεραρχήσουν τις ανάγκες τους και να διατηρήσουν το μέτρο.

Το σχολείο:

- Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να καταδικάζουν την πλεονεξία και τον υλικό ευδαιμονισμό και να αποθαρρύνουν τους μαθητές που επιδεικνύουν τα περίσσια υλικά αγαθά που τυχαίνει να τους προσφέρει η εύπορη οικογένεια τους.

- να μεταδώσουν το ‘παν μέτρον άριστον’

Το κράτος:

- το Ινστιτούτο Καταναλωτών έχει χρέος να ενημερώνει τακτικά το καταναλωτικό κοινό με σκοπό την προστασία του.

- καταπολέμηση της κερδοσκοπίας.

- Απαραίτητη είναι η θέσπιση αρχών οι οποίες θα καθορίζουν την ποιότητα των τηλεοπτικών διαφημίσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : ΛΑΘΗ, ΠΑΡΑΛΕΙΨΕΙΣ, ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥΣ.

4.1 ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΥΘΥΝΕΣ

Ήταν φυσικό κι επόμενο η Ελλάδα να έρθει αντιμέτωπη με αυτή την κατάσταση όταν επί χρόνια δεν υπήρξε καμιά ουσιαστική αλλαγή στο πολιτικό σκηνικό και στις ενέργειες των αρμόδιων πολιτικών παρόλο που γινόταν εναλλαγή στη διακυβέρνηση ανάμεσα σε μια δεξιά και μία αριστερή παράταξη. Το κατεστημένο του δικομματισμού φαίνεται ότι κρύβεται πίσω από όλες τις αφανείς πράξεις, τη διαπλοκή, τη διαφθορά και την ατιμωρησία των υπευθύνων που επικαλούμενοι την αξία της δημοκρατίας εγκλημάτησαν εις βάρος της κι εις βάρος των πολιτών της χώρας που γεννήθηκε η δημοκρατία²⁵.

Ακόμη κι οι ίδιοι οι πολιτικοί αναγνωρίζουν πως εκείνοι ευθύνονται για την τραγωδία που βιώνει η χώρα όπως υποστήριξε κι ο Γιώργος Σταυρόπουλος, στενός συνεργάτης του πρωθυπουργού, σε συνέντευξη που παραχώρησε υπάρχουν με βεβαιότητα πολιτικές ευθύνες όσων πέρασαν κατά καιρούς από την εξουσία ,ο καθένας πρέπει να αναλογιστεί το μερίδιο που του αναλογεί και φυσικά να αποδοθεί δικαιοσύνη με την επιβολή των αντίστοιχων ποινών²⁶.

Τα λάθη των πολιτικών αρχηγών της Ελλάδας ήταν εγκληματικά. Οι Έλληνες πολιτικοί δεν μπόρεσαν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις αυτής της δύσκολης φάσης. Συγκεκριμένα γίνεται φανερό η άγνοια της Ελλάδας για τις κινήσεις που έπρεπε να κάνει από ένα απλό παράδειγμα: Στις 21 Ιουλίου υπέγραψε για να δώσει εμπράγματα εγγυήσεις στην Φινλανδία κάτι που έρχεται σε αντίθεση με τις συμβάσεις που είχε υπογράψει αναφορικά με τις εμπράγματα εγγυήσεις κι ενώ το περιστατικό αυτό συνέβη την 21 τα στοιχεία που υπεγράφησαν δόθηκαν στους δικηγόρους για έλεγχο μία βδομάδα αργότερα.

Οι κακές επιλογές κι οι λάθος χειρισμοί των πολιτικών μας είναι υπεύθυνα για την δύσκολη περίοδο που διανύουμε κι αυτό μας το τονίζουν συνεχώς οι αγορές με απλές ερμηνείες: όσοι δεν έχουν χρήματα για να συμμετάσχουν στη διαδικασία του εμπορίου και να αποτελέσουν μέρος των αγορών απλώς αποχωρούν.

Η κυβέρνηση του Γ. Παπανδρέου υπέπεσε σε πολλά τραγικά σφάλματα. Αναφορικά η γνωστή πλέον σε όλους φράση: "λεφτά υπάρχουν" ήταν το σύνθημα του προεκλογικού του αγώνα σε μια περίοδο που οι εξελίξεις στα οικονομικά του τόπου ήταν ασυγκράτητες, τα ανακριβή και ψευδή στοιχεία που μας παρουσίαζαν ομολογούν τις τεράστιες ευθύνες τους, η δήλωση του Θ. Πάγκαλου: "μαζί τα φάγαμε" σχετικά με το πως χάθηκαν τα λεφτά του ελληνικού κράτους, η αρνητική απάντηση του Μ. Χρυσοχοϊδης για τον αν διάβασε το μνημόνιο ήταν μερικές από τις ενέργειες που εξόργισαν την κοινή γνώμη και προκάλεσαν αγανάκτηση στο λαϊκό αίσθημα.

²⁵ <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=332764>

Δημοσιεύτηκε στις 18 Δεκεμβρίου 2011

Ανακτήθηκε στις 2 Μαρτίου 2012

²⁶ <http://www.protothema.gr/politics/article/?aid=175874>

Δημοσιεύτηκε στις 8 Φεβρουαρίου 2012, Ανακτήθηκε στις 15 Μαρτίου 2012

Ένα επιπλέον δείγμα άγνοιας κι ανευθυνότητας πολιτικών προσώπων αποδεικνύεται από την έκθεση του Γ.Παπακωνσταντίνου, του τότε υπουργού οικονομικών, το 2009 στο Λονδίνο σύμφωνα με την οποία προβλεπόταν αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος κατά 1% για την Ελλάδα την ίδια περίοδο που η χώρα ερχόταν αντιμέτωπη με τόσα σοβαρά προβλήματα κι η παγκόσμια κρίση ήταν πλέον πραγματικότητα.

Κατά τη γνώμη του Ανδρέα Κούτρα, φυσικού κι οικονομικού αναλυτή, το σημαντικότερο λάθος ήταν πως δεν άφησαν την Ελλάδα να χρεοκοπήσει. Μια χώρα που ουσιαστικά έχει χρεοκοπήσει εδώ και χρόνια είναι αδύνατο να μπορέσει να ανταπεξέλθει σε χρέος ύψους 370 δις.

Αυτοί που μας κυβερνούν σήμερα και μας καταλογίζουν ευθύνες για την κατάσταση στην οποία βρισκόμαστε είναι οι πραγματικοί υπαίτιοι όλης αυτής της υπόθεσης. Δημιούργησαν το όραμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έκαναν πράξη την ιδέα εφαρμογής κοινού νομίσματος ανάμεσα στα κράτη μέλη αλλά δεν φρόντισαν να δημιουργήσουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις που θα στήριζαν αυτή την προσπάθεια και θα μπορούσαν να ανταποκριθούν με επιτυχία στις οικονομικές διακυμάνσεις²⁷.

''Χρειάζεται αρετή και τόλμη να δέχεσαι τα λάθη σου και να διδάσκεσαι από αυτά'' απόσπασμα από κείμενο που δημοσιεύτηκε στην Ελευθεροτυπία το 1992.

4.1.1 ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΡΣΑΛ

Το σχέδιο Μάρσαλ ή αλλιώς το πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Ανόρθωσης όπως ήταν γνωστό αναφέρεται στην περίοδο 1948-1952 όπου οι Η.Π.Α. χορήγησαν 13 δις δολάρια σε 16 ευρωπαϊκές χώρες για να μπορέσουν να κινήσουν τις οικονομίες τους. Σκοπός των Η.Π.Α. ήταν να δημιουργήσουν μια δυνατή οικονομική Ευρώπη όπου θα μπορούσαν να εξάγουν τα αμερικανικά προϊόντα, βιομηχανικά και γεωργικά. Το σχέδιο Μάρσαλ ήταν ένα χαρακτηριστικό δείγμα φανεράς χρήσης της οικονομικής δύναμης στην εξωτερική πολιτική αλλά ταυτόχρονα κατέσται και ένας τρόπος να διαδώσουν την κουλτούρα τους στο εξωτερικό.

Η Ελλάδα πήρε τη μεγαλύτερη βοήθεια αφού οι εσωτερικές πολιτικές αλλά κι οι οικονομικές συνθήκες της χώρας ενδιέφεραν ιδιαίτερα τις Η.Π.Α.. Ο τότε υπουργός εξωτερικού Τσαλδάρης Κωνσταντίνος συνυπέγραψε τη συμφωνία μαζί με τον Karl Rankin εκπρόσωπο των Η.Π.Α.. Η συμφωνία αυτή είχε να κάνει με την οικονομική ανόρθωση της ελληνικής οικονομίας. Αξίζει να τονιστεί ότι στην Ελλάδα το σχέδιο Μάρσαλ από τις εξελίξεις του εμφυλίου πολέμου και προσέλαβε και πολιτικές διαστάσεις. Ενώ στην ανεπτυγμένη Ευρώπη, δυτική κυρίως, η οικονομική πολιτική κατευθύνθηκε προς την ανοικοδόμηση και την ανάπτυξη στην Ελλάδα οι κύριοι στόχοι του προγράμματος ήταν η τιθάσευση του πληθωρισμού κι η σταθεροποίηση της ελληνικής οικονομίας κι αυτό γιατί εκτός του εμφυλίου πολέμου που ήταν ένα σημαντικό εμπόδιο στη σωστή λειτουργία του σχεδίου Μάρσαλ η ανισορροπία στο εξωτερικό εμπόριο, το έλλειμμα του προϋπολογισμού

²⁷http://news247.gr/eidiseis/eprepe_na_afhsoyn_thn_ellada_na_xreokophsei.1534425.html

Δημοσιεύτηκε στις 13 Δεκεμβρίου 2011

Ανακτήθηκε στις 15 Μαρτίου 2012

αλλά κι η απαξίωση του εθνικού νομίσματος συνέβαλαν αρνητικά. Οι στόχοι Μάρσαλ για την Ελλάδα ήταν η οικονομική σταθερότητα κι η ανοικοδόμηση.

Για να μπορέσει να έρθει η οικονομική σταθερότητα υποτιμήθηκε η δραχμή το 1953 κατά 50% σε σχέση με το δολάριο δηλαδή σε αναλογία 1 δολάριο προς 30 δραχμές ενώ η χρυσή λίρα σε αναλογία 1 λίρα προς 300 δραχμές. Οι Ζολώτας και Βαρβαρέσος, οικονομολόγοι της παγκόσμιας τράπεζας πρότειναν λιγότερη υποτίμηση στο 35% για να αποφευχθούν οι κοινωνικές αντιδράσεις αλλά δεν εφαρμόστηκε η πρότασή τους. Η υποτίμηση έγινε για να αυξηθούν οι εξαγωγές των αγροτικών προϊόντων κι έτσι να μειωθεί το έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο εισαγωγών-εξαγωγών, να προσελκύσουν επενδύσεις ξένου κεφαλαίου και να αυξηθούν οι εισπράξεις από αδήλωτους πόρους όπως ο τουρισμός. Από την άλλη όμως οι τιμές των αγαθών αυξήθηκαν. Για να αντιμετωπιστεί η απότομη αύξηση των τιμών των αγαθών η κυβέρνηση προχώρησε σε επιδοτήσεις, στην εισαγωγή συγκεκριμένων προϊόντων και πρώτων υλών, επέβαλε φόρους εξαγωγής σε μερικά αναγκαία προϊόντα και κατήργησε τις περισσότερες εισαγωγικές άδειες προκειμένου να μην υπάρχουν μονοπώλια. Συγκρίνοντας τα δεδομένα από το δείκτη παραγωγής των περισσότερων τομέων της ελληνικής οικονομίας ύστερα από την υιοθέτηση του σχεδίου Μάρσαλ συμπεραίνουμε ότι η παραγωγή αυξήθηκε αρκετά από τον Οκτώβριο του 1951 έως και τον Απρίλιο του 1953. Αυτά αποτελούσαν φανερά σημάδια προόδου και προσέφεραν το αίσθημα εμπιστοσύνης στο λαό. Για να μη διακοπεί απότομα το Μάρσαλ, η οικονομική βοήθεια δηλαδή, η αμερικανική πολιτική εστίασε τις προσπάθειές της στα οικονομικά, πολιτικά και κοινωνικά προβλήματα της χώρας. Η επείγουσα κατάσταση που αντιμετώπισε το Μάρσαλ εκτός από τα οικονομικά προβλήματα ήταν κι η απειλή της επέκτασης του κομμουνισμού στο στρατηγικό σημείο της Μεσογείου που βρίσκεται η Ελλάδα, εάν δηλαδή το Μάρσαλ δεν είχε εφαρμοστεί μπορεί σήμερα να ήμασταν κομμουνιστές. Το λαϊκό κόμμα και οι φιλελεύθεροι έπρεπε να βρουν έναν κοινό τρόπο δράσης ώστε να περιοριστεί ο κομμουνισμός όπως κι έγινε.

Για να μπορέσει το σχέδιο Μάρσαλ να υλοποιηθεί σωστά έπρεπε πολλά τμήματα του εργατικού κόσμου να συμβιβαστούν με μικρότερα κέρδη (βιοτεχνίες, έμποροι) για να μπορέσει να υπάρξει όφελος στην ελληνική οικονομία. Οι τράπεζες έπρεπε να μειώσουν τα υψηλά επιτόκια δανεισμού ενώ η ανάγκη για εσωτερική νομισματική σταθερότητα ήταν ολοφάνερη επειδή η επιτυχία του προγράμματος στηριζόταν στη νομισματική μεταρρύθμιση. Τα έσοδα και οι δαπάνες έπρεπε να εξισωθούν ώστε η οικονομική βοήθεια να μπορέσει να χρηματοδοτήσει περισσότερα αναπτυξιακά έργα. Αντίθετα όμως σπαταλήθηκε επειδή οι εισπράξεις δραχμών από τις πωλήσεις εισαγόμενων προϊόντων και αγαθών κάλυπταν τα ελλείμματα του προϋπολογισμού. Ήταν καταστροφικό δηλαδή το γεγονός ότι η κυβέρνηση είχε αδυναμία στο να συλλέξει περισσότερους φόρους και χρησιμοποίησε τη βοήθεια για να καλύψει τις τρέχουσες ανάγκες.

Εάν τώρα από τη μεριά της η Αμερική έστελνε μικρότερο ποσό βοήθειας στο τέλος της χρονιάς ο πολιτικός κόσμος αλλά και η κοινή γνώμη θα προσπαθούσαν να βρουν ένα μαύρο πρόβατο για να κατηγορήσουν ισχυριζόμενοι πως δεν ήταν αρεστός στις Η.Π.Α. και για αυτό λάβαμε λιγότερα χρήματα. Πρώτιστη προϋπόθεση του σχεδίου Μάρσαλ ήταν η αποτελεσματική χρησιμοποίηση των ίδιων πόρων από κάθε χώρα που συμμετείχε. Το σχέδιο από μόνο του δεν ήταν δυνατόν να πετύχει την ανόρθωση της ελληνικής οικονομίας. Το συνολικό ποσό που πήρε η Ελλάδα ήταν 1.180,2 εκ. δολάρια από τον Ιούλιο του 1947 έως

τον Ιούνιο του 1954 και το ποσό που αφορούσε τη στρατιωτική βοήθεια ανέρχεται στα 778,4 εκ. δολάρια²⁸.

Αμερικανική οικονομική βοήθεια στην Ελλάδα από τον Ιούλιο 1947 έως τον Ιούνιο 1953.

ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΔΟΛΑΡΙΑ.

	1947- 1948	1948- 1949	1949- 1950	1950- 1951	1951- 1952	1952- 1953	1953- 1954
AMAG	102,6						
ECA	20	238,9	274,6	232,7	182,7		
Άμεση		161,4	156,3	100,4	n.a		
Έμμεση		76,2	116,3	124,6	n.a		
Πρόγραμμα Τεχνητής Βοήθειας		1,3	2	1,5	0,8		
Πρόγραμμα Παροχής Αγαθών				6,2	18,8		
MSA						81,2	
FOA							22,7

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1.1.1 (ΠΗΓΗ: 'Η Ελλάδα και το σχέδιο Μάρσαλ. Η μεταπολεμική ανασυγκρότηση της οικονομίας' Απόστολος Βετσόπουλος, Εκδόσεις Gutenberg 2007)

AMAG: American Mission for Aid to Greece

ECA: Economic Co-operation Administration

MSA: Mutual Security Agency

Foreign Operations Administration

Αμερικανική στρατιωτική βοήθεια στην Ελλάδα από τον Ιούλιο του 1947 έως και τον Ιούνιο του 1954.

²⁸ 'Η Ελλάδα και το σχέδιο Μάρσαλ. Η μεταπολεμική ανασυγκρότηση της οικονομίας' Απόστολος Βετσόπουλος, εκδόσεις Gutenberg 2007

ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΔΟΛΑΡΙΑ.

Δημοσιονομικό Έτος	Ποσά
1947-1948	198,4
1948-1949	158,7
1949-1950	22,5
1950-1951	83
1951-1952	59,3
1952-1953	121,3
1953-1954	95,2
ΣΥΝΟΛΟ	778,4

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1.1.2 (ΠΗΓΗ: 'Η Ελλάδα και το σχέδιο Μάρσαλ. Η μεταπολεμική ανασυγκρότηση της οικονομίας' Απόστολος Βετσόπουλος, Εκδόσεις Gutenberg 2007)

4.1.2. ΕΚΧΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ

Αν και ακούγεται θλιβερό ουσιαστικά το πολιτικό μας σύστημα, οι άνθρωποι που μας κυβερνούν τόσα χρόνια εκχώρησαν ούτε λίγο ούτε πολύ την κυριαρχία της χώρας στα ξένα συμφέροντα και οδήγησαν την Ελλάδα στο να βιώνει μία τεράστια οικονομική κρίση και μάλιστα την χειρότερη κρίση χρέους που έχει αντιμετωπίσει ποτέ χώρα σύμφωνα με την έκθεση του Ο.Η.Ε. τον Σεπτέμβριο του 2010.

Η χώρα πλέον λειτουργεί σύμφωνα με τους όρους του Μνημονίου που υποτίθεται είχε σκοπό να βοηθήσει την Ελλάδα να ξεπεράσει την κρίση και να αποπληρώσει τα δάνεια της που την οδήγησαν στο υπέρογκο χρέος. Στην πραγματικότητα όμως το Μνημόνιο όπως φαίνεται συντελεί ακόμη περισσότερο στην επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης κάνοντας έτσι τους πολίτες ανίσχυρους μπροστά στα μέτρα λιτότητας που εφαρμόζονται και ευάλωτους στους ξένους δανειστές που αποσκοπούν σε έναν σύγχρονο οικονομικό πόλεμο για εδαφική κυριαρχία και δέσμευση της δημόσιας περιουσίας του κράτους.

Την εκχώρηση της εθνικής κυριαρχίας μαρτυρά η υπογραφή της δανειακής σύμβασης που υπέγραψε η χώρα και σύμφωνα με την οποία οικιοθελώς αρνείται την μοναδική δικλίδα ασφαλείας που προσφέρει στο κάθε κράτος η έννοια της εθνικής κυριαρχίας παραδίνοντας με αυτόν τον τρόπο την Ελλάδα στα χέρια των κερδοσκόπων χωρίς να εξετάσουν προηγουμένως για άλλες πιθανές λύσεις οι οποίες μπορεί να μην έσωζαν τη χώρα από την χρεοκοπία θα της έδιναν όμως κάποια πίστωση χρόνου.

Η κατάσταση θα ήταν διαφορετική σήμερα αν το 2009 όταν άρχισε να γίνεται αντιληπτή η κρίση στη χώρα εκμεταλλεύονταν τη συγκυρία οι υπεύθυνοι και δήλωναν αδυναμία αποπληρωμής για λόγους ανωτέρας βίας ή κατάστασης εκτάκτου ανάγκης και ξεκινούσαν τις διαπραγματεύσεις με τους δανειστές δείχνοντας αποφασιστικότητα στο χειρισμό του θέματος έτσι και οι αγορές θα ήταν αδύναμες να ασκήσουν περισσότερη πίεση.

Η Ευθύνη των δύο μεγάλων κομμάτων που ήταν στην εξουσία τόσα χρόνια στην Ελλάδα είναι αδιαμφισβήτητη. Από το 1985 υπήρχαν ενδείξεις ότι η οικονομική πορεία της χώρας είναι ανησυχητική έχοντας ένα ποσοστό 36% στο δημόσιο χρέος. Ο τότε υπουργός

οικονομικών Κωνσταντίνος Σημίτης ερχόμενος αντιμέτωπος με το οικονομικό αδιέξοδο πρότεινε ως μοναδική λύση για την αντιμετώπιση του προβλήματος τη σύναψη νέων δανείων ούτως ώστε να μπορέσουμε να πληρώσουμε τις δόσεις των προηγούμενων δανείων μπαίνοντας έτσι σε έναν φαύλο κύκλο συνεχούς δανεισμού που αποτέλεσε τελικά την αιτία του σημερινού δημόσιου χρέους. Καταλήγοντας στο συμπέρασμα πως η υπερχρέωση των 360 δις δεν είναι τίποτα παραπάνω από συσσωρευμένους τόκους τόσων ετών.

Ακόμη κι αλλαγή κυβέρνησης μετά τις εκλογές στις 4 Οκτωβρίου 2009 τις οποίες έχασε ο Κωνσταντίνος Καραμανλής από τον Γιώργο Παπανδρέου φανερώνουν τη συναίνεση των κομματικών αρχηγών στην επερχόμενη κατάσταση καθώς ενώ η κυβέρνηση Καραμανλή κατέρρεε το κόμμα του Παπανδρέου είχε την κοινοβουλευτική δύναμη που απαιτούσαν οι διατάξεις για την εφαρμογή του Μνημονίου. Η δανειακή σύμβαση που υπογράφηκε ουσιαστικά δεσμεύει το εθνικό σύνολο της χώρας συμπεριλαμβανομένων του ορυκτού πλούτου, των κοιτασμάτων πετρελαίου, του στρατιωτικού οπλισμού και γενικότερα οποιουδήποτε αγαθού θεωρείται δημόσιο το οποίο θα μπορέσουν να εκμεταλλευτούν οι δανειστές σε περίπτωση αδυναμίας αποπληρωμής των δανείων.

Μία επιπλέον πτυχή της δανειακής σύμβασης είναι το γεγονός πως δημιουργεί νομικό προηγούμενο για κάθε κράτος και πως τώρα πια αλλάζει και τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την οικονομική πολιτική των κρατών μελών έτσι για παράδειγμα όσες χώρες δεν συμμορφώνονται και δεν υπακούουν στις παροτρύνσεις της Ένωσης θα τους αφαιρείτε το δικαίωμα άσκησης δικής τους οικονομικής πολιτικής και επιπρόσθετα θα αναγκάζονται να δεχτούν τις ποινές που θα τους επιβάλλονται λόγω ασυμφωνίας τους²⁹.

4.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΥΘΥΝΕΣ

4.2.1 ΑΠΟΨΕΙΣ ΠΕΡΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Οι απόψεις γύρω από τη φράση του Θ.Πάγκαλου μαζί τα φάγαμε περί συλλογικής ευθύνης έχει διχάσει την κοινή γνώμη καθώς υπάρχει μία μερίδα πολιτών που συμφωνεί με αυτή τη δήλωση κι άλλοι που είναι τελείως αρνητικοί στο να δεχτούν μια τέτοια υπόθεση.

Θα αναφέρουμε αρχικά ορισμένα παραδείγματα όσων συμερίζονται την παραπάνω άποψη. Ο Θάνος Βερέμης, καθηγητής πολιτικής επιστήμης του Πανεπιστημίου Αθηνών, δέχτηκε πως η ευθύνη είναι συλλογική παρόλο που δεν γίνεται ισόποση κατανομή της ανάμεσα στους πολίτες και στο πολιτικό σύστημα κι αυτό διότι οι πολίτες από την πλευρά τους είναι εκείνοι που οδηγούν στην εξουσία τους πολιτικούς που στη συνέχεια κάνουν κατάχρησή της, είναι εκείνοι που υπομένουν αυτή την κατάσταση και συμμετέχουν κι οι ίδιοι σε παράνομες ενέργειες όπως η φοροδιαφυγή. Συνεχίζουμε με τον Κέβιν Φέδερστον, καθηγητή ελληνικών σπουδών στο London School of Economics, ο οποίος τάχθηκε επίσης με τη μεριά της συλλογικής ευθύνης καθώς όπως δήλωσε στην Ελλάδα υπάρχει έντονο το φαινόμενο της διαφθοράς ακόμα και στην καθημερινότητα κάνοντας κάποιες απλές αναφορές σε γιατρούς

²⁹ Δημήτριος Καζάκας, Οικονομολόγος – Αναλυτής

που παίρνουν φακελάκια και σε δασκάλους οδήγησης που χρηματίζονται κατά τη διάρκεια των εξετάσεων. Τέλος η Αντιγόνη Λυμπεράκη, καθηγήτρια οικονομικών στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, υποστήριξε την άποψη πως όλα όσα συνέβησαν τόσα χρόνια στην Ελλάδα είναι αποτέλεσμα ενός ξέφρενου πάρτι που ο καθένας φρόντισε να εκμεταλλευτεί προς όφελος του την ώρα που η πρόοδος της χώρας ήταν εικονική κι η αύξηση των μισθών δεν συμβάδιζε με την πορεία της παραγωγικότητας.

Υπάρχουν βέβαια κι οι οπαδοί της αντίθετης άποψης. Χαρακτηριστικά ο Αυγουστίνος Ζενάκος, συγγραφέας, δημοσιογράφος και ραδιοφωνικός παραγωγός, ισχυρίστηκε πως πρέπει να αποδοθεί το μέγεθος ευθύνης του κάθε προσώπου γιατί δεν είναι δυνατόν να αντιστοιχεί το ίδιο μερίδιο ευθύνης σε έναν διεφθαρμένο επιχειρηματία και σε έναν απλό συνταξιούχο. Ο Χάρης Οικονομόπουλος, δικηγόρος στον Άρειο Πάγο, επίσης δεν συμφωνεί με την συγκεκριμένη θεωρία γιατί όπως δήλωσε ακόμα κι αν ένας πολίτης δεν συμμετείχε στην διεφθαρμένη κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα παύει η συλλογική ευθύνη. Ένας ακόμη υποστηρικτής αυτής της άποψης είναι κι ο Γιάννης Βαρουφάκης, καθηγητής οικονομικής θεωρίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, ο οποίος είπε πως ήταν άνιση η μεταχείριση ανάμεσα στις αδύναμες ομάδες πολιτών και στους οικονομικά ισχυρούς εξηγώντας πως ενώ οι πρώτοι γίνονταν ολοένα και φτωχότεροι οι δεύτεροι με τα χαμηλά επιτόκια και το χαμηλό κόστος ζωής είχαν τη δυνατότητα να γίνονται συνεχώς πιο πλούσιοι³⁰.

4.2.2 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΟΤΡΟΠΙΑ

Πριν βιαστούμε να καταλογίσουμε ευθύνες στους πολιτικούς μας αρχηγούς, οι οποίες αδιαμφισβήτητα είναι μεγάλες ως αναλογιστούμε για λίγο τις προσωπικές μας ευθύνες ως πολίτες για την δύσκολη κατάσταση την οποία βιώνουμε.

Αν δώσουμε περισσότερο βάθος στη σκέψη μας θα διαπιστώσουμε πως υπαίτιοι δεν είναι μόνο εκείνοι που έχουν την διακυβέρνηση της χώρας ανά χρονικά διαστήματα. Οι προσωπικές μας επιλογές είναι εκείνες που έχουν φέρει την εξουσία στα χέρια των πολιτικών και τους έχουν δώσει τη δυνατότητα να την καταχραστούν εις βάρος μας.

Μεγάλος αριθμός των Ελλήνων πολιτών δεν έχει πολιτική συνείδηση κι αυτό φανερώνεται από το ότι παρόλα όσα συμβαίνουν, παρόλα τα πολιτικά σκάνδαλα οι πολίτες εξακολουθούν να ψηφίζουν παραδοσιακά ακολουθώντας τις κομματικές προτιμήσεις των προγόνων τους καθώς αυτό έχει περάσει ως ορθό μέσα από τις γενιές. Το παράδειγμα αυτό μας μαρτυρά πως οι άνθρωποι δεν προβληματίζονται με τις επιλογές τους, είναι πιο πολύ επιφανειακοί, δεν εξετάζουν τις καταστάσεις με γνώμονα το κοινό συμφέρον των πολιτών παρά μόνο ακολουθούν πιστά όσα έχουν εδραιωθεί εδώ και χρόνια.

Ο λόγος που δικαιολογεί μια τέτοια ενέργεια είναι τα προσωπικά συμφέροντα στα οποία προσβλέπει ο κάθε πολίτης με την ψήφο του όπως ένας ευκολότερος διορισμός στο δημόσιο και γενικότερα η εκπλήρωση οποιασδήποτε χάρης που ζητάει ως αντάλλαγμα της κομματικής και πολιτικής του πίστης.

³⁰ <http://www.tovima.gr/society/article/?aid=434686>

Δημοσιεύτηκε στις 14 Δεκεμβρίου 2011

Ανακτήθηκε στις 5 Απριλίου 2012

Άλλα αρνητικά χαρακτηριστικά της ελληνικής νοοτροπίας παρουσιάζονται μέσα από τις αλόγιστες σπατάλες, τα υπέρογκα δάνεια χωρίς καμία εγγύηση για τη δυνατότητα αποπληρωμής και την έντονη τάση για επίδειξη και φιγούρα. Έτσι με την έλευση της κρίσης περάσαμε απότομα από την εποχή των νεόπλουτων Ελλήνων στην εποχή των νεόπτωχων και τους σύγχρονους μετανάστες που αναζητούν την ελπίδα για μια καλύτερη ποιότητα ζωής σε διάφορες χώρες του εξωτερικού.

Όσο δεν αλλάζουμε τρόπο σκέψης τίποτα δεν πρόκειται να αλλάξει. Ας γίνει ο καθένας από εμάς η αλλαγή που θέλουμε να έρθει³¹.

4.3 ΤΑ ΞΕΝΑ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ

Το σχέδιο για το μηχανισμό στήριξης της Ελλάδας δεν είναι τίποτα άλλο παρά ένα τέχνασμα για να επωφεληθούν τα ξένα συμφέροντα εις βάρος της χώρας.

Η ισχυρή δύναμη της Ευρώπης, η Γερμανία, έθετε ως υποχρεωτικό όρο στην Ελλάδα για να την βοηθήσει να αντιμετωπίσει τα οικονομικά της προβλήματα την εφαρμογή κάποιων σκληρών μέτρων όπως η μείωση των μισθών, η δυνατότητα να περάσει ο έλεγχος του φυσικού πλούτου και διαφόρων οργανισμών κι επιχειρήσεων σε ιδιώτες.

Τις βλέψεις της Γερμανίας προς την Ελλάδα φανερώνουν τα λόγια του Γερμανού υφυπουργού οικονομικών Γιεργκ Ασμουεν όταν τον Ιανουάριο του 2011 υποστήριζε πως για να έχουμε ομαλοποίηση της ελληνικής οικονομίας κι ανταγωνιστικότητας θα έπρεπε να εφαρμοστεί μείωση στους μισθούς των Ελλήνων πολιτών. Τα όσα είπε ο Γερμανός υφυπουργός επαληθεύτηκαν τους ακόλουθους μήνες.

Ανάλογη στάση βλέπουμε να κρατάει και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο το οποίο προωθώντας το Μνημόνιο προτείνει ένα χρονοδιάγραμμα που περιλαμβάνει την εφαρμογή μέτρων ούτως ώστε μέχρι το 2014 να έχουμε μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος στο 3% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος.

Με λίγα λόγια οι προθέσεις των ξένων συμμάχων ήταν σαφείς από την αρχή.

³¹ Γιάννης Παπαϊωάννου, δημοσιογράφος της εφημερίδας Έθνος

4.3.1 ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ

Αίσθηση προκαλεί στην κοινή γνώμη το θέμα των ελληνικών πετρελαίων καθώς τα πράγματα έχουν πάρει τελείως διαφορετική τροπή σε σχέση με τα όσα γνωρίζαμε μερικά χρόνια πριν.

Όλα ξεκίνησαν όταν ήρθαν στο φως της δημοσιότητας μυστικές συνομιλίες των Η.Π.Α. STRATFOR, του αμερικανικού ιδρύματος στρατηγικών πληροφοριών. Οι πληροφορίες αυτές έρχονται σε αντίθεση με τα λεγόμενα του πρώην πρωθυπουργού Γ. Παπανδρέου ο οποίος τον Δεκέμβριο του 2009 δήλωνε πως δεν υπάρχουν πετρέλαια στον χώρο του Αιγαίου. Την ίδια άποψη εξέφραζε κι ο Θ. Πάγκαλος. Αυτές οι δηλώσεις έγιναν ενώ είχαν εντοπιστεί ήδη κοιτάσματα πετρελαίου νότια της Κρήτης και σε άλλα σημεία στο Αιγαίο.

Μετά από αυτές τις ανακαλύψεις αρμόδια όργανα του STRATFOR υποστήριζαν πως αν η Ελλάδα έπαυε να ανήκει οικονομικά στο ευρώ θα ήταν καλό να ενταχθεί στη ζώνη του δολαρίου.

Οι πληροφορίες που ήρθαν στο προσκήνιο μέσω WIKILEAKS³² σχετίζονται με τις έρευνες που διεξήχθησαν στην περιοχή των ελληνικών χωρικών υδάτων και φανέρωσαν αξιόλογες ποσότητες πετρελαίου στο Αιγαίο και τη νότια Κρήτη τα οποία θα μπορούσαν με την εκμετάλλευσή τους να αποφέρουν τεράστια κέρδη και συγχρόνως να καλύψουν τις ενεργειακές ανάγκες της χώρας.

Βέβαια αυτά ήταν γνωστά στον πρώην πρωθυπουργό και σε πέντε κορυφαίες οικογένειες της χώρας όπως αναφέρουν οι αποκαλυπτικές πληροφορίες, δεν είναι τυχαίο άλλωστε το γεγονός πως δόθηκε το πράσινο φως για την έναρξη των μελετών για τα πετρέλαια στον ελλαδικό χώρο κατόπιν της αποδοχής των μέτρων και των συμφωνιών του Μνημονίου³³.

4.3.2. Η ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΣΕ ΑΓΓΛΙΚΟ

Σύμφωνα με έρευνες που πραγματοποίησαν τα Πανεπιστήμια της Νέας Υόρκης και του Σικάγου τον Φεβρουάριο του 2011 ήρθαν στο φως εντυπωσιακά στοιχεία σχετικά με τα ελληνικά ομόλογα και τη δυνατότητα που παρείχε το ελληνικό δίκαιο στη χώρα.

Αν υποθέσουμε πως η ελληνική οικονομία δεν τα κατάφερνε και οδηγούταν σε χρεοκοπία θα μπορούσε να αποπληρώσει τους δανειστές της τυπώνοντας πόσο δραχμών ανάλογο του χρέους της. Σε αυτή την περίπτωση οι δανειστές δεν θα είχαν άλλη επιλογή από το να δεχτούν τις δόσεις σε δραχμές εφόσον αυτό θα όριζε το ελληνικό δίκαιο.

Με την αλλαγή όμως του ελληνικού δικαίου σε αγγλικό το παραπάνω προνόμιο χάνεται. Έτσι αν δεν αποφευχθεί η χρεοκοπία οι δανειστές μπορούν να υποχρεώσουν την Ελλάδα να πληρώσει το σύνολο του χρέους της σε ευρώ αδιαφορώντας για τον παράγοντα ισοτιμίας δραχμής ευρώ που προβλέπεται σε 700 προς 1. Αυτό θα δήλωνε πως πλέον η χώρα ανήκει

³² Καλείται ένας διεθνής μη κερδοσκοπικός οργανισμός MME ο οποίος δημοσιεύει έγγραφα από ανώνυμες πηγές και διαρροές που υπό άλλες συνθήκες δεν θα έβλεπαν το φως της δημοσιότητας. www.wikipedia.com

³³ http://tolimeri.blogspot.com/2012/02/blog-post_5959.html Ανακτήθηκε 30 Μαρτίου 2012

ολοκληρωτικά στους κερδοσκόπους δανειστές της οι οποίοι μπορούν είτε να απαιτήσουν μέσω της επιβολής υψηλών φόρων στους πολίτες την πλήρη αποπληρωμή είτε να δεσμεύσουν την εθνική περιουσία.

Είναι απορίας άξιο γιατί η Ελλάδα απαρνήθηκε αυτή την προοπτική ενώ θα μπορούσε να έχει τεράστια οφέλη αν εκμεταλλευόταν σωστά αυτό το δυνατό χαρτί της από τη στιγμή που το μεγαλύτερο μέρος των ομολόγων της διέπονται από το ελληνικό δίκαιο. Όπως φαίνεται όμως κάτι τέτοιο δεν θα γινόταν αποδεκτό από τη Γερμανία η οποία μαζί με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο είχαν άλλα σχέδια. Συγκεκριμένα η ισχυρή δύναμη της Ευρώπης και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο όπως υποστήριξε σε σεμινάριό του ο οικονομολόγος Ρουμπινί ενδιαφέρονταν κυρίως για τη δημιουργία ενός μηχανισμού στήριξης της Ισπανίας και της Ιταλίας και όταν αυτός ήταν έτοιμος να τεθεί σε εφαρμογή η Ελλάδα θα αφηνόταν να χρεοκοπήσει³⁴.

4.3.3 ΣΚΑΝΔΑΛΟ SIEMENS - C4I

ΣΚΑΝΔΑΛΟ SIEMENS

Η υπόθεση Siemens αποτελεί το πρώτο μεγάλο ελληνικό σκάνδαλο στον 21^ο αιώνα. Πρόκειται για μια υπόθεση που αφορά στον χρηματισμό Ελλήνων πολιτικών και στελεχών δημόσιων οργανισμών, όπως ο ΟΤΕ, από την μεγάλη Γερμανική εταιρεία Siemens για να υπογραφούν συμβόλαια μεταξύ των δύο ώστε ο αποκλειστικός προμηθευτής ηλεκτρονικών συστημάτων - όχι μόνο- να είναι η συγκεκριμένη εταιρεία.

Το σκάνδαλο αποκαλύφθηκε όταν έγινε γνωστό στην Γερμανία ότι η Siemens δωροδοκούσε πολιτικά πρόσωπα σε διάφορες χώρες για να εξασφαλίσει συμβόλαια 1,3 δις ευρώ μεταξύ ετών 1999 και 2006.

Στην Ελλάδα η υπόθεση ξεκίνησε να ερευνάται το 2008 τόσο από την ελληνική δικαιοσύνη όσο και από μια ειδική επιτροπή που συστάθηκε για την αποκάλυψη των στοιχείων. (Όλα αυτά τα γεγονότα διαδραματίζονταν λίγο πριν από της Ελληνικές Βουλευτικές εκλογές τον Οκτώβρη του 2009).

Σύμφωνα με την εφημερίδα 'ΤΟ ΒΗΜΑ' 35 φαίνεται να είναι τα πρόσωπα τα οποία εμπλέκονταν. Οι ομάδα αυτή των ατόμων αποτελείται από στελέχη του ΟΤΕ, χρηματιστές αλλά και πολλά πολιτικά πρόσωπα.

Αυτοί που μέχρι στιγμής έχουν ομολογήσει είναι ο Θεόδωρος Τσουκάτος και ο Τάσος Μαντέλης, πολιτικοί και ενεργά μέλη του ΠΑΣΟΚ. Άλλα δυο πρόσωπα που φαίνονται να εμπλέκονται αλλά έχουν δικαστεί από τις Γερμανικές αρχές είναι ο Μιχάλης Χριστοφοράκος, διευθύνων σύμβουλος της Siemens Ελλάδος και ο πρώην διευθυντής τηλεπικοινωνιών Πρόδρομος Μαυρίδης³⁵.

³⁴<http://aspidablog.pblogs.gr/2011/11/ayto-isws-einai-to-megalytero-mystiko-ths-ellhnikhs-krishs.html>
Δημοσιεύτηκε 13 Νοεμβρίου το 2011, Ανακτήθηκε 25 Απριλίου 2012, Πάνος Παναγιώτου – Επικεφαλής Χρηματιστηριακός Αναλυτής.

³⁵http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CE%BA%CE%AC%CE%BD%CE%B4%CE%B1%CE%B%CE%BF_Siemens_%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD_%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE

Από την πλευρά της η Γερμανική εταιρεία δεν είναι καθόλου πρόθυμη να πληρώσει αποζημίωση για την ανήθικη αυτή συμπεριφορά της. Μάλιστα έχει καταφύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο προκειμένου να απαλλαγεί από οποιαδήποτε ενόχληση που δέχεται από την Ελληνική κυβέρνηση η οποία με τη σειρά της, υποστηρίζει πως η αποζημίωση είναι το λιγότερο που θα μπορούσε να κάνει η εταιρεία για να μην χάσει εντελώς την αξιοπιστία της αλλά και το κύρος της σε διεθνές επίπεδο.

ΣΚΑΝΔΑΛΙΟ C4I

Το c4i είναι το σύστημα ασφάλειας που χρησιμοποίησαν οι Ελληνικές αρχές για τον διάστημα των ελληνικών Ολυμπιακών Αγώνων το οποίο κόστισε στο ελληνικό δημόσιο 250 εκατομμύρια ευρώ.

Το διάστημα 2001-2003 μεγαλοστελέχη του ΠΑΣΟΚ αλλά και υπουργοί μελέτησαν, σχεδίασαν, παρήγγειλαν και υπέγραψαν την κοινοπραξία αγοράς αυτού του συστήματος από την εταιρεία Science Applications International Corporation (SAIC), επικεφαλής της κοινοπραξίας η Siemens.

Ενώ το Ελληνικό Δημόσιο χρεώθηκε τόσα εκατομμύρια ευρώ για την αγορά του συστήματος πολλές πηγές σχολιάζουν την λειτουργία του ή καλύτερη την δυσλειτουργία του αφού δεν δούλεψε όπως είχε αρχικά υπολογιστεί.

Το επόμενο έγγραφο αποτελεί ένα τρανταχτό στοιχείο για την δυσλειτουργία του συστήματος c4i αφού έχει τις υπογραφές του πρώην τεχνικού σύμβουλου κ. Ρηγογιάννη, επίσης του επίκουρου καθηγητή στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο της Σχολής Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών Τομέας Επικοινωνιών, Ηλεκτρονικής και Συστημάτων Πληροφορικής κ. Καμπουράκης και ένας ακόμη τεχνικός σύμβουλος της c4i ο κ. Καρδαράς Αναπληρωτής Καθηγητής του Πανεπιστημίου της Βοστώνης στο τμήμα των Μαθηματικών και Στατιστικής³⁶.

%AC%CE%B4%CE%B1#.CE.91.CF.80.CE.BF.CE.B4.CE.AD.CE.BA.CF.84.CE.B5.CF.82_.CF.84.CF.89.CE.BD_.CF.87.CF.81.CE.B7.CE.BC.CE.AC.CF.84.CF.89.CE.BD Ανακτήθηκε 25/04/2012

³⁶ <http://www.antinews.gr/2010/08/21/58292/> Δημοσιεύτηκε 21 Αυγούστου 2010, Ανακτήθηκε 25

Απριλίου 2012

3.3. Πίνακας με ποσοστά ολοκλήρωσης για τα κρίσιμα κριτήρια επιτυχίας

Ο παρακάτω πίνακας παρέχεται με σκοπό να διευκολύνει την κατανόηση των αποτελεσμάτων της δοκιμής SAT, βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων τα οποία οι Τεχνικοί Σύμβουλοι θεωρούν κρίσιμα. Οι εκτιμήσεις για τα ποσοστά ολοκλήρωσης είναι ενδεικτικές.

Κριτήρια δοκιμής SAT	Βαθμός επιτυχίας	
Βαθμός επιτυχίας διεπαφών C4I / συνολικό επίπεδο διαλειτουργικότητας.	ΧΑΜΗΛΟΣ	(40%)
Επίπεδο δυνατότητας των συστατικών στοιχείων του C4I να λειτουργούν ως ένα ενιαίο και συλλογικό σύστημα και κάθε υποσύστημα να λειτουργεί ταυτόχρονα κάτω από πραγματικές συνθήκες.	ΧΑΜΗΛΟΣ	(30%)
Επίπεδο ολοκλήρωσης διάρθρωσης για ολόκληρο το σύστημα C4I, το οποίο σχετίζεται με την ενοποίηση των μεμονωμένων στοιχείων του συστήματος.	ΧΑΜΗΛΟΣ	(50%)
Βαθμός μετάπτωσης δεδομένων / εισαγωγής δεδομένων και σχετικού ελέγχου ακεραιότητας και Διασφάλισης Ποιότητας σε περιοχές που επηρεάζουν τη συνολική ενοποίηση του συστήματος C4I.	ΠΟΛΥ ΧΑΜΗΛΟΣ	(25%)
Βαθμός δυνατότητας του Συστήματος να χειρίζεται το μέγιστο Συμβατικό φορτίο σε σχέση με τις διεπαφές και τη συνολική ενοποίηση του συστήματος.	ΠΟΛΥ ΧΑΜΗΛΟΣ	(5%)
Βαθμός εκπαίδευσης που έχει ολοκληρωθεί για τα σημεία του συστήματος που επηρεάζουν τις διεπαφές του Συστήματος C4I.	ΠΟΛΥ ΧΑΜΗΛΟΣ	(10%)
Βαθμός καταλληλότητας της προσέγγισης SAT και πληρότητας της μεθόδου / βημάτων δοκιμής του Προμηθευτή.	ΠΟΛΥ ΧΑΜΗΛΟΣ	(20%)
Ολοκλήρωση της λύσης "με το κλειδί στο χέρι" και βαθμός "ετοιμότητας για επιχειρησιακή χρήση" / Συνολική απόδοση της λύσης του Προμηθευτή κατά τη δοκιμή SAT	ΧΑΜΗΛΟΣ	(30%)

Δημήτρης Ρηγογιάννης

Με εκτίμηση,

Γιώργος Κατσουράκης

Κωνσταντίνος Καρβάρας

ΕΙΚΟΝΑ 4.3.3.1, Αποδεικτικό Στοιχείο

Πηγή: <http://www.antinews.gr/2010/08/21/58292/>, Ανακτήθηκε 23 Απριλίου 2012

4.3.4 ΤΟ ΣΚΑΝΔΑΛΟ ΤΩΝ ΥΠΟΒΡΥΧΙΩΝ

Ένα από τα μεγαλύτερα σκάνδαλα που ξέσπασαν στη χώρα τους τελευταίους μήνες αφορά την περίπτωση των ελληνικών υποβρυχίων και την φυλάκιση του πρώην υπουργού εθνικής άμυνας Άκη Τσοχατζόπουλου και τεσσάρων συνεργατών του για ξέπλυμα μαύρου χρήματος.

Η ιστορία των ελληνικών υποβρυχίων όμως δεν είναι κάτι που προέκυψε ξαφνικά. Σύμφωνα με τις έρευνες που διεξήγαγε το Σ.Δ.Ο.Ε., το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος,

φαίνεται πως έχουν χαθεί μεγάλα ποσά που προορίζονταν για την δημιουργία έργων μέσω των συμβάσεων που υπογράφηκαν και επιβάρυναν κι άλλο τον ήδη ταλαιπωρημένο ελληνικό λαό.

Οι συμβάσεις που πραγματοποιήθηκαν περιλαμβάνουν εταιρείες όπως είναι η «Γερμανός», «Navicom» και «Siemens» Ξεκινώντας με την πρώτη εταιρεία το πόρισμα δείχνει πως η «Γερμανός» είχε αναλάβει έργα που περιελάμβαναν τη δημιουργία και των πώληση μπαταριών για τα υποβρύχια κόστους 62.951.362 ευρώ σε ονομαστική αξία και πιστωτική αξία 220.329.768 ευρώ. Επίσης βάσει της σύμβασης προβλεπόταν δημιουργία δύο πλοίων με προμηθεύτρια εταιρεία την Γερμανός ονομαστικής αξίας 59.309.858 ευρώ και κόστος του προγράμματος 62.951.362 ευρώ. Η υλοποίηση αυτού του έργου τίθεται υπό αμφισβήτηση διότι όπως αποδείχθηκε δεν υπήρχε σχετική σύμβαση της Γερμανός με την Howaldtswerke - Deutsche Werft, γερμανική εταιρεία κατασκευής πλοίων.

Η επόμενη εταιρεία που εμπλέκεται στο σκάνδαλο είναι η «Navicom». Η Navicom ήταν υπεύθυνη για τα συστήματα πλοήγησης των υποβρυχίων, ένα έργο ύψους 1.086.507 ευρώ το οποίο βέβαια δεν υλοποιήθηκε και δεν υπάρχουν φορολογικές τεκμήρια που να το επιβεβαιώνουν.

Τέλος μερίδιο στην ιστορία των υποβρυχίων είχε και η «Siemens». Η Siemens ήταν αρμόδια για την παροχή μηχανημάτων αυτοματισμού και πινάκων ελέγχου στα υποβρύχια. Το συγκεκριμένο έργο ήταν ονομαστικής αξίας 2.700.000 ευρώ αλλά όπως υποστήριξαν οι αρμόδιοι στο Σ.Δ.Ο.Ε. πραγματοποίησαν την υλοποίηση ενός μόνο έργου αξίας 900.000 ευρώ.

Τα στοιχεία των συμβάσεων όμως έρχονται σε αντιπαράθεση με τα στοιχεία που έδωσε το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας δημιουργώντας έτσι μία διαφορά στα ποσά της τάξεως των 1.715.000 ευρώ³⁷.

Από την υπόθεση με τα 4 υποβρύχια τύπου 214 φαίνεται να υπήρξαν μίζες αξίας 55 εκ. ευρώ για την αγορά τους από το ελληνικό κράτος. Αυτό το πόσο προσφέρθηκε όπως δείχνουν τα στοιχεία από την Howaldtswerke - Deutsche Werft και την θυγατρική της εταιρεία Ferostahl οι οποίες είχαν ως στόχο την σύναψη πολυδάπανων συμβάσεων με υψηλά ιστάμενα πρόσωπα του πολιτικού συστήματος για τη δημιουργία αλλά και την συντήρηση των υποβρυχίων. Η Ελλάδα τελικά το 2000 προέβη σε σύναψη συμφωνίας για την αγορά των 4 υποβρυχίων αξίας 1,4 δις ευρώ. Ένας από τους πολιτικούς που εμπλέκεται σε αυτή τη διαδικασία είναι ο Άκης Τσοχατζόπουλος ο οποίος καλείται σήμερα να απολογηθεί για τις μίζες εκατομμυρίων³⁸.

³⁷ <http://www.zougla.gr/politiki/article/porisma-sok-gia-to-skandalo-ton-ipovrixion> Δημοσιεύτηκε στις 21 Απριλίου 2012, Ανακτήθηκε 25 Απριλίου 2012, Πέτρος Κουσουλάς – Παναγιώτης Βλαχουτσάκος

³⁸ <http://www.fimes.gr/2011/02/upovrychia-skandalo/> Ανακτήθηκε 25 Απριλίου 2012 Δημοσιεύτηκε 25 Απριλίου 2012

4.4 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΙΣΤΟ

4.4.1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

4.4.1.1 ΑΝΕΡΓΙΑ

Η πορεία της ανεργίας στην Ελλάδα είναι παρόμοια με αυτή στις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές χώρες, δηλαδή ενώ μέχρι και την πρώτη πετρελαϊκή κρίση το 1970 δεν αποτελούσε πρόβλημα, η άνοδος της από το σημείο εκείνο και έπειτα ήταν σημαντική. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η απότομη αύξηση της ανεργίας όσος και το χαμηλό της ποσοστό πριν τη δεκαετία του 1980 πρέπει να αντιμετωπιστεί με επιφύλαξη αφού από το σημείο εκείνο και έπειτα άλλαξε ο τρόπος καταγραφής με αποτέλεσμα να εμφανιστούν τα πραγματικά μεγέθη. Στην Ελλάδα το 1993 οι άνεργοι ήταν 176.000 ενώ στα μέσα του 1998 είχαν ανέλθει σε 276.000. Το 2005 ο αριθμός των ανέργων έφτασε τους 480.000 ενώ ο αριθμός των ατόμων που αναζητούν εργασία το 2010 ξεπέρασε τους 630.000. Μέχρι το τέλος του 2011 ο αριθμός αυτός σχεδόν διπλασιάζεται αφού το ποσοστό της ανεργίας ανήλθε σε 20,9% που αντιστοιχεί σε 1.029.587 ανέργους.

Μελετώντας την Ελληνική αγορά εργασίας τα υψηλά ποσοστά ανεργίας μπορούν να εντοπιστούν στα εξής:

- Η αδυναμία της ζήτησης για άτομα με υψηλές δεξιότητες να συμπορευτεί με την προσφορά. Το φαινόμενο αυτό μπορεί να γίνει αντιληπτό από το γεγονός ότι η ανεργία των ατόμων με διδακτορικό ή μεταπτυχιακό είναι μεγαλύτερη από αυτή των ατόμων με βασική εκπαίδευση. Στο παραπάνω συμπέρασμα καταλήγει η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας, ειδικότερα τονίζει ότι οι πτυχιούχοι αντιμετωπίζουν μεγαλύτερο κίνδυνο απ' ότι οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ενώ ταυτόχρονα αναμένεται να μείνουν για μεγαλύτερο διάστημα άνεργοι προτού βρουν εργασία.
- Η ανεπάρκεια των ενεργητικών οργανισμών απασχόλησης. Ο οργανισμός που απευθύνεται για το συνταίριασμα των ελεύθερων θέσεων εργασίας και των ατόμων που αναζητούν είναι ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού. Η αποδοτικότητα του είναι περιορισμένη και συνεπώς ένα αποδοτικό συνταίριασμα δεν μπορεί να γίνει.
- Η υψηλή νομική προστασία. Το φαινόμενο αυτό δυσκολεύει κυρίως τους νέους αφού οι απολύσεις των εργαζομένων τόσο και οι προσλήψεις αυτών σχετίζονται με μια ιδιαίτερα πολύπλοκη διαδικασία για την πρώτη περίπτωση και με σχετικά μεγάλο κόστος για τη δεύτερη.
- Η ανελαστικότητα της εργασίας. Η Ελληνική αγορά εργασίας μπορεί να χαρακτηριστεί ως ιδιαίτερα ανελαστική αν και τα τελευταία χρόνια υπάρχουν αρκετές πιέσεις για πιο ελαστικές πρακτικές. Για παράδειγμα, ενώ το πρόγραμμα της ημιαπασχόλησης στον δημόσιο τομέα στην Ευρώπη ακμάζει στην Ελλάδα εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το 2004, έκτοτε πολύ είναι αυτοί που εφάρμοσαν αυτό το πρόγραμμα και στον ιδιωτικό τομέα απασχόλησης.

- Ο ρόλος των μεταναστών. Η συμμετοχή των μεταναστών στο εργατικό δυναμικό και ειδικά στον πρωτογενή τομέα παρουσιάζεται ως ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Ελληνική αγορά εργασίας. Τα φτηνά εργατικά χέρια των οικονομικών μεταναστών προτιμούνται από τους γεωργούς, κτηνοτρόφους, οικοδόμους και κάθε είδους ελεύθερου επαγγελματία από αυτά των Ελλήνων συμπολιτών τους με αποτέλεσμα να μειώνουν από την μια πλευρά το κόστος παροχής των υπηρεσιών τους κάνοντας τις υπηρεσίες που προσφέρουν περισσότερο ανταγωνιστικές, ενώ ταυτόχρονα να αυξάνουν την ανεργία (αυτό βέβαια τους επηρεάζει οικονομικά μακροπρόθεσμα).

ΑΤΟΜΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΝΕΡΓΩΝ.

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει κάθε άνεργος απορρέουν από τη σημασία που κατέχει η εργασία στη δομή των σύγχρονων κοινωνιών. Το να εργάζεται κάποιος είναι απαραίτητο στις κοινωνίες μας, όχι μόνο για την απόκτηση των προς το ζην, αλλά κυρίως επειδή η οικονομική δραστηριότητα θεωρείται κεντρικός άξονας της ταυτότητας του ατόμου³⁹.

Το λεγόμενο "κοινωνικό status" (κοινωνικό κύρος) είναι ένας όρος που μπήκε στη ζωή μας τα τελευταία χρόνια και δείχνει ακριβώς την κοινωνική αξία που έχει σήμερα ένα άτομο αν εργάζεται. Βέβαια δεν αρκεί μόνο αυτό, το ποιο σημαντικό για την κοινωνία μας είναι ποιες είναι οι οικονομικές απολαβές του εργαζόμενου. Όσα περισσότερα χρήματα κερδίζει από την εργασία του τόσο ποιο πολύ κοινωνικά αναγνωρίζεται.

Όλα αυτά επηρεάζουν σημαντικά την ψυχολογία ενός άνεργου η οποία μπορεί να παρομοιαστεί με ένα γράφημα ενός παλμογράφου. Την μια στιγμή έντονη αισιοδοξία ενώ την άλλη η πλήρης απαισιοδοξία και μιζέρια. Όλη αυτή η ψυχολογική φόρτιση αποτελεί μεγάλο κίνδυνο για την σωματική και ψυχική του υγεία.

Ο κοινωνικός αυτός αποκλεισμός είναι μια μορφή περιθωριοποίησης που αυξάνεται όσο αυξάνεται και το διάστημα της ανεργίας.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ.

Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των ανέργων σε μια κοινωνία τόσο εντονότερες είναι οι κοινωνικές ανισότητες που δημιουργούνται. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να τείνει να εξαλειφθεί η μεσαία τάξη και να ζει μια κοινωνία στα δυο άκρα, των πλουσίων και των φτωχών.

Φαινόμενα όπως η επαιτεία, η εγκληματικότητα, οι απεργίες, οι εξεγέρσεις, η δημιουργία περιθωριακών ομάδων, η άνηση της παραοικονομίας, η μετανάστευση είναι πολύ συνηθισμένα σε κοινωνίες με υψηλό βαθμό ανεργίας.

³⁹Η Κοινωνική Παθολογία της Ανεργίας, σελ 88, Δρ. Γρηγόρης Κατσάς, Αναπληρωτής καθηγητής Κοινωνιολογίας Deree College

Από την άλλη μεριά, όσο περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης παρουσιάζονται στην αγορά εργασίας νεαρών ατόμων τόσο λιγότερο ευάλωτα είναι τα άτομα αυτά στο να πραγματοποιούν αλλά και να προτρέπουν συνομήλικους τους να υιοθετούν παράνομες συμπεριφορές.

Δεν έχουμε ανάγκη από θύελλες, ούτε από τυφώνες που να μας τρομάζουν. Αυτά μπορούμε οι ίδιοι να τα φτιάξουμε.

Berthold Brecht, Γερμανός ποιητής του 20ου αιώνα.

ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ.

● ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΧΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ.

Για να μπορέσει να καταπολεμηθεί η ανεργία των νέων πρέπει να θεσπιστούν τέτοιες μέθοδοι που θα εξασφαλίσουν την σύνδεση μεταξύ σχολικής κατάρτισης και επαγγελματικής ζωής. Για την κοινωνία του αύριο δεν αρκεί μόνο να διατηρείται η γνώση και η τεχνογνωσία που αποκτήθηκε σε κάποια δεδομένη χρονική στιγμή, απαιτείται ικανότητα για μάθηση, επικοινωνία, ομαδική εργασία για να μπορέσουν όλα όσα μέχρι εκείνη την στιγμή έχουν κατακτηθεί να εξελιχθούν και να δώσουν και άλλες πιθανές λύσεις στα προβλήματα της καθημερινότητας μας. Τα μελλοντικά επαγγέλματα απαιτούν γνώση και πνευματική ανεξαρτησία, μόνο έτσι κάποιος μπορεί να εξελίξει τις ικανότητες του αλλά και τις δεξιότητες του.

Η αναγκαιότητα της ανάπτυξης της συνεχούς επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης έχει γίνει αποδεκτή, αλλά απαιτεί και τον αναπροσανατολισμό των διαθέσιμων πόρων προς αυτή την κατεύθυνση και όχι προς παθητικές πολιτικές αντιμετώπισης της ανεργίας. Η δυσκολία ανταπόκρισης του συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στις συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες έχει σχέση από τη μια με τους χαλαρούς δεσμούς της με την παραγωγή, τους κοινωνικούς στόχους και τις προτεραιότητες και από την άλλη με την αδυναμία προσέγγισης και ικανοποίησης των ατομικών αναγκών, δυνατοτήτων και επιλογών του εργατικού δυναμικού⁴⁰.

● ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΕΥΕΛΙΞΙΑ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

Η εξέλιξη της εσωτερικής ευελιξίας στην αγορά εργασίας σχετίζεται με παρεμβάσεις που ενισχύουν την ευελιξία των εργασιακών σχέσεων-συμβάσεων διευκολύνοντας τους όρους απόλυσης όπως την μερική απασχόληση καθώς επίσης και τη μείωση ορισμένων παροχών ανεργίας. Οι παραπάνω παρεμβάσεις έχουν ως σκοπό την ευκολότερη πρόσληψη αλλά και απόλυση των εργαζομένων από τις επιχειρήσεις αυξάνοντας έτσι την κινητικότητα στην αγορά εργασίας.

⁴⁰Σκουτέλης Γιώργος, Η Ανεργία: Αίτια και Λύσεις, Εκδόσεις International Forum, Αθήνα 1996, σελ. 200-204

Η χώρα μας χαρακτηρίζεται από υπερδιπλάσιο ποσοστό υποαπασχόλησης κι μικρό ποσοστό μερικής απασχόλησης απ' ότι στην υπόλοιπη Ευρώπη γι' αυτό τα μέτρα αυτά έχουν πιο περιορισμένο πεδίο δράσης από τις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες⁴¹. Πάντως είναι εμφανές πως η ευελιξία σε κάποιο βαθμό στην Ελληνική αγορά εργασίας δίνει δυνατό παρόν αφού η παράνομη εργασία και η εισφοροδιαφυγή εφαρμόζεται με θετικό αποτέλεσμα όσον αφορά την ανεργία στους κλάδους της γεωργίας, της κτηνοτροφίας και πολύ πιο έντονα στις οικοδομικές επιχειρήσεις.

Όσον αφορά την εσωτερική ευελιξία είναι το αποτέλεσμα της καλύτερης διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού από την πλευρά της επιχείρησης με σκοπό την προσαρμογή του στις εκάστοτε εργασιακές συνθήκες αποφεύγοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τις απολύσεις. Για να είναι επιτυχημένη η εσωτερική ευελιξία πρέπει να συμφωνείται και από τις δυο πλευρές, δηλαδή τον εργαζόμενο με τον εργοδότη.

Βέβαια υπάρχει και η αντίθετη άποψη με τα παραπάνω όπου ισχυρίζεται πως στις χώρες όπου υπάρχει μεγάλη ευελιξία στην αγορά εργασίας δημιουργούνται ποιο πολλές θέσεις μερικής ή ανειδίκευτης απασχόλησης με μισθούς κάτω από τα όρια της φτώχειας. Για παράδειγμα ένα σημαντικό ποσοστό Αμερικανών πολιτών που εργαζόταν σε καλές θέσεις εργασίας σήμερα ζουν ασκώντας δύο και τρεις δουλειές από τις οποίες δεν συγκεντρώνουν ούτε το 1/3 των παλαιότερων αποδοχών τους.

● ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΛΛΑΤΩΣΗΣ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

Ένα ακόμη μέσο για τη μείωση της ανεργίας είναι η μείωση του κόστους εργασίας, αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί εάν συνδέσουμε το μισθό των εργαζομένων με την παραγωγικότητα τους. Μέτρα που μπορούν να ληφθούν είναι για παράδειγμα η κατάργηση του κατώτατου μισθού σε ζημιόγones επιχειρήσεις ή ακόμη και σε περιοχές με υψηλά ποσοστά ανεργίας, η μείωση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης για εργαζόμενους και εργοδότες, η παροχή επιδοτήσεων απασχόλησης για αυτούς που προσλαμβάνονται πρώτη φορά. Σε αυτή την κατεύθυνση κινούνται οι νόμοι 3227 και 2004 που προβλέπουν την επιδότηση των εργοδοτών κατά 50% του ύψους των εργοδοτικών εισφορών για νεοπροσλαμβανόμενου κατά τον πρώτο χρόνο εργασίας. Σημαντικό είναι να αναφέρουμε πως ελαφρύνοντας τις επιβαρύνσεις της εργασίας με χαμηλή εξειδίκευση προλαμβάνουμε την ανεργία μακράς διάρκειας. Επιπλέον, πολιτικές οι οποίες επιδοτούν θέσεις με χαμηλή εξειδίκευση μπορούν να προτρέψουν τις επιχειρήσεις να προχωρήσουν σε προσλήψεις αυτής της κατηγορίας των εργαζομένων πετυχαίνοντας έτσι διπλό κέρδος δηλαδή, και αύξηση της απασχόλησης αλλά και αύξηση της αγοραστικής δύναμης των εργαζομένων. Τέτοιου τύπου πολιτικές εκτός από ηθικά, ανθρωπιστικά κίνητρα ή κοινωνικά κίνητρα έχουν θετικά οικονομικά αποτελέσματα και ταυτόχρονα παρουσιάζουν μείωση της ανεργίας.

● ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ.

Οι επιχειρήσεις για να αυξήσουν το κόστος εργασίας τους και να δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας πρέπει το θεσμικό πλαίσιο πάνω στο οποίο θα κινούνται να αυξάνει την ανταγωνιστική πίεση και ταυτόχρονα να καθιστά το περιβάλλον φιλικό προς την επιχειρηματική δραστηριότητα.

⁴¹Σκουτέλης Γιώργος, Η Ανεργία: Αίτια και Λύσεις, Εκδόσεις International Forum, Αθήνα 1996, σελ. 200-204

Αυτό μπορεί να επιτευχθεί:

1) Προωθώντας τον ανταγωνισμό, απλουστεύοντας το φορολογικό και ρυθμιστικό περιβάλλον της επιχείρησης, εξαλείφοντας το παραμικρό εμπόδιο για την ίδρυση μιας επιχείρησης, αλλά και με την παροχή κινήτρων όσον αφορά την επιχειρηματικότητα.

2) Η οικονομία να βασίζεται στη γνώση επενδύοντας σε ανθρώπινο κεφάλαιο και σε έρευνα και ανάπτυξη, να ενθαρρύνονται οι καινοτόμες χρήσεις τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας. Όσον αφορά τις δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη η Ελλάδα κατέχει μια από τις χαμηλότερες θέσεις μεταξύ των υπόλοιπων Ευρωπαϊκών χωρών ενώ εξακολουθεί να υστερεί στον τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, σε αντίθεση με την αυξανόμενη χρήση των προσωπικών ηλεκτρονικών υπολογιστών τα τελευταία χρόνια. Επομένως για την άνοδο της παραγωγικότητας της εργασίας πολύ σημαντικό ρόλο έχουν οι δαπάνες για την εξέλιξη αυτών των τεχνολογιών.

3) Αρκεί να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της κρατικής γραφειοκρατίας και μια μορφή της που είναι η υπερβολική ρύθμιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Αξίζει να σημειωθεί ότι με την επίλυση αυτού του προβλήματος θα ευνοηθούν όλοι, πόσο μάλλον οι επιχειρήσεις και οι εργαζόμενοι αφού με αυτή τη βελτίωση του συγκεκριμένου επιχειρηματικού περιβάλλοντος θα προκύψει ένα πιο αποτελεσματικό και φιλικό προς τους πολίτες σύστημα.

Στη συνέχεια, παρουσιάζονται τα στοιχεία του ΟΑΕΔ για την ανεργία στην Ελλάδα μέχρι και το Νοέμβριο του 2011.

Συνοπτική έκθεση εγγεγραμμένων στο μητρώο του ΟΑΕΔ Νοέμβριος 2011.

	Άνεργοι [Αναζητούντες Εργασία]	Λοιποί [Μη αναζητούντες εργασία] [1]	ΣΥΝΟΛΙΚΑ
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ >= 12 ΜΗΝΕΣ [2]	287.848	35.554	323.402
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ < 12 ΜΗΝΕΣ	427.845	133.517	561.362
ΣΥΝΟΛΟ	715.693	169.071	884.764

ΠΙΝΑΚΑΣ : 4.4.1.1.1 (Πηγή : www.oaed.gr)

Εγγεγραμμένοι στο μητρώο του ΟΑΕΔ Νοέμβριος 2011.

	Κοινοί & Λοιπές Κατηγορίες επιδοτούμενων [3]	Εποχικοί τουριστικών επαγγελμάτων [3]	Σύνολο [3]	Δικαιούχοι που πληρώθηκαν και συνεχίζουν να είναι δικαιούχοι [4]	Νέες αιτήσεις ανέργων για επιδότηση [5]
ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟΙ	185.903	27.905	213.808	183.762	81.030

ΠΙΝΑΚΑΣ : 4.4.1.1.2 (Πηγή : www.oaed.gr)

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

[1] Εγγεγραμμένοι στο μητρώο του ΟΑΕΔ οι οποίοι έχουν δηλώσει ότι δεν αναζητούν εργασία.

[2] Εγγεγραμμένοι στο μητρώο του ΟΑΕΔ με ενεργό δελτίο για συνεχόμενο διάστημα μεγαλύτερο ή ίσο των 12 μηνών.

[3] Αφορά αριθμό δικαιούχων που πληρώθηκαν εντός του αντίστοιχου μήνα.

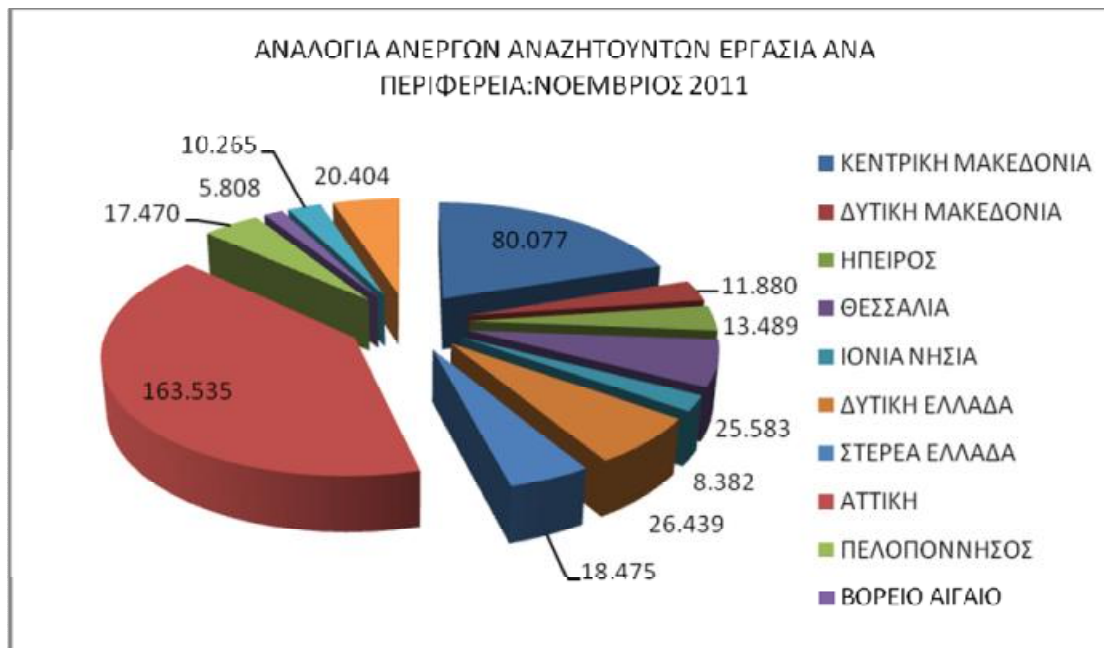
[4] Σύνολο δικαιούχων επιδότησης που πληρώθηκαν και στο τέλος του μήνα συνεχίζουν να έχουν δικαίωμα επιδότησης.

[5] Σύμφωνα με την ισχύουσα διοικητική διαδικασία, η πρώτη πληρωμή γίνεται 37 ημέρες μετά την εγγραφή του δικαιούχου επιδόματος ανεργίας.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται αναλυτικά οι άνεργοι στη Ελληνική περιφέρεια για τον μήνα Νοέμβριο 2011.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΑΝΕΡΓΟΙ [ΑΝΑΖΗΤΟΥΝΤΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑ]		
	ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ >= 12 ΜΗΝΕΣ	ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ < 12 ΜΗΝΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΕΡΓΩΝ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ	22.797	26.038	48.835
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	64.983	80.077	145.060
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	12.137	11.880	24.017
ΗΠΕΙΡΟΣ	10.333	13.489	23.822
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	21.227	25.583	46.810
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	2.591	8.382	10.973
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	21.950	26.439	48.389
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	13.796	18.475	32.271
ΑΤΤΙΚΗ	92.233	163.535	255.768
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	9.841	17.470	27.311
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	3.410	5.808	9.218
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	3.212	10.265	13.477
ΚΡΗΤΗ	9.338	20.404	29.742
ΣΥΝΟΛΟ	287.848	427.845	715.693

ΠΙΝΑΚΑΣ : 4.4.1.1.3 (Πηγή : www.oaed.gr)

ΣΧΗΜΑ : 4.4.1.1.1 (Πηγή : www.oaed.gr)

4.4.1.2 ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Στις μέρες μας έχει λάβει τεράστιες διαστάσεις το θέμα της μετανάστευσης των Ελλήνων προς χώρες του εξωτερικού αναζητώντας μια καλύτερη ποιότητα ζωής γιατί τα πράγματα στην Ελλάδα συνεχώς χειροτερεύουν. Πολλοί είναι εκείνοι που παρομοιάζουν αυτή την κατάσταση με τις περιόδους του '50 και του '60 με τη διαφορά όμως πως τώρα τα άτομα που επιλέγουν να μεταναστεύσουν έχουν υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο σε σχέση με το παρελθόν κι αποζητούν μία εργασία που να είναι ανάλογη των γνώσεων και των ικανοτήτων τους.

Οι λόγοι που γεννούν το φαινόμενο της μετανάστευσης είναι ποικίλοι κι εξαρτώνται από τις συνθήκες που επικρατούν κατά δεδομένη κάθε φορά χρονική περίοδο από τους τόπους της προγενέστερης διαμονής στους τόπους αποδημίας.

Παρά την κρίση, το βιοτικό επίπεδο παραμένει σε απαγορευτικά για μαζική μετανάστευση επίπεδα. Αυτό όμως δε σημαίνει ότι δεν είναι αρκετοί αυτοί που φεύγουν. Η μετανάστευση αποτελεί επιλογή κυρίως για όσους βρίσκονται κάτω από το όριο των σαράντα. Μολονότι η ανεργία χτυπά κυρίως τους νέους, η μετανάστευση δεν αφορά καν την πλειοψηφία τους. Οι περισσότεροι, με μόνο εφόδιο ένα πτυχίο του ελληνικού πανεπιστημίου, δεν διαθέτουν τις δεξιότητες που απαιτούνται για το είδος της επαγγελματικής σταδιοδρομίας που θα επιθυμούσαν στο εξωτερικό. Πρόσφατη έρευνα (του καθηγητή Λ. Λαμπριανίδη) έδειξε πως από τους Έλληνες που εργάζονται σήμερα στο εξωτερικό, το 73% έχει μεταπτυχιακό τίτλο και το 41% έχει σπουδάσει στα εκατό καλύτερα πανεπιστήμια του κόσμου. Μόλις το 14% έχει σπουδάσει στην Ελλάδα.

Η προοπτική της μετανάστευσης αφορά, επομένως, το πιο προικισμένο κομμάτι της κοινωνίας. Δεν είναι ούτε ακριβώς φυγή, αλλά είναι περισσότερο η άρνηση της επιστροφής

καθώς το 85% των πτυχιούχων που έχουν εργαστεί στο εξωτερικό επιλέγει να παραμείνει εκεί. Μάλιστα, το 50% σχεδόν της μετανάστευσης αυτής αφορά δύο μόνο χώρες: τις ΗΠΑ και τη Μεγάλη Βρετανία.

Οι επιπτώσεις που δημιουργούνται είναι πολύ σοβαρές: η οικονομική ανάπτυξη επιβραδύνεται, ενώ ενισχύεται το ειδικό βάρος των λιγότερο ταλαντούχων που μένουν πίσω. Αυτό το γεγονός δεν προήλθε μόνο με την εμφάνιση της κρίσης.

Αφενός, γιατί για έναν μικρό αριθμό άριστων μαθητών-φοιτητών η μετανάστευση πάντοτε ήταν μονόδρομος. Η αλήθεια είναι πως αν θέλει κανείς να κατακτήσει την κορυφή, πρέπει να βρεθεί ανάμεσα στους παγκόσμια καλύτερους. Αυτό ισχύει σχεδόν για κάθε επαγγελματικό πεδίο και δεν είναι ρεαλιστικό να πιστεύουμε πως η Ελλάδα μπορεί να βρίσκεται στην παγκόσμια αιχμή.

Και αφετέρου, γιατί όσοι ικανοί επιλέγουν να παραμείνουν στην Ελλάδα πολλές φορές θυσιάζουν τη δυνατότητα της πλήρους ανάπτυξης των δυνατοτήτων τους. Η αναξιοκρατία, ο φόβος για το καινούργιο και το διαφορετικό, η μιζέρια, ο φθόνος και ο γενικευμένος κυνισμός μπλοκάρουν τις προοπτικές των ταλαντούχων, ευνοώντας συνήθως τους λιγότερο ικανούς.

Η μετανάστευση εκτός από τα πολλά αρνητικά χαρακτηριστικά που έχει, έχει και λίγα θετικά. Η αναχώρηση και παραμονή στο εξωτερικό είναι μια διαδικασία απογαλακτισμού και απομάκρυνσης από τον συχνά ασφυκτικό εναγκαλισμό της ελληνικής οικογένειας και επομένως ένα σημαντικό βήμα ωρίμανσης για μια νεολαία που τη στερείται. Μπορεί να δοκιμάσει κανείς τις δυνάμεις του σε ένα ανοιχτό, ανταγωνιστικό περιβάλλον και να αποκτήσει τις πιο εξελιγμένες επαγγελματικές δεξιότητες. Επιπλέον, όσοι επιλέγουν να μείνουν έξω διαμορφώνουν μια σφαιρικότερη εικόνα για τη χώρα τους, γίνονται κοινωνοί μιας διαφορετικής κουλτούρας και εμποτίζονται με αξίες που είναι αδύναμες ή και απύσες από την ελληνική κοινωνία. Και επειδή οι περισσότεροι δεν παύουν να νοιάζονται για την πατρίδα τους, γίνονται εν δυνάμει φορείς της μεταρρύθμισης, ιδίως όταν αποφασίζουν να επιστρέψουν. Άλλωστε, η τεχνολογική επανάσταση έχει αλλάξει ριζικά τις παραμέτρους: ούτε αποκόπτει την επαφή με την πατρίδα, ούτε μόνιμη και τελεσίδικη είναι.

Παρά τα όσα λέγονται, η μετανάστευση δεν αποτελεί «χαριστική βολή» για τη χώρα, αλλά μια από τις λίγες παρακαταθήκες της ανόρθωσης. Ο χρόνος είναι αυτός που θα δείξει τελικά τα συγκριτικά οφέλη της μετανάστευσης.⁴²

4.4.1.3 ΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Ένας από τους τομείς που πλήττονται σοβαρά από την οικονομική κρίση είναι ο παραγωγικός τομέας και το εμπόριο. Οι συνέπειες γίνονται φανερές αν αναλογιστούμε πόσες επιχειρήσεις κλείνουν συνεχώς μην μπορώντας να σηκώσουν τα οικονομικά βάρη. Βέβαια στο χώρο της αγοράς όλα συνδέονται με μία αλυσιδωτή αντίδραση έτσι λοιπόν όσες επιχειρήσεις και οργανισμοί οδηγούνται σε αναγκαστική πτώχευση συμπαρασύρουν και όσους σχετίζονται με

⁴² Άρθρο εφημερίδας 'Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ' 'Κακούργα μετανάστευση;' Στάθης Ν. Κάλυβας καθηγητής πανεπιστημίου YALE
http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w/articles_columns_2_03/10/2010_417378 Δημοσιεύτηκε 03 Οκτωβρίου 2010 Ανακτήθηκε 24 Μαρτίου 2012

αυτές όπως είναι οι οικογένειες των ιδιοκτητών και των εργαζομένων δημιουργώντας με αυτόν τον τρόπο ένα ακόμη πρόβλημα που είναι η ανεργία. Εφόσον πλέον οι πολίτες είναι άνεργοι κι αν όχι έχουν υποστεί αξιόλογη μείωση στο μισθό τους μιλάμε για πτώση στο εισόδημα που συνεπάγεται με πτώση στην κατανάλωση καθώς τώρα πια φροντίζουν να εξασφαλίζουν μόνο τα βασικά είδη και να αποφεύγουν τις άσκοπες αγορές. Συμπεραίνουμε λοιπόν πως όταν μειώνεται η απασχόληση γύρω από το εμπόριο μειώνονται ταυτόχρονα και οι καταναλωτές οπότε η αγορά περνάει στη φάση της στασιμότητας και το χρήμα δεν κυκλοφορεί για να συντελέσει στην ανάπτυξη της⁴³.

Παραδείγματα εμπορευμάτων στην ελληνική κοινωνία που παρουσιάζουν πτωτική πορεία λόγω της κρίσης: Καύσιμα και λιπαντικά αυτοκινήτων (-18,1%), έπιπλα-ηλεκτρικά είδη-οικιακός εξοπλισμός (-14,9%), βιβλία-χαρτικά-λοιπά είδη (-12,8%), φαρμακευτικά-καλλυντικά (-0,4%) και μεγάλα καταστήματα τροφίμων (-0,4%)⁴⁴.

4.4.2 ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Σήμερα βρισκόμαστε σε ένα σημείο που όσα αφορούν στο πολιτικό σκηνικό και στην κρίση είναι πλέον ξεκάθαρα. Τα σκάνδαλα έχουν αποκαλυφθεί και οι πολιτικοί της χώρας αντιμετωπίζουν την έντονη κοινωνική αποδοκιμασία για τις εγκληματικές τους ενέργειες που μας έφεραν σε αυτό το τέλμα. Η απαξίωση του λαού για τα πολιτικά πρόσωπα είναι πασιφανής. Οι πολίτες δεν ανέχονται άλλο τα λάθη των κυβερνήσεων και το δείχνουν με κάθε ευκαιρία ακόμα και μέσα από ακραίες εκδηλώσεις επιθέσεων σε πολιτικούς.

Η αντιπαράθεση που αναπτύχθηκε μεταξύ των ελληνικών πολιτικών συμφερόντων και των ξένων δυνάμεων έκανε φανερό τελικά το ποιος κινεί τα νήματα σε αυτό το παιχνίδι εξουσίας. Αποδείχθηκε πως τα ξένα συμφέροντα μπορούν εύκολα να επηρεάσουν το πολιτικό μας σύστημα για να πετύχουν τους στόχους τους κι αυτό το κατάφεραν λόγω της αδυναμίας αντίστασης των ελληνικών κυβερνήσεων αλλά και με τη συναίνεση πολλών από όσους πέρασαν από την εξουσία.

43

http://www.corfupress.com/news/index.php?option=com_content&view=article&id=15188:%CE%9F%CE%B9-

[%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%80%CF%84%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7%CF%82-%CF%83%CE%B5-%CE%B5%CE%BC%CF%80%CF%8C%CF%81%CE%B9%CE%BF-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B1%CF%80%CE%B1%CF%83%CF%87%CF%8C%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%B7&catid=27:2009-05-10-16-29-57&Itemid=179](http://www.corfupress.com/news/index.php?option=com_content&view=article&id=15188:%CE%9F%CE%B9-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%80%CF%84%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7%CF%82-%CF%83%CE%B5-%CE%B5%CE%BC%CF%80%CF%8C%CF%81%CE%B9%CE%BF-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B1%CF%80%CE%B1%CF%83%CF%87%CF%8C%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%B7&catid=27:2009-05-10-16-29-57&Itemid=179)

Δημοσιεύτηκε στις 23 Νοεμβρίου 2011

Ανακτήθηκε στις 11 Απριλίου 2012

44

http://www.star.gr/Pages/Politiki_Oikonomia.aspx?art=10446&artTitle=se_krisi_paramenei_to_lianiko_emporio

Δημοσιεύτηκε στις 30 Δεκεμβρίου 2011

Ανακτήθηκε στις 18 Απριλίου 2012

Η κρίση που βιώνει η χώρα έχει επηρεάσει σημαντικά το πολιτικό σύστημα της Ελλάδας. Κάθε κόμμα τώρα πια προσπαθεί να θέσει νέες βάσεις που να το χαρακτηρίζουν. Η αριστερά έχει χάσει πλέον την αξιοπιστία της και πασχίζει για την ανατροπή αυτής της πορείας ενώ και η δεξιά με τη σειρά της αγωνίζεται για μία σχετική αυτοδυναμία πριν παραδοθεί άνευ όρων στα ξένα συμφέροντα. Αίσθηση προκαλεί η άνοδος της ακροδεξιάς στο κράτος μετά και την νομιμοποίησή της ως κομματική δύναμη.

Οι πολίτες τώρα πια είναι σε θέση να αντιληφθούν ποια είναι τα πραγματικά συμφέροντα που εξυπηρετούν οι κομματικές παρατάξεις και προωθούνται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Η αλλαγή πλεύσης αποτελεί όπως φαίνεται μοναδική λύση για τους αγανακτισμένους πολίτες οι οποίοι απομακρύνονται τελικά από τις πάγιες πολιτικές τους προτιμήσεις αρνούμενοι να συμμετάσχουν στο παιχνίδι του καπιταλισμού και των ξένων δυνάμεων. Η κοινή γνώμη έχει καταλήξει για την πραγματική θέση του κάθε κόμματος του πολιτικού σκηνικού και για το κατά πόσο αυτό εφαρμόζει και μένει πιστό στις αρχικές του ιδεολογίες⁴⁵.

⁴⁵ http://www.iskra.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=5643:rousis-krisi-politiki&catid=54:anpolitiki&Itemid=284 Δημοσιεύτηκε 27 Νοεμβρίου 2011, Ανακτήθηκε 25 Απριλίου 2012, Γιώργος Ρούσης, Διανοούμενος, συγγραφέας και καθηγητής Πανεπιστημίου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΟΔΟ

5.1 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Από τα αρχαία χρόνια η Ελλάδα ήταν γνωστή για τη φιλοξενία της και το θερμό καλωσόρισμα των επισκεπτών της. Αυτή η αξία διατηρήθηκε σταθερή ανά τους αιώνες με κάποιες μικρές διακυμάνσεις κατά καιρούς. Φτάνουμε έτσι στο παρόν που τα στατιστικά στοιχεία κι οι μελέτες φανερώνουν πως ο ελληνικός τουρισμός είναι ο σημαντικότερος παράγοντας στήριξης της εγχώριας οικονομίας αλλά και διεθνώς η έννοια του τουρισμού κατέχει εξέχουσα θέση καθώς έρχεται δεύτερη μετά τη βιομηχανία πετρελαίου.

Η Ελλάδα είναι μια χώρα που λόγω της γεωγραφικής της θέσης, του ευνοϊκού της κλίματος και της μεγάλης ποικιλομορφίας που παρουσιάζει το φυσικό της περιβάλλον είναι ένας αγαπητός προορισμός τόσο για επισκέπτες από ολόκληρο τον κόσμο όσο και για του ίδιους τους Έλληνες. Αυτή η προτίμηση των τουριστών δηλώνεται κι από την τεράστια ανάπτυξη που σημειώθηκε στις υποδομές και τους χώρους φιλοξενίας τα τελευταία χρόνια.

Ο τουρισμός συνέβαλε και προσφέρει ακόμα σημαντικά στην άνθιση της οικονομίας κι αν αντιμετωπιζόταν το ζήτημα με μια πιο σοβαρή προοπτική σίγουρα τα οφέλη που θα αποκόμιζε το κράτος θα ήταν σαφώς πιο αξιόλογα συγκριτικά με τα μέχρι τώρα δεδομένα.

5.1.1 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.

Αν κι η σημασία του τουρισμού είναι αναγνωρισμένη παρόλα αυτά υπάρχουν κάποια μελανά σημεία που δεν του επιτρέπουν να έχει την αναμενόμενη δυνατή εξέλιξη.

Συγκεκριμένα για τον ελληνικό τουρισμό οι αδυναμίες εντοπίζονται σε σημεία όπως το ότι δεν επενδύονται αρκετά κεφάλαια για την εξέλιξη και την ανανέωση του κλάδου. Άλλο πρόβλημα είναι το ελλιπές ποιοτικό επίπεδο των παροχών και των υπηρεσιών που προσφέρονται στους τουρίστες γιατί δεν υπάρχουν αρκετοί υπάλληλοι με εξειδίκευση, ούτε ικανοποιητικοί τρόποι μεταφοράς και επικοινωνίας ούτως ώστε να αποκτήσει η χώρα το συγκριτικό πλεονέκτημα.

Επίσης τα λίγα χρήματα που είναι διατεθειμένος να πληρώσει κάποιος ως μονάδα επηρεάζουν αρνητικά την ανάπτυξη. Στην Ελλάδα δυστυχώς παρατηρείται έντονα το φαινόμενο του εποχιακού και του επιλεκτικού τουρισμού έτσι έχουμε κατά κύριο λόγο άνθιση της τουριστικής δραστηριότητας κυρίως τους θερινούς μήνες κι επιλογή συγκεκριμένων μόνο προορισμών ενώ υπάρχουν τόσα μέρη στην ελληνική επικράτεια που θα μπορούσαν να εκπληρώσουν τις διαφορετικές απαιτήσεις και τα διαφορετικά γούστα των επισκεπτών.

Ένα ακόμη πρόβλημα που δημιουργείται είναι η ρύπανση από την απερισκεπτη συμπεριφορά των τουριστών αλλά και των ντόπιων οι οποίοι έχουν ως βασικό σκοπό τη μεγιστοποίηση του κέρδους αδιαφορώντας για το περιβάλλον που καταστρέφουν.

Τέλος κατά την τουριστική περίοδο αναπτύσσεται έντονη αισχροκέρδεια λόγω της επιδίωξης για μεγαλύτερα κι ευκολότερα κέρδη από την οικονομική εκμετάλλευση των επισκεπτών.

5.1.2 ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.

Αν αναλογιστούμε πως ακόμα και σε περιόδους οικονομικής κρίσης όπως για παράδειγμα τη διετία 1981-1982 η τουριστική δραστηριότητα παρουσίασε κάποια δεδομένη βελτίωση σε σχέση με άλλους κλάδους είναι παρήγορο να επενδύσουμε και πάλι στην ιδέα αυτή αναμένοντας ανάκαμψη. Για να σημειωθεί όμως σημαντική ανάπτυξη στον τουριστικό τομέα θα πρέπει να γίνουν κάποιες αλλαγές ούτως ώστε να έχουμε τα επιθυμητά αποτελέσματα.

Καταρχάς θα πρέπει να γίνουν περισσότερες επενδύσεις σχετικά με τις εγκαταστάσεις και τα καταλύματα που θα προσφέρουν τη δυνατότητα φιλοξενίας μεγαλύτερου αριθμού επισκεπτών.

Όσοι ασχολούνται επαγγελματικά με τον τουρισμό οφείλουν να εκπαιδευτούν με σκοπό να έχουν τις κατάλληλες γνώσεις για να μπορέσουν να εξυπηρετήσουν με τον καλύτερο τρόπο τους πελάτες και να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις τους.

Σε μια χώρα όπως η Ελλάδα δεν είναι δυνατόν να μένει ανεκμετάλλευτη η πολύτιμη πολιτιστική και πολιτισμική κληρονομιά. Σχετικά με αυτό το θέμα θα ήταν σκόπιμο να γίνει μία πιο σωστή οργάνωση και προώθηση της ελληνικής κουλτούρας η οποία είναι αντικείμενο διεθνούς ενδιαφέροντος.

Επίσης η πολιτεία θα ήταν καλό να περιορίσει την τουριστική παραοικονομία. Υπάρχει ένα μεγάλο ποσοστό που αγγίζει το 60% κι αφορά την παράνομη λειτουργία καταλυμάτων.

Επειδή στον ελλαδικό χώρο υπάρχουν μέρη που παρουσιάζουν συγκεντρωτικό τουρισμό χρειαζόμαστε τη δαπάνη κεφαλαίων για την ανάπτυξη και άλλων προορισμών που δεν είναι τόσο δημοφιλείς όπως συμβαίνει για παράδειγμα με τα προγράμματα του αγροτουρισμού.

Η θάλασσα κι ο ήλιος αποτελούν το συγκριτικό πλεονέκτημα της χώρας κι η σωστή αξιοποίηση τους θα συντελέσει στην σταδιακή πρόοδο της τουριστικής δραστηριότητας προσελκύοντας επισκέπτες με μεγαλύτερη οικονομική δυνατότητα και συμβολή στην αύξηση του συναλλάγματος.

Χαρακτηριστικά είναι τα στοιχεία του Rostourism ο οποίος αποκάλυψε στατιστικά στοιχεία για τον ρωσικό εξερχόμενο τουρισμό κατά τους πρώτους 6 μήνες του 2012, τα οποία και δείχνουν συνολική αύξηση 12% σε σχέση με πέρυσι.

Συνολικά, 6 εκατ. Ρώσοι πήγαν στο εξωτερικό κατά την περίοδο Ιαν. - Ιουν. 2011. Μεταξύ των προορισμών με υψηλότερο ποσοστό αύξησης ήταν: η Κούβα (108%), η Ταϊλάνδη (87%), η Ισπανία και η Ελλάδα (75% η κάθε μία), η Δομινικανή Δημοκρατία (65%), Σουηδία (91%) και η Γερμανία (52%).

#	Country	2011	2010	% of 2011 to 2011
1	Turkey	1,132.7	923.6	22.6 %
2	China	631.8	563.5	12 %
3	Egypt	488.6	1,140.6	-60.5%
4	Thailand	421.2	225.3	87%
5	Finland	416.4	310.1	34.3%
6	Germany	324.4	213.2	52.2 %
7	Italy	262	194.6	34.6 %
8	Spain	237.3	155	76.3 %
9	Greece	201	114.5	75.5%
10	UAE	188	140,6	33.7%
11	Czech Republic	166.7	121.5	37%
12	France	124.3	112.6	10.4%
13	Cyprus	123.4	86.5	42.7%
14	Bulgaria	115.3	86.1	40%
15	Israel	111.1	84.9	30.8%
16	Austria	98.1	68.3	43.6%
17	Ukraine	86.5	78.1	10.8
18	Switzerland	76.1	62.5	21.8%
19	Great Britain	69.6	53.4	30.3%
20	Montenegro	55	46.6	18%

ΠΙΝΑΚΑΣ :5.1.2.1 (Πηγή: www. rostourism.gom)

Ένα επιπλέον θέμα που καλείται να αντιμετωπίσει ο ελληνικός τουρισμός είναι η οργάνωση των μεταφορών. Ένα συντονισμένο δίκτυο αερομεταφορών, θαλάσσιων αλλά κι οδικών μεταφορών θα κάνει την άφιξη και την παραμονή των τουριστών πιο εύκολη.

Σημαντικός παράγοντας επίσης είναι κι η τιμή. Οι τιμές πρέπει να είναι ανάλογες του επιπέδου των παρεχόμενων υπηρεσιών, του προορισμού και της περιόδου του χρόνου.

Τέλος καθώς οι εποχές αλλάζουν κι οι εξελίξεις στον πεδίο της τεχνολογίας είναι συνεχείς θα πρέπει να ενταχθούν από τους αρμόδιους στο πρόγραμμα λειτουργίας κι εξυπηρέτησης για να καλύπτονται έτσι κι οι προσδοκίες των πιο απαιτητικών πελατών.

Οποιοσδήποτε ασχολείται με τον τουριστικό κλάδο οφείλει να είναι αντάξιος της θέσης που κατέχει, να εκπροσωπεί δηλαδή τη χώρα στους επισκέπτες και να τη διαφημίζει όσο γίνεται με τον καλύτερο τρόπο, να σέβεται τους τουρίστες δημιουργώντας έτσι σχέσεις εκτίμησης που θα οδηγήσουν και πάλι στο μέλλον τους τουρίστες στην επιλογή της Ελλάδας ως ιδανικό τόπο για διακοπές⁴⁶.

⁴⁶ Γεώργιος Μ. Κορρές

5.2 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Σύμφωνα με τον κλασικό ορισμό, «αειφόρος ανάπτυξη, είναι η ανάπτυξη που καλύπτει τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να θέτει σε κίνδυνο τη δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες». Με άλλα λόγια η μέριμνα για τις μελλοντικές γενιές. Ο ορισμός της αειφόρου ανάπτυξης αποτελείται από τρεις συνιστώσες την οικονομική, την κοινωνική και τη περιβαλλοντική όπου και οι τρεις με τη σειρά τους απαιτούν ισόρροπη πολιτική συνεκτίμηση.

Σε αυτό το κεφάλαιο θα εξετάσουμε την τρίτη συνιστώσα του ορισμού της αειφόρου ανάπτυξης, το περιβάλλον. Θα μελετήσουμε τους τρόπους με τους οποίους μπορούμε να το προστατέψουμε "εκμεταλλεύοντας" το.

5.2.1 ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Στην αρχή οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ξεκίνησαν σαν πειραματικές εφαρμογές, αφού όμως παγιώθηκαν στη συνείδηση της κοινής γνώμης τα παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα από την χρήση των κλασικών πηγών ενέργειας τότε ξεπεράστηκε το πειραματικό στάδιο και ακολούθησε το πρακτικό.

Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας αναφέρονται σε όλες εκείνες τις πηγές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και ταυτόχρονα ανανεώνονται μέσω φυσικών φαινομένων μόνιμου κύκλου. Πρόκειται για "καθαρές" μορφές ενέργειας φιλικές προς το περιβάλλον οι οποίες δεν αποδεδυμούν υδρογονάνθρακες, διοξείδιο του άνθρακα ή τοξικά και ραδιενεργά απόβλητα όπως πολλές πηγές ενέργειας που χρησιμοποιούνται σήμερα. Επιπλέον για την εκμετάλλευση τους δεν απαιτείται κάποια ενεργητική παρέμβαση όπως για παράδειγμα, εξόρυξη, άντληση, καύση αλλά απλώς η εκμετάλλευση της ήδη υπάρχουσας ροής ενέργειας στη φύση αφού πρόκειται για ανεξάντλητες πηγές ενέργειας που βασίζονται σε διάφορες φυσικές διαδικασίες όπως; ο ήλιος, ο άνεμος, οι υδατοπτώσεις, οι ενέργεια των κυμάτων-ρευμάτων-ωκεανών, η βιομάζα αλλά και η γεωθερμία. Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας μπορούν να χρησιμοποιηθούν είτε άμεσα είτε έμμεσα. Άμεσα μπορούν κυρίως να χρησιμοποιηθούν για τη θέρμανση, ενώ έμμεσα για την παραγωγή ηλεκτρισμού ή μηχανικής ενέργειας.

Ωστόσο οι παράγοντες που επιδρούν αρνητικά στην μέχρι τώρα καθυστέρηση της πλήρους αξιοποίησης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας είναι τόσο οι υψηλές τιμές των ενεργειακών εφαρμογών και τα τεχνικά προβλήματα εφαρμογής όσο και οι πολιτικές και οικονομικές σκοπιμότητες που συνδέονται με τη διατήρηση του παρόντος επιπέδου ανάπτυξης στον ενεργειακό τομέα.

Στην Ελλάδα έχουν χρησιμοποιηθεί οι παρακάτω ανανεώσιμες πηγές ενέργειας:

Αιολική Ενέργεια

Για την εκμετάλλευση της αιολικής ενέργειας χρησιμοποιούνται ειδικές ανεμογεννήτριες οι οποίες συνδέονται με το ηλεκτρικό δίκτυο το οποίο με τη σειρά του μεταφέρει το ρεύμα στις κεντρικές μονάδες και από εκεί μοιράζεται ή αποθηκεύεται και είναι έτοιμο προς χρήση. Σημαντικό είναι το περιβαλλοντικό όφελος αφού μια ανεμογεννήτρια ισχύος 1.500KW που λειτουργεί επί 20 χρόνια απαλλάσσει την ατμόσφαιρα από 64.000 τόνους CO₂ που θα εκλύονταν από την καύση 800 τόνων λιγνίτη προκειμένου να παραχθεί ισοδύναμη ενέργεια.

Γεωθερμική Ενέργεια

Η γεωθερμική ενέργεια χρησιμοποιείται σε μικρότερο βαθμό στην Ελλάδα από ότι σε άλλες χώρες. Η ενέργεια αυτή εξέρχεται από το εσωτερικό της γης στην επιφάνεια της, μπορούμε να εξορύξουμε αυτή την ανεξάντλητη πηγή της γης στέλνοντας νερό με πίεση στο βάθος όπου θα θερμαίνεται και θα επιστρέφει έτοιμο προς χρήση. Όταν η γεωθερμία χρησιμοποιείται για ηλεκτροπαραγωγή παρουσιάζονται τεράστια οφέλη αφού η παραγόμενη ενέργεια δεν είναι μόνο ανεξάντλητη αλλά και "διαθέσιμη". Επιπλέον, εξαιτίας των προχωρημένων τεχνικών άντλησης ενέργειας μπορούν να καταβάλουν περιορισμένη επιφάνεια της γης σε σχέση με τους παραδοσιακούς σταθμούς ορυκτών καυσίμων και ταυτόχρονα να έχουν ελάχιστες επιπτώσεις κατά τη διάνοιξη πηγαδιών.

Υδροηλεκτρική Ενέργεια

Σε αντίθεση με τη γεωθερμία η υδροηλεκτρική ενέργεια έχει αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό στην Ελλάδα με μεγάλα υδροηλεκτρικά έργα. Για παράδειγμα, η μοναδική υπηρεσία ηλεκτρισμού της Ελλάδας, η "Δημόσια Υπηρεσία Ηλεκτρισμού" με τις υδροηλεκτρικές εγκαταστάσεις που έχει στην διάθεση της μπορεί και παράγει 3.052,4 MW το χρόνο προσφέροντας έτσι τόσο στο περιβάλλον όσο και στον άνθρωπο(καλύτερες περιβαλλοντικές συνθήκες αλλά και δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας).

Ενέργεια από Βιομάζα.

Με τον όρο βιομάζα εννοείται η ανανεώσιμη ενεργειακή πηγή η οποία προέρχεται από οργανική ύλη. Η οργανική αυτή ύλη μπορεί να περιλαμβάνει ξύλο, υπολείμματα από αγροτικές βιομηχανίες, προϊόντα ενεργειακών καλλιεργειών όπως επίσης και κάθε άλλο υλικό που διαθέτει οργανικό φορτίο(τα υπολείμματα ,για παράδειγμα, κτηνοτροφικών μονάδων). Η ενεργειακή αξιοποίηση της βιομάζας έχει σαν απώτερο σκοπό την παραγωγή ηλεκτρισμού αλλά και θερμότητας. Στην Ελλάδα το μεγαλύτερο μέρος της βιομάζας παραμένει αναξιοποίητο αφού έχει εκτιμηθεί πως το σύνολο της άμεσα διαθέσιμης βιομάζας στην Ελλάδα φτάνει τους 7.500.000 τόνους υπολειμμάτων γεωργικών καλλιεργειών όπως είναι τα σιτηρά, το βαμβάκι, ο καπνός, ο ηλίανθος, το πυρηνόξυλο κα

Ηλιακή Ενέργεια

Παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα είναι μια ηλιόλουστη χώρα, μετά από μια έρευνα της Greenpeace κατακτήσαμε τη δεύτερη θέση μετά την Γερμανία στην Ευρώπη όσον αφορά την εγκατεστημένη επιφάνεια ηλιοσυλλεκτών. Περίπου το 30% των ελληνικών νοικοκυριών χρησιμοποιούν ηλιακούς θερμοσίφωνες. Από την άλλη μεριά τα τελευταία περίπου 10 χρόνια εκμεταλλευόμενοι τις καλές καιρικές συνθήκες το κράτος έκανε ένα πολύ σημαντικό βήμα αφού μέσω των τραπεζών ο κάθε Έλληνας μπορεί να δανειστεί χρήματα για να εγκαταστήσει στην οικία του ή ακόμα και σε ένα αγροτεμάχιο φωτοβολταϊκό σύστημα. Η ΔΕΗ με τη σειρά της παίρνει το ρεύμα και το χρησιμοποιεί στο δίκτυο ηλεκτροδότησης πληρώνοντας στον παραγωγό ηλεκτρικής ενέργειας κάποιο αντίτιμο.

Εάν όλες οι παραπάνω ανανεώσιμες πηγές ενέργειας εκμεταλλευτούν σωστά από το κράτος τότε όχι μόνο θα βοηθήσουμε το περιβάλλον αλλά οι νέες θέσεις εργασίας -κάτι που πραγματικά έχει ανάγκη η χώρα από ότι είδαμε σε προηγούμενο κεφάλαιο- που θα δημιουργηθούν θα ανοίξουν νέους ορίζοντες στην κρατική οικονομία. Θα αυξηθούν οι επενδύσεις από ξένους επενδυτές με αποτέλεσμα χρήμα να μπαίνει στον κρατικό μηχανισμό το οποίο αυτό με τη σειρά του θα επενδύεται είτε για μηχανισμούς προώθησης των προϊόντων μας στο εξωτερικό -αύξηση εξαγωγών- είτε για την παιδεία, την υγεία και τόσους άλλους τομείς που χρήζουν οικονομικής βοήθειας σήμερα.

5.2.2 ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ-ΟΡΥΚΤΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ

Η Ελλάδα είναι μια μικρή χώρα γεωγραφικά όμως λόγω της γεωτεκτονικής της θέσης και της γεωλογικής της κατάστασης, ευνοείται η μεταλλογένεση. Κοιτάσματα όπως χρυσός, χαλκός, μόλυβδος και βολφραμίμο καθώς επίσης και τα στρατηγικής σημασίας ορυκτά όπως ουράνιο και λιγνίτης καθιστούν την ανατολική Μακεδονία και Θράκη μια από τις σημαντικότερες περιοχές στον τομέα ορυκτού πλούτου της νοτιοανατολικής Μεσογείου.

Όλος αυτός ο φυσικός πλούτος τόσα χρόνια έχει μείνει ανεκμετάλλευτος με μια Ελλάδα που έχει τις προοπτικές να εξελιχθεί σε μια δυνατή αυτόνομη χώρα και να συνεχίσει να αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση τόσο για την πολιτιστική της κληρονομιά όσο και για το φυσικό της πλούτο.

Αντί αυτού, σήμερα όμως η Ελλάδα είναι "υποδουλωμένη" στους όρους του Μνημονίου αφού με το άρθρο 14 παράγραφος 5 που επεγράφη από την πλειοψηφία των βουλευτών "ο δανειολήπτης - η Ελλάδα- αμετάκλητα και άνευ όρων παραιτείται από κάθε ασυλία που έχει ή πρόκειται να αποκτήσει, όσον αφορά τον ίδιο ή τα περιουσιακά του στοιχεία από νομικές διαδικασίες" με άλλα λόγια σε περίπτωση που η Ελλάδα δεν μπορεί να αποπληρώσει τις δανειακές της υποχρεώσεις τότε το ΔΝΤ έχει κάθε δικαίωμα να προχωρήσει σε κατάσχεση της δημόσιας περιουσίας της Ελλάδας⁴⁷.

⁴⁷ "Το φάντασμα του Μνημονίου και η εθνική κυριαρχία." Εφημερίδα "Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ" http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w/articles_columns_1_12/06/2011_445590 Δημοσιεύτηκε 25 Ιουνίου 2011, Ανακτήθηκε 25 Απριλίου 2012

5.3 ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ-ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Παλιότερα ένας άνεργος στην οικογένεια δεν ήταν κάτι τραγικό, οι γονείς με τα έσοδα τους από τις συντάξεις φρόντιζαν για αυτόν. Στις μέρες μας όμως οι άνεργοι στις οικογένειες ξεπερνούν τη μονάδα και πολλές είναι οι φορές που σε μια οικογένεια δουλεύει μόνο ο ένας προσπαθώντας να καλύψει όλων των μελών τις ανάγκες. Σύμφωνα λοιπόν με τις υπάρχουσες οικονομικά συνθήκες ο νέος άνεργος θα ψάξει να βρει άλλες λύσεις προκειμένου να επιβιώσει.

Μια λύση η οποία έχει προτιμηθεί από πολλούς είναι η γεωργία ή η κτηνοτροφία. Αρκετοί οικογενειάρχες αλλά και νέοι πτυχιούχοι απόφοιτοι πανεπιστημιακών σχολών προτίμησαν να αφήσουν την δύσκολη πλέον οικονομική ζωή στην πόλη και αποφάσισαν να μοχθήσουν καλλιεργώντας γη ή εκτρέφοντας ζώα ώστε να καλύψουν την σημαντικότερη ανάγκη του ανθρώπου την διατροφή.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο κύριος Γιάννης Μακρυδάκης ο οποίος ζούσε χρόνια στην Αθήνα και μετακόμισε στη Χίο και συγκεκριμένα στη Βολισσό. Ο ίδιος χαρακτηριστικά αναφέρει πως στο κτήμα του δημιούργησε ένα περιβόλι με διάφορα οπωροκηπευτικά και φρούτα. Τα φρόντιζε για λίγες ώρες καθημερινά και οι καρποί που πήρε σαν ανταμοιβή ήταν πολλοί περισσότεροι από ότι αρχικά υπολόγιζε. Στο σπίτι του κατανάλωναν ότι παρήγαγαν επίσης πολλές είναι οι φορές που αντάλλασαν προϊόντα με τους γείτονες. Έτσι το οικονομικό κέρδος που είχε από ότι υπολόγισε ο ίδιος φτάνει τα 10.000€ετησίως.

Ο ίδιος αφηγείται, «Άφησα το νοικιασμένο μου σπίτι στην πόλη και μένω στο χωριό, περιόρισα τις μετακινήσεις, τρώω ότι παράγω, παίρνω αυγά και κρέας από γείτονες, ανταλλάσοντας προϊόντα». Ωστόσο, μεγαλύτερο είναι το ψυχικό και σωματικό όφελος. «Οι αγροτικές εργασίες είναι η καλύτερη άσκηση για το σώμα και την ψυχή» συμπεραίνει. «Με το να καλλιεργείς με τα χέρια σου ό,τι χρειάζεσαι, νιώθεις δημιουργικός και ελεύθερος, δεν εξαρτάσαι από κανέναν για την κάλυψη των καθημερινών σου αναγκών»⁴⁸.

Η Ελλάδα σαν χώρα είναι πολύ φτωχή στις εξαγωγές από την άλλη κάνει μεγάλες εισαγωγές σε προϊόντα όπως πατάτα, κρασί κα. Αν δοθούν κίνητρα στους νέους να παραμείνουν στις αγροτικά αναπτυσσόμενες περιοχές αλλά και σε άλλους να πάρουν το ρίσκο και να γίνουν αγρότες τότε θα αυξηθεί σημαντικά η δυνατότητα κάλυψης των εγχώριων αναγκών από τα τοπικά προϊόντα - και γιατί όχι να γίνουν και κάποιες προσπάθειες για εξαγωγές - πετυχαίνοντας έτσι αυτονομία ή έστω πολύ λιγότερες εισαγωγές και περισσότερες εξαγωγές που ισούται με μεγαλύτερα οικονομικά οφέλη.

⁴⁸ Άρθρο εφημερίδας 'Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ', 'Η επιστροφή στη γη δίνει τώρα διέξοδο' Ιωάννα Φωτιάδη http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w/articles/civ_1_01/10/2011_457823 Δημοσιεύτηκε 01 Νοεμβρίου 2011, Ανακτήθηκε 25 Απριλίου 2012

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συνοψίζοντας κάνουμε μία ανακεφαλαίωση της πτυχιακής μας εργασίας και των όσων αναλυθήκαν μέσα από αυτή

Αρχικά παρουσιάστηκαν γενικές έννοιες της οικονομικής θεωρίας όπως η οικονομική κρίση, τα χαρακτηριστικά και τα στάδια της. Στη συνέχεια ασχοληθήκαμε με τον οικονομικό κύκλο και τις φάσεις του. Εφόσον δόθηκαν οι ορισμοί των παραπάνω στοιχείων προχωρήσαμε στην ανάλυση των συνεπειών της κρίσης αναφέροντας χαρακτηριστικά την πτώση του παραγωγικού τομέα, τη μείωση του προσωπικού εισοδήματος και την αύξηση της ανεργίας. Το κεφάλαιο κλείνει παραθέτοντας ορισμένες προτάσεις για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης.

Έπειτα αναλύσαμε τη διεθνή και την ελληνική οικονομία. Συγκεκριμένα έγινε αναφορά στις Η.Π.Α. ως αφετηρία της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης και το πώς αυτή εξαπλώθηκε στην πορεία και στις υπόλοιπες οικονομίες του πλανήτη που συνδέονται μέσω της παγκοσμιοποίησης καταλήγοντας στην περίπτωση της Ελλάδας. Καταλήξαμε έτσι στον τρόπο με τον οποίο εμφανίστηκε η κρίση στη χώρα μας και ποιες επιπτώσεις είχε στην ελληνική πραγματικότητα.

Στη συνέχεια παρουσιάσαμε διάφορους οικονομικούς παράγοντες που συντέλεσαν στη δημιουργία του ελληνικού αδιεξόδου. Ο πρώτος παράγοντας με τον οποίο ασχοληθήκαμε ήταν το δημόσιο χρέος, η σταδιακή του διόγκωση και το αντίκριμά του στην εγχώρια οικονομία. Σειρά είχε το θέμα της φοροδιαφυγής, οι συντελεστές που ευνοούν την ανάπτυξη της και το αντίκτυπο αυτής στην οικονομία της Ελλάδας. Ένα ακόμη ζήτημα που εξετάσαμε σε αυτό το κεφάλαιο ήταν το ασφαλιστικό κάνοντας μία αναδρομή στη λανθασμένη πορεία που ακολούθησαν τα ασφαλιστικά συστήματα του κράτους. Ολοκληρώσαμε την συγκεκριμένη ενότητα με την εστίαση στον καταναλωτισμό και τους λόγους που συμβάλουν στην ανάπτυξη του δίνοντας κάποια στοιχεία με τα μεγέθη που καταλαμβάνει ο καταναλωτισμός στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία. Σημειώνεται επίσης πως δόθηκαν προτάσεις αντιμετώπισης αλλά και μέθοδοι πρόληψης του κάθε προβλήματος για την στήριξη της οικονομίας.

Παράλληλα καλύψαμε την υπόθεση με τα λάθη, τις παραλείψεις, τις εγκληματικές ενέργειες και τις επιπτώσεις των προαναφερθέντων τόσο στον κοινωνικό όσο και στον πολιτικό ιστό της χώρας. Προχωρήσαμε σε έναν διαχωρισμό των αιτιών σε πολιτικές ευθύνες, κοινωνικές ευθύνες και ξένα συμφέροντα για την καλύτερη εξέταση του προβλήματος. Αναφορικά με τις πολιτικές ευθύνες παρουσιάσαμε το σχέδιο Μάρσαλ και την εκχώρηση της εθνικής κυριαρχίας αναλογιζόμενες το βαθμό υπαιτιότητας των πολιτικών προσώπων. Σχετικά με τις κοινωνικές ευθύνες έγινε λόγος για την ελληνική νοοτροπία και το κατά πόσο εμπλέκεται ο απλός πολίτης στη δημιουργία της υπάρχουσας κατάστασης. Έντονο ενδιαφέρον δείξαμε και στο ζήτημα με τα ξένα συμφέροντα και τις μυστικές πράξεις των ξένων δυνάμεων που όπως φαίνεται έπαιξαν σπουδαίο ρόλο στη διαμόρφωση του σκηνικού. Στα ξένα συμφέροντα περιλαμβάνεται το σκάνδαλο των υποβρυχίων, το μυστήριο με τα ελληνικά πετρέλαια, η υπόθεση Siemens και το C4I. Όσον αφορά στις συνέπειες δώσαμε έμφαση την πτώση του παραγωγικού τομέα, στην ανεργία, στο φαινόμενο της σύγχρονης μετανάστευσης και στην κλονισμένη σχέση πολιτικού – πολίτη.

Στο τελευταίο κεφάλαιο κάναμε κάποιες προτάσεις με στόχο την οικονομική ανάπτυξη της χώρας μέσα από την κρίση. Αρχικά αναφερθήκαμε στον ελληνικό τουρισμό, τα προβλήματα που αντιμετωπίζει και ποια μέτρα πρέπει να ληφθούν για την αναβάθμιση του. Επιπλέον τονίσαμε τη σημασία που έχει η στήριξη τομέων όπως η επένδυση στην αειφόρο ανάπτυξη, η εκμετάλλευση των φυσικών μας πόρων για παράδειγμα, ο ορυκτός πλούτος κλείνοντας την ενότητα με την προοπτική της επιστροφής στη γεωργία και την κτηνοτροφία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα 1

[*Πολιτικό Βαρόμετρο : «εκτίμηση πολιτικής επιρροής»*]

Ταυτότητα έρευνας - 1

Τύπος έρευνας : Τηλεφωνική έρευνα – συλλογή στοιχείων μέσω προσωπικών συνεντεύξεων με χρήση δομημένου ερωτηματολογίου.

Εταιρία δημοσκόπησης : PUBLIC ISSUE, Μέλος WAPOR, ESOMAR, ΣΕΔΕΑ, ΠΕΣΣ

Επωνυμία Διενεργήσαντος : Ραδιοφωνικός και Τηλεοπτικός Σταθμός ΣΚΑΪ και της εφημερίδας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ.

Σκοπός έρευνας : Πολιτικό Βαρόμετρο : «εκτίμηση πολιτικής επιρροής»

Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά δείγματος : Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του δείγματος της συγκεκριμένης δημοσκόπησης είναι τα εξής : Νέοι ηλικίας 18 ετών και άνω που διαθέτουν εκλογικό δικαίωμα.

Μέγεθος δείγματος : Αρχικό δείγμα γενικού πληθυσμού : 1.015 ατόμων

Περιοχή : Πανελλαδική

Χρονικό διάστημα συλλογής στοιχείων : Από 29η/9ου/2011 έως 4η/10ου/2011

Μέθοδος δειγματοληψίας : Επελέγη δείγμα με τη μέθοδο της πολυσταδιακής στρωματοποιημένης δειγματοληψίας. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε πρωινές και απογευματινές ώρες.

Χαρακτηριστικά : Η έρευνα είναι δημοσιοποιήσιμη.

Τυπικό Στατιστικό σφάλμα : Το δειγματοληπτικό σφάλμα με βαθμό βεβαιότητας 95% βρίσκεται εντός του +/- 3,2%.

Ταυτότητα έρευνας - 2.

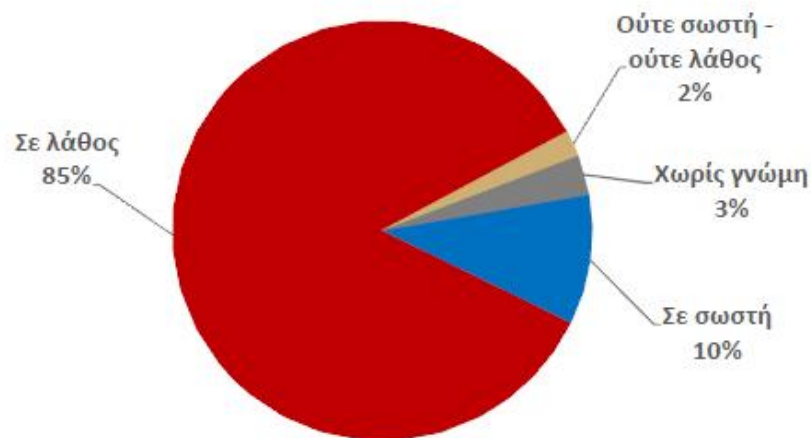
ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

Η έρευνα βασίστηκε σε απλά ερωτήματα που απασχολούν την κοινή γνώμη και αφορούν το μέλλον της χώρας. Καταρχάς εξετάστηκαν ζητήματα όπως η οικονομική κρίση και η επιρροή της στην καθημερινότητα των πολιτών. Ο σύγχρονος Έλληνας πρέπει να αντιμετωπίσει τα αρνητικά επακόλουθα της ύφεσης όπως αυτά εμφανίστηκαν τα τελευταία χρόνια. Έγινε σύγκριση της παρούσας κατάστασης με τα προηγούμενα έτη για να αξιολογήσουμε το κατά πόσο η χώρα βρίσκεται στη σωστή πορεία. Παρουσιάζονται επίσης οι σκέψεις το πολιτών για

το μέλλον της Ελλάδας αλλά και το δικό τους. Έγινε μνεία στις κοινωνικές αναταραχές και τις απεργιακές κινητοποιήσεις ως όπλο αντίστασης και διαμαρτυρίας ενάντια στο ισχύον πολιτικό σκηνικό. Τέλος δόθηκε βάση στις κομματικές προτιμήσεις των ψηφοφόρων, στην αξιολόγηση των πολιτικών κομμάτων και των αρχηγών τους και στις απόψεις τους περί των επικείμενων εκλογών και τα αποτελέσματα αυτών.

Δ.1 ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

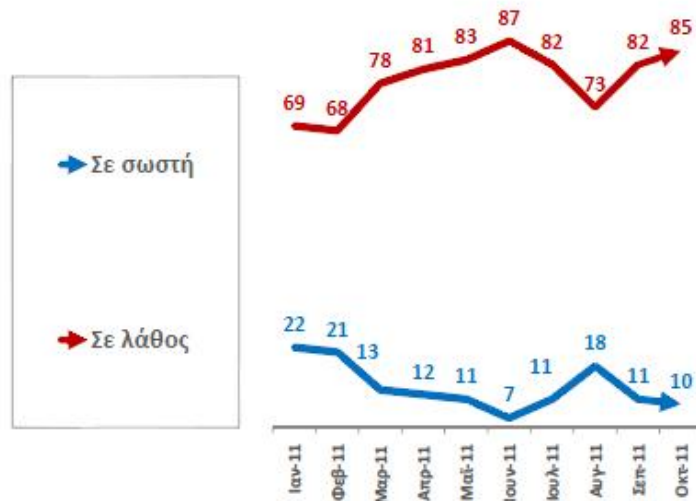
Σε γενικές γραμμές πιστεύετε ότι τα πράγματα στην Ελλάδα πηγαίνουν σε σωστή, ή σε λάθος κατεύθυνση;

Δ.2 ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

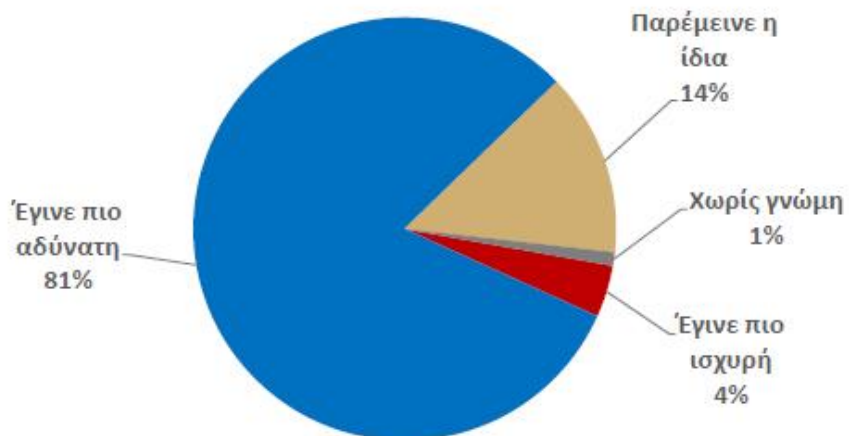
Σε γενικές γραμμές πιστεύετε ότι τα πράγματα στην Ελλάδα πηγαίνουν σε σωστή, ή σε λάθος κατεύθυνση;

Ιανουάριος – Οκτώβριος 2011

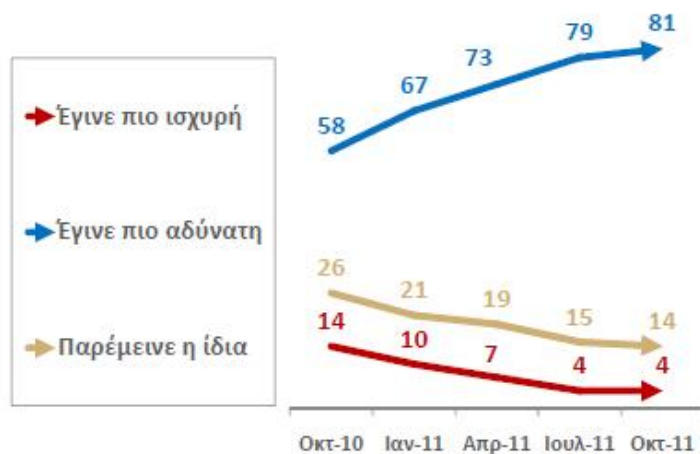
Δ.3 ΔΙΕΘΝΗΣ ΙΣΧΥΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Σε σύγκριση μ' έναν χρόνο πριν, η θέση της χώρας μας στον κόσμο έγινε πιο ισχυρή, έγινε πιο αδύνατη, ή παρέμεινε η ίδια;

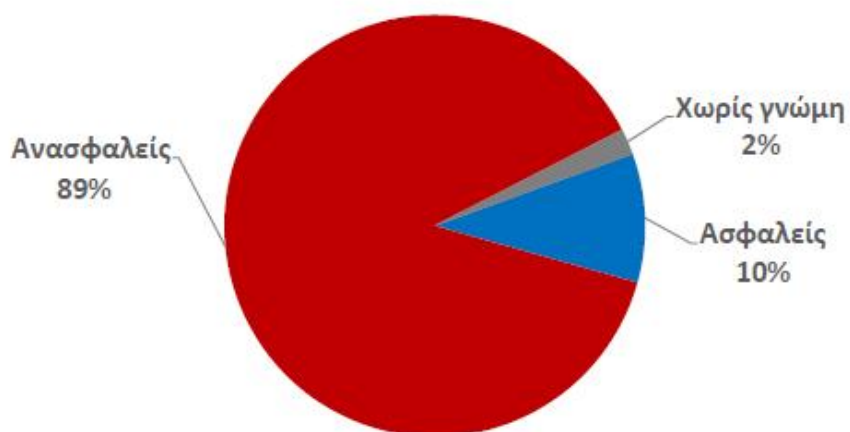
Δ.4 ΔΙΕΘΝΗΣ ΙΣΧΥΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Οκτώβριος 2010 – Οκτώβριος 2011

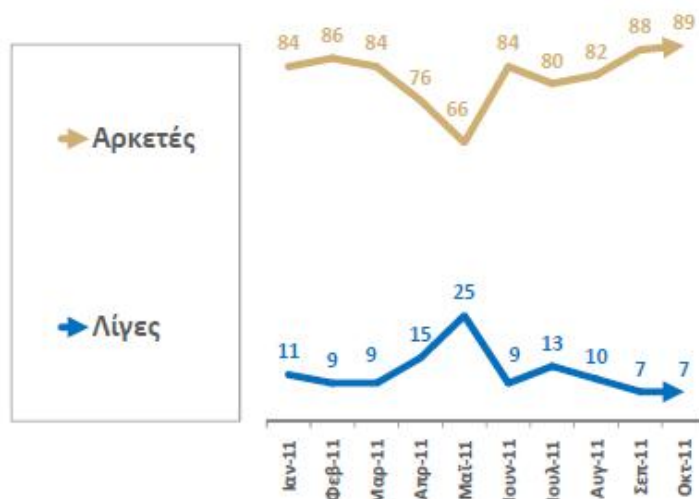
Δ.5 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ

Όταν σκέπτεστε το μέλλον σας τα επόμενα χρόνια, πόσο σίγουρος/η αισθάνεστε;

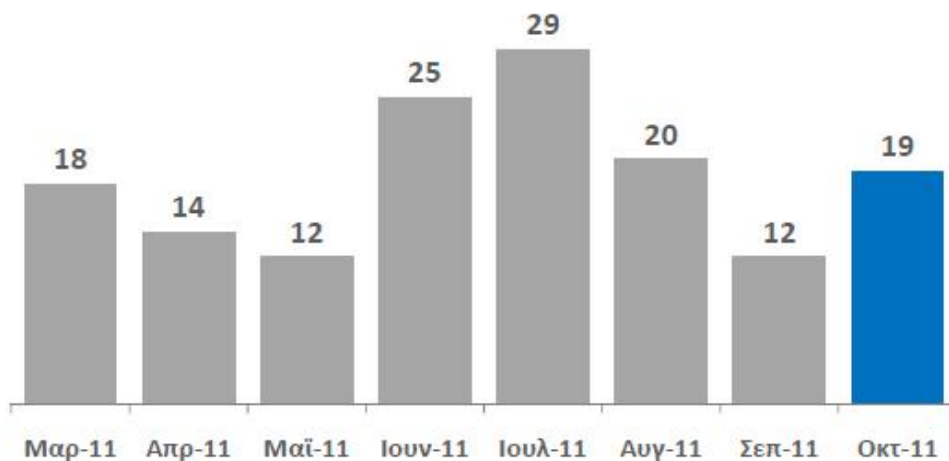
Δ.6 ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΠΡΟΣΕΧΕΙΣ ΜΗΝΕΣ

Τους επόμενους δύο – τρεις μήνες τι προβλέπετε; Θα γίνουν αρκετές, ή λίγες απεργίες και κινητοποιήσεις; Ιανουάριος – Οκτώβριος 2011

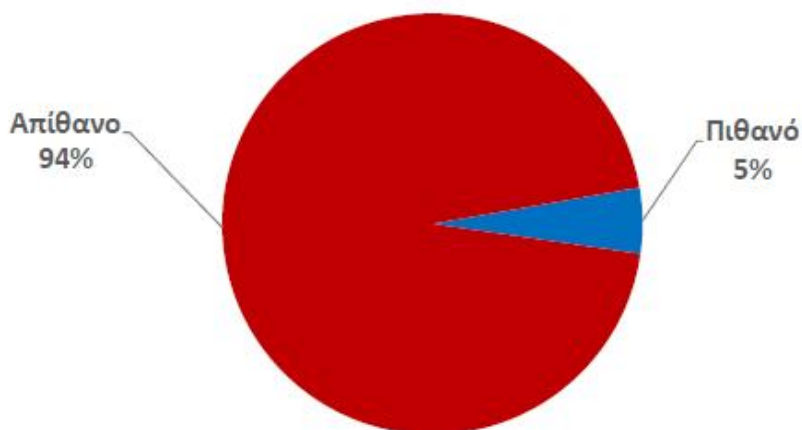
Δ.7 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΑΠΕΡΓΙΕΣ/ΔΙΑΔΗΛΩΣΕΙΣ/ΠΟΡΕΙΕΣ

Τον τελευταίο μήνα, εσείς, έτυχε να πάρετε μέρος σε κάποια απεργία, συγκέντρωση, διαδήλωση, πορεία, ή κάποια άλλη κινητοποίηση, ή εκδήλωση; Μάρτιος – Οκτώβριος 2011

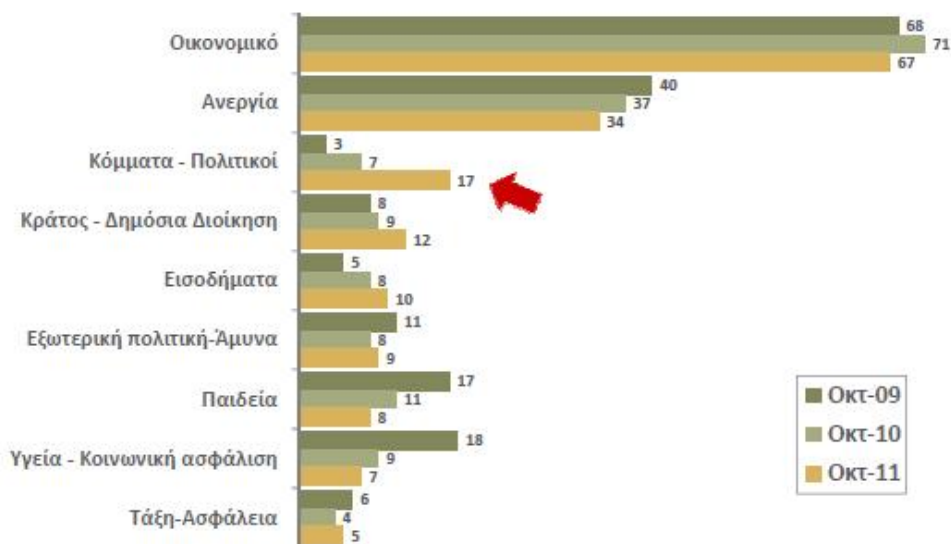
Δ.9 ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ

Στους επόμενους 12 μήνες πόσο πιθανό είναι να αποταμιεύσετε, ή να βάλετε στην άκρη κάποια χρήματα;

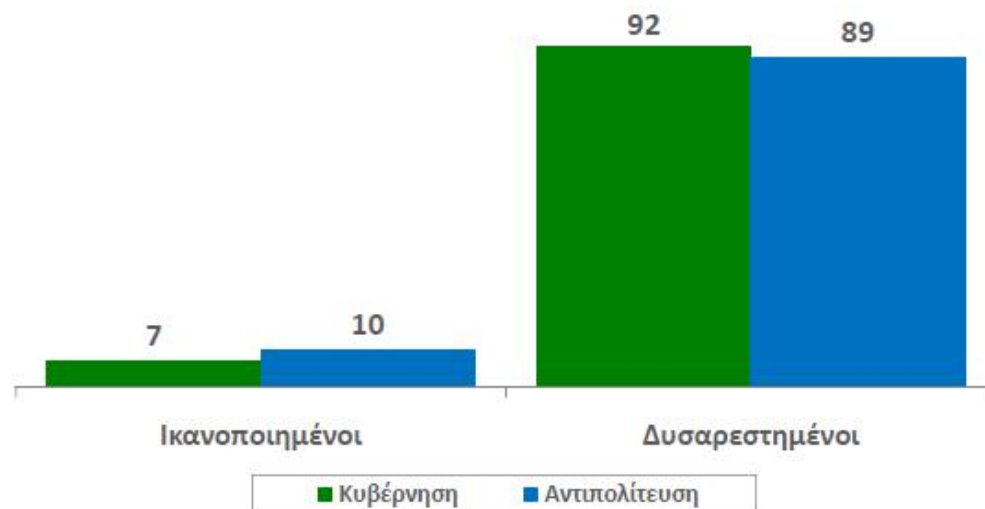
Δ.10 ΤΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Αυθόρμητες, πολλαπλές απαντήσεις
2009 - 2011

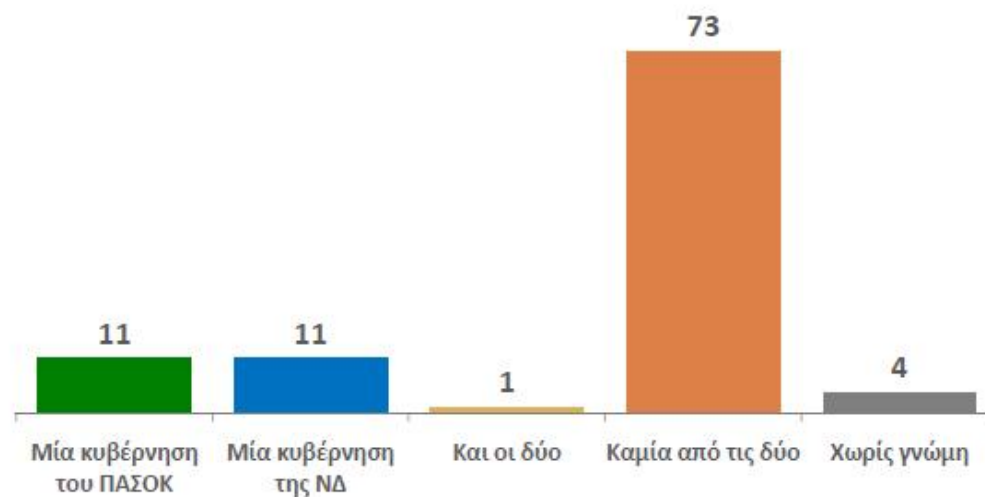
Δ.11 ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ & ΤΗΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗΣ

Από τον τρόπο που η [κυβέρνηση/αντιπολίτευση] αντιμετωπίζει τα προβλήματα της χώρας, πόσο ικανοποιημένος/η αισθάνεστε;

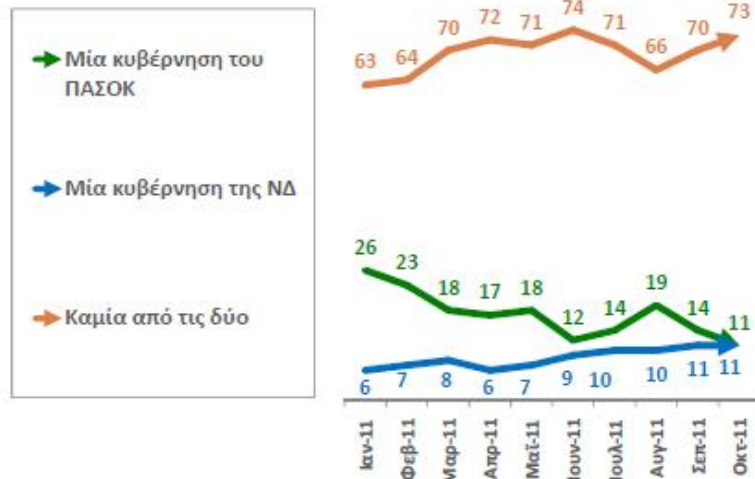
Δ.13 ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΧΩΡΑ

Ανεξάρτητα από το τι ψηφίζετε, ποια κυβέρνηση νομίζετε ότι μπορεί να αντιμετωπίσει καλύτερα τα προβλήματα της χώρας; Μία κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, ή μία κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας;

Δ.14 ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΧΩΡΑ

Ιανουάριος – Οκτώβριος 2011

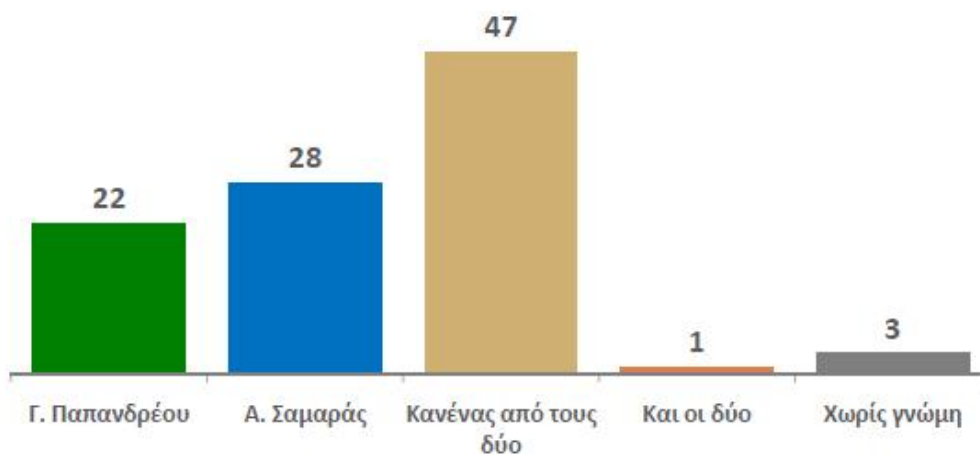
Δ.15 ΔΗΜΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΡΧΗΓΩΝ

«Θα σας διαβάσω τώρα έναν κατάλογο με ονόματα πολιτικών προσώπων και θα ήθελα να μου πείτε τι γνώμη έχετε για αυτούς: θετική ή αρνητική;»

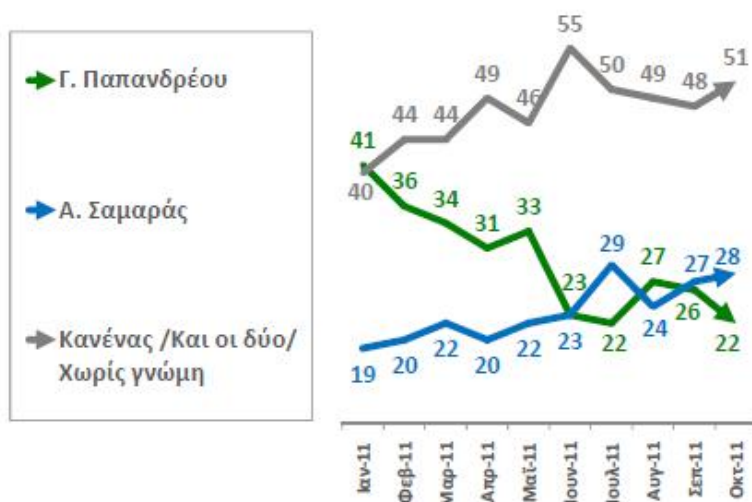
Δ.17 ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΕΡΟΣ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ

Ανάμεσα στον κ. Γ. Παπανδρέου και στον κ. Α. Σαμαρά, ποιος θα λέγατε ότι είναι ο καταλληλότερος για Πρωθυπουργός της χώρας, ο κ. Α. Σαμαράς, ή ο κ. Γ. Παπανδρέου;

Δ.18 ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΕΡΟΣ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ

Ιανουάριος – Οκτώβριος 2011

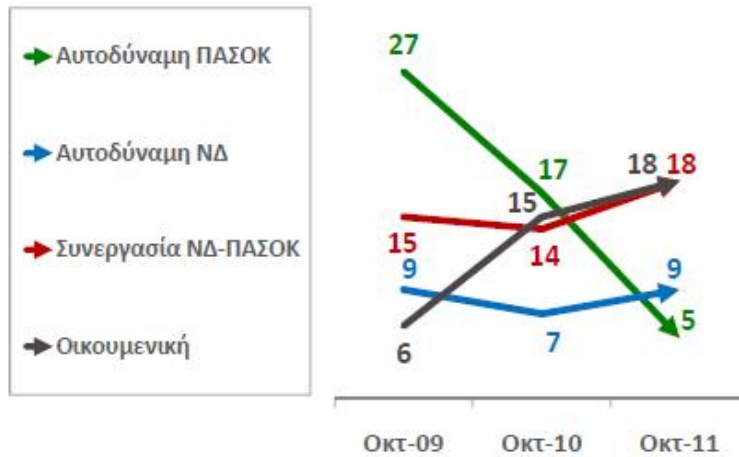
Δ.19 ΓΝΩΜΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΟΡΦΗ ΤΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Κατά τη γνώμη σας, μετά τις επόμενες βουλευτικές εκλογές, όποτε και αν γίνουν ποια θα ήταν η καλύτερη λύση για τη χώρα: Μια αυτοδύναμη κυβέρνηση Νέας Δημοκρατίας, μια αυτοδύναμη κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ, μια κυβέρνηση συνεργασίας Νέας Δημοκρατίας και ΠΑΣΟΚ, μια κυβέρνηση συνεργασίας ΠΑΣΟΚ και ΣΥΡΙΖΑ, μια κυβέρνηση συνεργασίας Νέας Δημοκρατίας και ΛΑΟΣ;

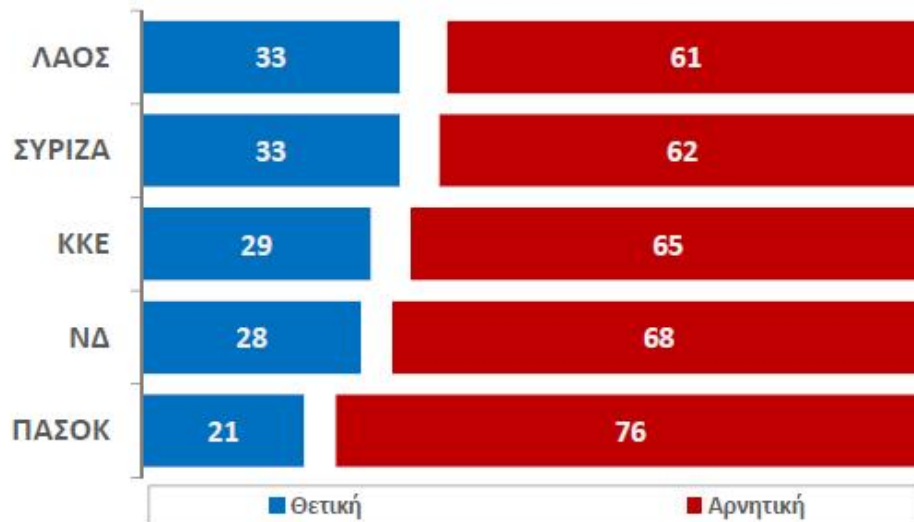
Δ.20 ΓΝΩΜΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΟΡΦΗ ΤΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

2009 - 2011

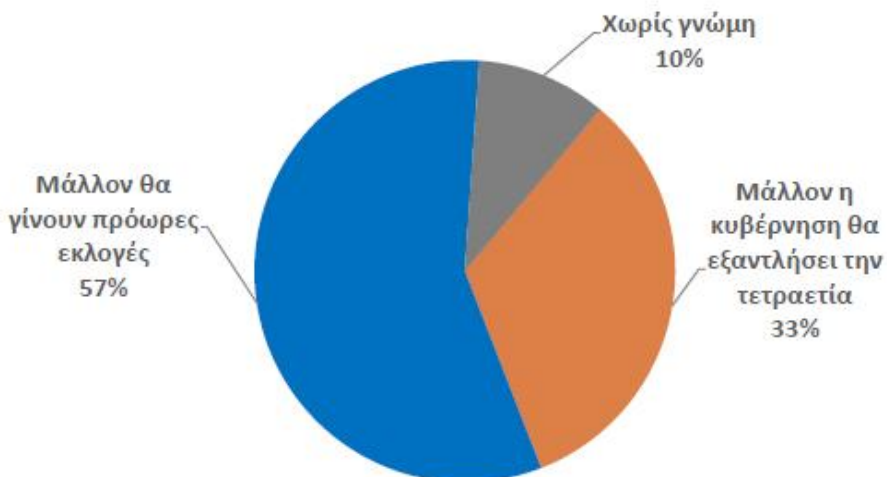
Δ.21 ΔΗΜΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

«Ανεξάρτητα από τις κομματικές σας προτιμήσεις, θα ήθελα να μου πείτε τι γνώμη έχετε για τα ακόλουθα πολιτικά κόμματα: θετική ή αρνητική;»

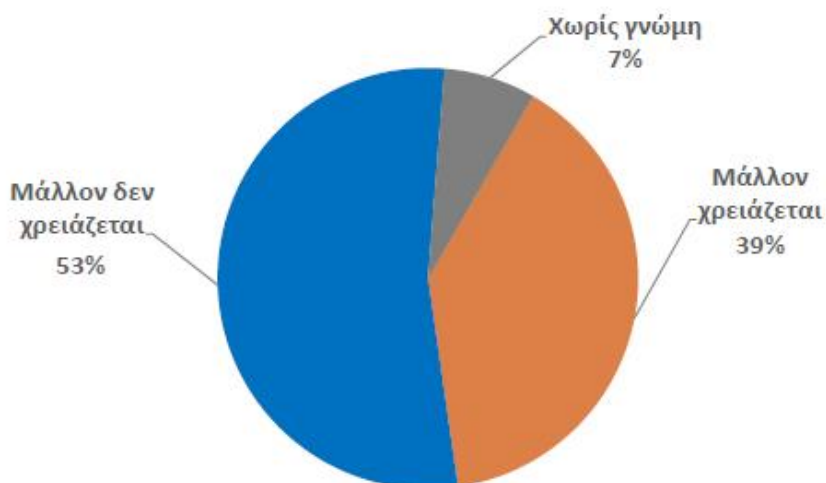
Δ.23 ΓΝΩΜΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΠΡΟΩΡΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ

Εσείς προσωπικά τι πιστεύετε; Η σημερινή Κυβέρνηση μάλλον θα εξαντλήσει την τετραετία, ή μάλλον θα γίνουν πρόωρες εκλογές;

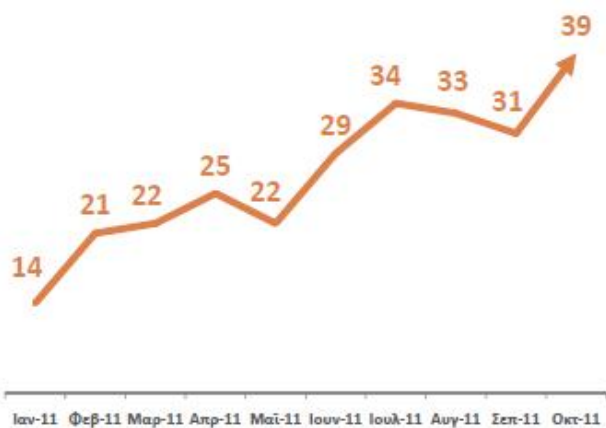
Δ.24 ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ

Σήμερα στην Ελλάδα, μάλλον χρειάζεται, ή μάλλον δεν χρειάζεται να γίνουν Βουλευτικές εκλογές;

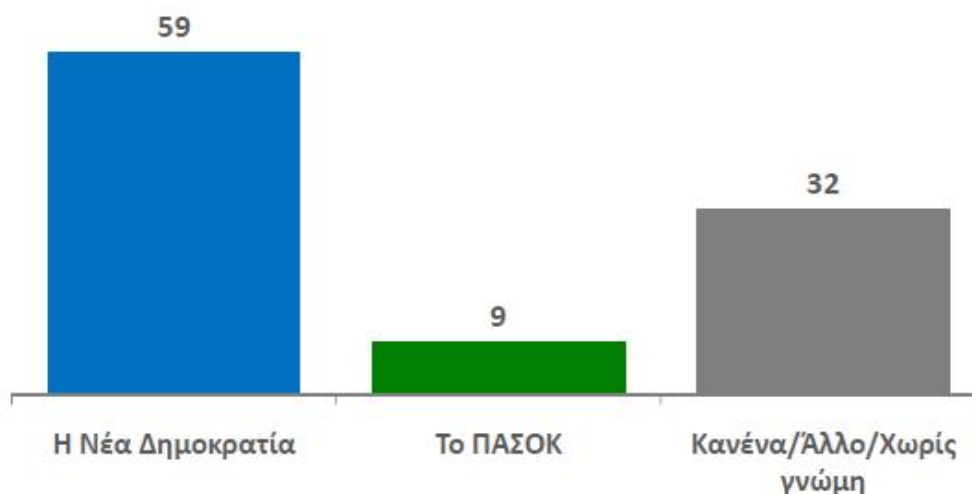
Δ.25 ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ

«Σήμερα στην Ελλάδα χρειάζεται να γίνουν Βουλευτικές εκλογές»
Ιανουάριος – Οκτώβριος 2011

Δ.26 ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΝΙΚΗΣ

Ανεξάρτητα από τις κομματικές σας προτιμήσεις, αν υποθέσουμε ότι αύριο είχαμε πάλι εκλογές, ποιο κόμμα πιστεύετε ότι θα κέρδιζε;
Αθροιστικές απαντήσεις

Δ.27 ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΝΙΚΗΣ

Ανεξάρτητα από τις κομματικές σας προτιμήσεις, αν υποθέσουμε ότι αύριο είχαμε πάλι εκλογές, ποιο κόμμα πιστεύετε ότι θα κέρδιζε; (Αθροιστικές απαντήσεις)
Σεπτέμβριος – Οκτώβριος 2011

	Σεπ-11	Οκτ-11	Μεταβολή	
Η ΝΔ	45	59	+14	↑
Το ΠΑΣΟΚ	17	9	-8	↓
Κανένα/Χωρίς γνώμη	38	32	-6	↓

ΣΥΝΤΟΜΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

- Σε γενικές γραμμές πιστεύεται ότι τα πράγματα στην Ελλάδα πηγαίνουν σε σωστή, ή σε λάθος κατεύθυνση;
- Σε σύγκριση με έναν χρόνο πριν, η θέση της χώρας μας στον κόσμο έγινε ποιο ισχυρή, έγινε ποιο δυνατή, ή παρέμεινε η ίδια;
- Όταν σκέπτεστε το μέλλον σας τα επόμενα χρόνια, πόσο σίγουρος/η αισθάνεστε;
- Τους επόμενους δύο-τρεις μήνες τι προβλέπετε; Θα γίνουν αρκετές ή λίγες απεργίες και κινητοποιήσεις;
- Τον τελευταίο μήνα, εσείς έτυχε να πάρετε μέρος σε κάποια απεργία, συγκέντρωση, διαδήλωση, πορεία, ή κάποια άλλη κινητοποίηση, ή διαδήλωση;
- Τους επόμενους 12 μήνες πόσο πιθανό είναι να αποταμιεύεται, ή να βάλλεται στην άκρη κάποια χρήματα;
- Ποιο είναι το σημαντικότερο πρόβλημα της χώρας;
- Από τον τρόπο που η κυβέρνηση/αντιπολίτευση αντιμετωπίζει τα προβλήματα της χώρας, πόσο ικανοποιημένος/η αισθάνεστε;
- Ανεξάρτητα του τι ψηφίζετε, ποια κυβέρνηση νομίζεται ότι μπορεί να αντιμετωπίσει καλύτερα τα προβλήματα μιας χώρας; Μια κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ ή μια κυβέρνηση της ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ;
- «Θα σας διαβάσω τώρα έναν κατάλογο με ονόματα πολιτικών προσώπων και θα ήθελα να μου πείτε τι γνώμη έχετε για αυτούς : θετική ή αρνητική; »
- Ανάμεσα στον κ. Γεώργιο Παπανδρέου και τον κ. Αντώνη Σαμαρά, ποιος θα λέγατε ότι είναι ο καταλληλότερος για Πρωθυπουργός της χώρας, ο κ. Αντώνης Σαμαράς ή ο κ. Γεώργιος Παπανδρέου;
- Κατά τη γνώμη σας, μετά τις επόμενες βουλευτικές εκλογές, όποτε και αν γίνουν ποια θα ήταν η καλύτερη λύση για τη χώρα : Μια αυτοδύναμη κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, μια αυτοδύναμη κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, μια κυβέρνηση συνεργασίας Νέας Δημοκρατίας και ΠΑΣΟΚ, μια κυβέρνηση συνεργασίας ΠΑΣΟΚ και ΣΥΡΙΖΑ, μια κυβέρνηση συνεργασίας Νέας Δημοκρατίας και ΛΑΟΣ;
- «Ανεξάρτητα από τις κομματικές σας προτιμήσεις, θα ήθελα να μου πείτε τι γνώμη έχετε για τα ακόλουθα πολιτικά κόμματα : θετική ή αρνητική;»
- Εσείς προσωπικά τι πιστεύετε; Η σημερινή Κυβέρνηση μάλλον θα εξαντλήσει την τετραετία ή μάλλον θα γίνουν πρόωρες εκλογές;
- Σήμερα η Ελλάδα μάλλον χρειάζεται ή μάλλον δεν χρειάζεται να γίνουν Βουλευτικές εκλογές;
- Ανεξάρτητα από τις κομματικές σας προτιμήσεις, αν υποθέσουμε ότι αύριο είχαμε πάλι εκλογές, ποιο κόμμα πιστεύετε ότι θα κέρδιζε;

Παράρτημα 2

Ταυτότητα έρευνας- 1

Τύπος έρευνας : δειγματοληπτική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίου που δόθηκε σε τυχαία μερίδα πολιτών

Σκοπός έρευνας : Η κατανόηση του βαθμού που έχει επηρεάσει η κρίση τη ζωή των Ελλήνων.

Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά έρευνας : η έρευνα απευθύνεται σε ενήλικα άτομα με κοινωνική και πολιτική συνείδηση.

Μέγεθος δείγματος : δείγμα πληθυσμού 30 ατόμων

Περιοχή : Πάτρα

Χρονικό διάστημα δειγματοληψίας : από 13/02/12 έως 15/02/12

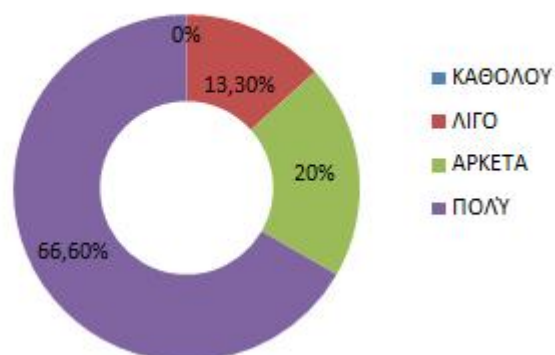
Μέθοδος δειγματοληψίας : επιλέγει τυχαίο δείγμα πολιτών κυρίως από τους χώρους της πρακτικής μας άσκησης. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε πρωινές και απογευματινές ώρες.

Ταυτότητα έρευνας – 2

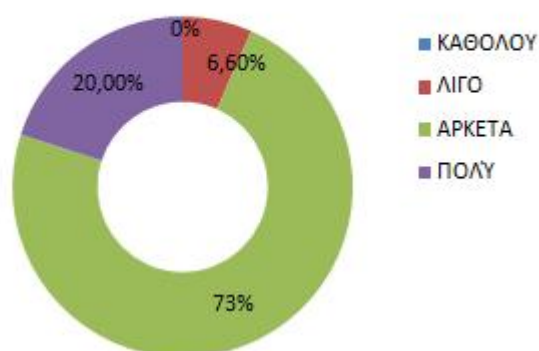
ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

Μέσα από την έρευνα μας προσπαθήσαμε να αποτυπώσουμε τις αντιδράσεις και τα συναισθήματα των πολιτών απέναντι στο θέμα της κρίσης. Τα στοιχεία που προέκυψαν παρουσιάζουν έντονο ενδιαφέρον καθώς απεικονίζουν τις απόψεις του λαϊκού αισθήματος. Οι άνθρωποι σήμερα είναι πολύ ανήσυχοι για την πορεία της χώρας και φαίνεται πως έχει χαθεί η εμπιστοσύνη προς τους πολιτικούς αφού μεγάλο ποσοστό πιστεύει πως εκείνοι ευθύνονται για την κατάσταση της Ελλάδας. Η αβεβαιότητα και η απογοήτευση είναι τα βασικά χαρακτηριστικά που γεννά στους πολίτες η οικονομική κρίση που βιώνουν. Συνοψίζοντας μπορούμε να πούμε επίσης πως μεγάλο είναι και το ποσοστό εκείνων που πιστεύουν πως είναι λανθασμένες οι πολιτικές που ακολουθεί η κυβέρνηση για να αντιμετωπίσει τη δυσμένεια.

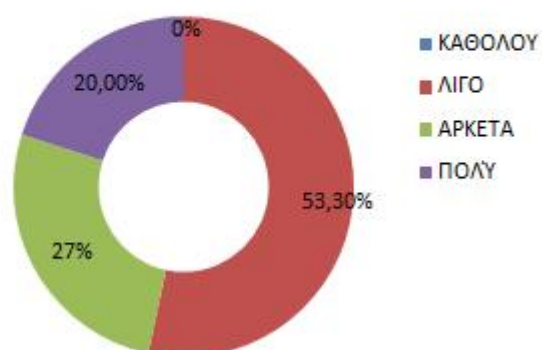
ΕΡΩΤΗΣΗ 1 : Θεωρείτε πως η προσφυγή της χώρας στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο έχει επηρεάσει τη ζωή σας;

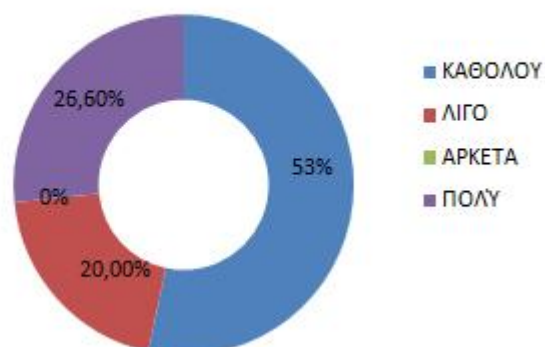
ΕΡΩΤΗΣΗ 2 : Έχετε περικόψει τα προσωπικά σας έξοδα λόγω της κρίσης κι αν ναι σε τι βαθμό;

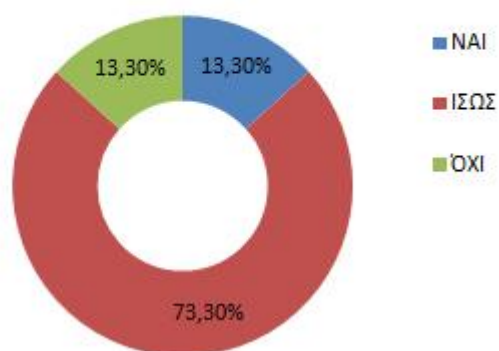
ΕΡΩΤΗΣΗ 3 : Υπάρχει άγχος για το μέλλον της δουλειάς σας;

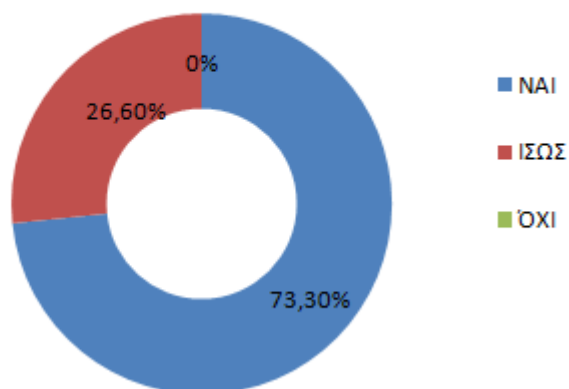
ΕΡΩΤΗΣΗ 4 : Πόσο εύκολο είναι να βρείτε δουλειά στην εποχή μας;

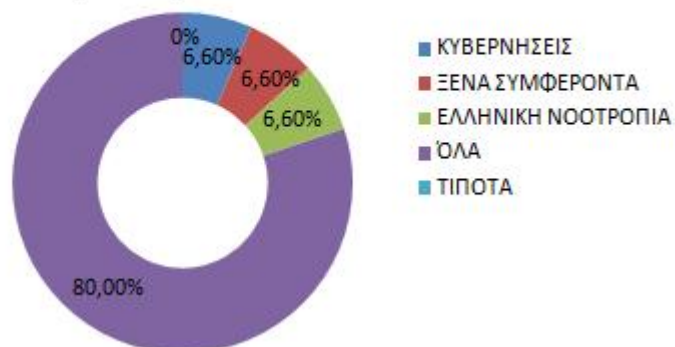
ΕΡΩΤΗΣΗ 5 : Αποτελεί λύση η αναζήτηση εργασίας στο εξωτερικό ειδικά τώρα που η ανεργία στην Ελλάδα βρίσκεται σε πολύ υψηλό ποσοστό;

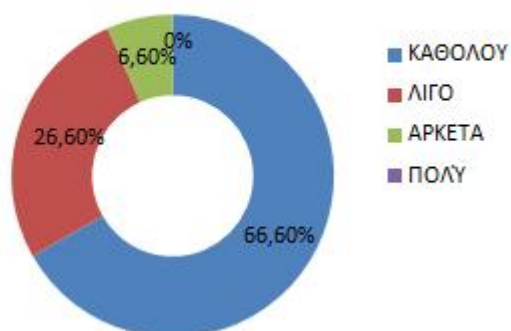
ΕΡΩΤΗΣΗ 6 : Επιθυμείτε να παραμείνετε στον ίδιο τομέα εργασίας;

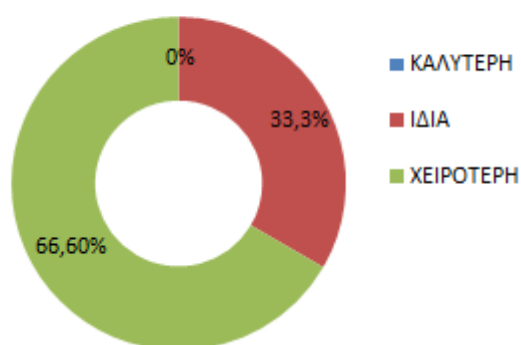
ΕΡΩΤΗΣΗ 7 : Σύμφωνα με την προσωπική σας κρίση ποιος πιστεύετε ότι ευθύνεται για την άσχημη οικονομική κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα;

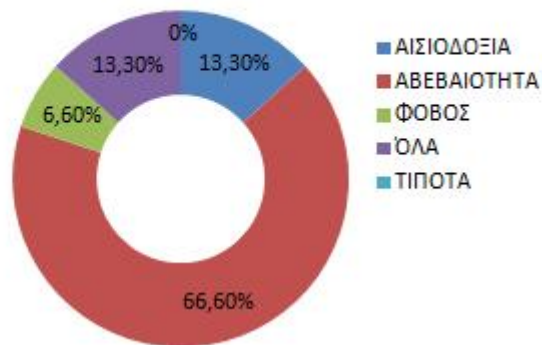
ΕΡΩΤΗΣΗ 8 : Θεωρείτε πως είναι αποδοτικά τα μέτρα λιτότητας που εφαρμόζει η κυβέρνηση;

ΕΡΩΤΗΣΗ 9 : Πως εκτιμάτε ότι θα είναι η κατάσταση της Ελλάδας τον προσεχή χρόνο;

ΕΡΩΤΗΣΗ 10 : Ποιο είναι το βασικό συναίσθημα που νοιώθετε όταν σκέφτεστε το μέλλον σας;

ΣΥΝΤΟΜΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Σε έρευνα που πραγματοποιήσαμε σχετικά με την οικονομική κρίση σε δείγμα 30 ατόμων προέκυψαν τα παραπάνω αποτελέσματα.

Οι ερωτήσεις που θέσαμε ήταν οι εξής:

1. Θεωρείτε πως η προσφυγή της χώρας στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο έχει επηρεάσει τη ζωή σας;
2. Έχετε περικόψει τα προσωπικά σας έξοδα λόγω της κρίσης κι αν ναι σε τι βαθμό;
3. Υπάρχει άγχος για το μέλλον της δουλειάς σας;
4. Πόσο εύκολο είναι να βρείτε δουλειά στην εποχή μας;
5. Αποτελεί λύση η αναζήτηση εργασίας στο εξωτερικό ειδικά τώρα που η ανεργία στην Ελλάδα βρίσκεται σε πολύ υψηλό ποσοστό;
6. Επιθυμείτε να παραμείνετε στον ίδιο τομέα εργασίας;
7. Σύμφωνα με την προσωπική σας κρίση ποιος πιστεύετε ότι ευθύνεται για την άσχημη οικονομική κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα;
8. Θεωρείτε πως είναι αποδοτικά τα μέτρα λιτότητας που εφαρμόζει η κυβέρνηση;
9. Πώς εκτιμάτε ότι θα είναι η κατάσταση της Ελλάδας τον προσεχή χρόνο;
10. Ποιο είναι το βασικό συναίσθημα που νοιώθετε όταν σκέφτεστε το μέλλον σας;

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

European Commission είναι το εκτελεστικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο οργανισμός είναι υπεύθυνος για την πρόταση νομοθεσίας, την εφαρμογή των αποφάσεων, υποστηρίζοντας Συνθήκες της Ένωσης και η γενική ημέρα με την ημέρα λειτουργία της Ένωσης.

European Economic Advisory Group είναι ο Όμιλος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Συμβουλευτικής (EEAG) ιδρύθηκε το 2001. Υποστηρίζεται από το ερευνητικό προσωπικό του Ifo, παρέχει μια ετήσια έκθεση για την ευρωπαϊκή οικονομία, η οποία περιλαμβάνει προβλέψεις για την ανάπτυξη καθώς και άλλα επίκαιρα ευρωπαϊκά θέματα. Η ομάδα αποτελείται από οκτώ οικονομολόγους διεθνώς γνωστή από επτά ευρωπαϊκές χώρες, υπό την προεδρία του κ. Jan-Egbert Sturm (ETH Zurich). Περιλαμβάνει Lars Calmfors (Πανεπιστήμιο της Στοκχόλμης), Giancarlo Corsetti (University of Cambridge), ο John Hassler (Πανεπιστήμιο της Στοκχόλμης), Gilles Saint-Paul (Πανεπιστήμιο της Τουλούζης), Hans-Werner Sinn (Ifo Institute και του Πανεπιστημίου του Μονάχου), Άκος Valentyni (Πανεπιστήμιο του Cardiff) και Xavier Vives (To IESE Business School).

EUROSTAT είναι η Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που εδρεύει στο Λουξεμβούργο. Κύριο καθήκον της είναι η συλλογή και δημοσίευση στατιστικών στοιχείων που αφορούν σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και η προώθηση μεθόδων στατιστικής σε κράτη-μέλη ή υποψήφια κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και κρατών εντός της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (EFTA). Οι διάφοροι αντίστοιχοι οργανισμοί του κάθε κράτους που συνεργάζονται με την Eurostat λειτουργούν με βάση το Ευρωπαϊκό Σύστημα Στατιστικής.

SAIC (Science Applications International Corporation) είναι μια εταιρεία με έδρα το McLean, Βιρτζίνια που παρέχει επιστημονικές, τη μηχανική, την ολοκλήρωση συστημάτων και τεχνικών υπηρεσιών και λύσεων. SAIC συνεργάζεται εκτενώς με το αμερικανικό Υπουργείο Άμυνας, το αμερικανικό Υπουργείο Εσωτερικής Ασφάλειας, και τις Ηνωμένες Πολιτείες Intelligence Κοινότητας, συμπεριλαμβανομένης και της Υπηρεσίας Εθνικής Ασφάλειας, καθώς και άλλες αμερικανική κυβέρνηση πολιτικές υπηρεσίες και επιλεγμένες εμπορικές αγορές.

ΔΝΤ (Διεθνές Νομισματικό Ταμείο) είναι ένας διεθνής οργανισμός ο οποίος επιβλέπει το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα παρακολουθώντας τις συναλλαγματικές ισοτιμίες και τα ισοζύγια πληρωμών και προσφέροντας οικονομική και τεχνική βοήθεια όταν του ζητηθεί. Το ΔΝΤ ιδρύθηκε στις 27 Δεκεμβρίου του 1945 στην Ουάσιγκτον, πρωτεύουσα των ΗΠΑ κατόπιν συνομολόγησης 29 Χωρών που είχαν συμβάλει στο 80% του κεφαλαίου. Η ίδρυση του Οργανισμού αυτού είχε προπαρασκευαστεί κατά τη Διεθνή Νομισματική και Χρηματοδοτική Συνδιάσκεψη που συνήλθε στο Μπρέτον Γουντς, του Νιού Χαμπσάιρ των ΗΠΑ, ενάμισι χρόνο πριν, από 1ης Ιουλίου μέχρι 22 Ιουλίου του 1944. Έδρα του Οργανισμού ορίστηκε η Ουάσιγκτον ως πρωτεύουσα της χώρας με το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής.

ΕΛ.ΣΤΑΤ είναι η Ελληνική Στατιστική Αρχή (πρώην Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος – Ε.Σ.Υ.Ε.) και είναι επιφορτισμένη με το έργο της συλλογής στατιστικών στοιχείων. Είναι ανεξάρτητη αρχή και δεν υπόκειται στον έλεγχο κυβερνητικών οργάνων ή άλλης διοικητικής αρχής. Η λειτουργία της υπάγεται στον έλεγχο της Βουλής των Ελλήνων.

ΙΟΒΕ (Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών) είναι σύμφωνα με το Πρακτορείο Ρόιτερ το Ελληνικό Ερευνητικό Ίδρυμα ή «Think Tank» με την μεγαλύτερη επιρροή στην Ελλάδα. Θεωρείται ότι έχει επικοινωνία με παγκόσμιους κύκλους εμπορικής και οικονομικής σημασίας.

ΚΕΠΕ αποτελεί το μεγαλύτερο ερευνητικό ίδρυμα για την οικονομική επιστήμη στην Ελλάδα και λειτουργεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας. Οι δραστηριότητές του επικεντρώνονται στη διεξαγωγή εφαρμοσμένης οικονομικής έρευνας σε θέματα που αφορούν την ελληνική οικονομία, στην παρακολούθηση της οικονομικής συγκυρίας και στην παροχή μελετητικών υπηρεσιών στην κυβέρνηση σε θέματα οικονομικής ανάλυσης και πολιτικής.

ΟΑΕΔ είναι ο Οργανισμός απασχόλησης εργατικού δυναμικού.

ΟΑΕΕ είναι ο Οργανισμός ασφάλισης των ελεύθερων επαγγελματιών.

ΟΓΑ είναι ο Οργανισμός γεωργικών ασφαλίσεων.

ΟΟΣΑ είναι ένας διεθνής οργανισμός εκείνων των αναπτυγμένων χωρών που υποστηρίζουν τις αρχές της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και της οικονομίας της ελεύθερης αγοράς. Δημιουργήθηκε το 1948 ως Οργανισμός Ευρωπαϊκής Οικονομικής Συνεργασίας (αγγλ. Organisation for European Economic Co-operation - OEEC), με πρώτο γενικό γραμματέα τον Γάλλο Robert Marjolin, με σκοπό να διαχειριστεί το σχέδιο Μάρσαλ (Marshall) για την ανοικοδόμηση της Ευρώπης μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Αργότερα η ιδιότητα μέλους της επεκτάθηκε και σε μη ευρωπαϊκά κράτη, και το 1960 μετασχηματίστηκε στον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης.

ΣΕΒ (Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών) (τέως Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών) είναι ένα μη Κερδοσκοπικό Σωματείο, με έδρα την Αθήνα με σκοπό την εκπροσώπηση των Ελληνικών νομικών προσώπων-επιχειρήσεων και βιομηχανιών και την προάσπιση των συμφερόντων τους σε εθνικό κυρίως επίπεδο. Ο ΣΕΒ είναι μέλος της **BUSINESSEUROPE** (πρώην UNICE), της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Επιχειρήσεων, του αντίστοιχου φορέα εκπροσώπησης των επιχειρήσεων σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

ΒΙΒΛΙΟΦΡΑΦΙΑ

- *Ελληνική Οικονομία – Οικονομική Πολιτική και Ανάλυση των Βασικών Μεγεθών – Γεώργιος Μ.Κορρές Πανεπιστήμιο Κρήτης, Εκδόσεις Αθ.Σταμούλης, Αθήνα 1998*
- *Η Ανεργία : Αίτια και Λύσεις – Γεώργιος Σκουτέλης, Εκδόσεις International Forum, Αθήνα 1996*
- *Η Ελλάδα και το Σχέδιο Μάρσαλ – Η Μεταπολεμική Ανασυγκρότηση της Οικονομίας – Απόστολος Βετσόπουλος, Εκδόσεις Gutenberg 2007*
- *Η κρίση του Παγκόσμιου Καπιταλισμού – Η Ανοιχτή Κοινωνία σε Κίνδυνο – George Soros, Νέα Σύνορα – Εκδοτικός Οργανισμός Λιβάνη, Αθήνα 1999*
- *Παγκόσμιες Χρηματοπιστωτικές Αγορές – Ian H.Giddy, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1996*
- *Πλανητική Πολιτική Μετά Τον Ψυχρό Πόλεμο – Παναγιώτης Κονδύλης, Εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα 1992*

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΑ ΑΡΘΡΑ ΚΑΙ ΔΕΛΤΙΑ ΤΥΠΟΥ

(« Φάσεις οικονομικού Κύκλου». Ανακτήθηκε στις 22 Φεβρουαρίου 2012 http://drakoulakis.blogspot.com/2010/01/blog-post_2055.html)

(« Τρόποι αντιμετώπισης της Κρίσης ». Ανακτήθηκε στις 2 Μαρτίου 2012 <http://ellinismossouidias.wordpress.com/2010/04/28/%CF%84%CF%81%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BC%CE%B5%CF%84%CF%89%CF%80%CE%B9%CF%83%CE%B7%CF%83-%CF%84%CE%B7%CF%83-%CE%BA%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%B7%CF%83/>)

(« Η Ελλάδα η ONE και η Κρίση ». Ανακτήθηκε στις 3 Μαρτίου 2012 http://www.prd.uth.gr/uploads/discussion_papers/2011/uth-prd-dp-2011-01_gr.pdf)

(« Ανάπτυξη είναι η μόνη λύση : δεκαεπτά προτάσεις για μια νέα αναπτυξιακή στρατηγική ». Ανακτήθηκε στις 21 Απριλίου 2012 <http://greekeconomistsforreform.com/wp-content/uploads/A-I-P-DEVELOPMENTw.-abs-10-06-10.pdf>)

(« Έκθεση ΟΟΣΑ : Βασιλεύει η φοροδιαφυγή στην Ελλάδα ». Ανακτήθηκε στις 25 Μαρτίου 2012 <http://www.newscode.gr/oikonomia/story/38596/ekthesh-oosa-basileyei-h-forodiyfygh-sthn-ellada>)

(« Η ιστορία της ασφάλισης ». Ανακτήθηκε στις 24 Απριλίου 2012 <http://asfalistic.tripod.com/istoria.htm>)

(«Αναδιανεμητικά και κεφαλαιοποιητικά ασφαλιστικά συστήματα: βασικά χαρακτηριστικά και πολιτικές διαστάσεις ». Ανακτήθηκε στις 22 Απριλίου 2012 <http://mahitotekmirio.wordpress.com/2008/05/03/03-2/>)

(«Ποιο είναι το συνταξιοδοτικό-ασφαλιστικό πρόβλημα; ». Ανακτήθηκε στις 24 Απριλίου 2012 http://www.asfaleianet.gr/info_syntaxi_apotamieysi.htm)

(«Απώλειες δισεκατομμυρίων στα ασφαλιστικά ταμεία από την εισφοροδιαφυγή ». Ράνια Τζίμα Ανακτήθηκε στις 24 Μαρτίου 2012 <http://www.skai.gr/news/finance/article/197613/apoleies-dis-sta-asfalistika-tameia-apo-tin-eisforodifugi-/>)

(« Οι ευθύνες των πολιτικών για τα χάλια της χώρας » Ανακτήθηκε 2 Μαρτίου 2012 <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=332764>)

(« Για ποινικές ευθύνες μιλάει ο Υπουργός Επικρατείας » Ανακτήθηκε 15 Μαρτίου 2012 <http://www.protothema.gr/politics/article/?aid=175874>)

(« Α. Κούτρας : Έπρεπε να αφήσουν την Ελλάδα να χρεοκοπήσει » Ανακτήθηκε 15 Μαρτίου 2012 <http://news247.gr/eidiseis/eprepe-na-afhsoyn-thn-ellada-na-xreokophsei.1534425.html>)

(« Debate : Τελικά.. μαζί τα φάγαμε ή όχι; » Ανακτήθηκε 5 Απριλίου 2012 <http://www.tovima.gr/society/article/?aid=434686>)

(« Το λημέρι » Ανακτήθηκε 30 Μαρτίου το 2012 http://tolimeri.blogspot.com/2012/02/blog-post_5959.html)

(« Ο Χρ. Μαρκογιαννάκης και το αμαρτωλό c4i ») Ανακτήθηκε 25 Απριλίου το 2012 <http://www.antinews.gr/2010/08/21/58292/>)

(« Νέο πόρισμα σοκ για τα υποβρύχια » Κουσουλάς, Βλαχουτσάκος Ανακτήθηκε 21 Απριλίου 2012 <http://www.zougla.gr/politiki/article/porisma-sok-gia-to-skandalo-ton-ipovrixion>)

(« Ονόματα για σκάνδαλο με υποβρύχια και μίζες υπουργών » Ανακτήθηκε 25 Απριλίου 2012 <http://www.fimes.gr/2011/02/upovrychia-skandalo/>)

(«Κακούργα μετανάστευση; » Ανακτήθηκε 24 Μαρτίου 2012 http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_columns_2_03/10/2010_417378)

(« Οι επιπτώσεις της κρίσης σε εμπόριο και απασχόληση » Ανακτήθηκε 11 Απριλίου 2012 http://www.corfupress.com/news/index.php?option=com_content&view=article&id=15188:%CE%9F%CE%B9-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%80%CF%84%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7%CF%82-%CF%83%CE%B5-%CE%B5%CE%BC%CF%80%CF%8C%CF%81%CE%B9%CE%BF-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B1%CF%80%CE%B1%CF%83%CF%87%CF%8C%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%B7&catid=27:2009-05-10-16-29-57&Itemid=179)

(« Σε κρίση παραμένει το λιανικό εμπόριο » Ανακτήθηκε 18 Απριλίου 2012 http://www.star.gr/Pages/Politiki_Oikonomia.aspx?art=10446&artTitle=se_krisi_paramenei_t_o_lianiko_emporio)

(« Επιπτώσεις της κρίσης » Ανακτήθηκε 25 Απριλίου το 2012
http://www.iskra.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=5643:rousis-krisi-politiki&catid=54:anpolitiki&Itemid=284)

(«Το φάντασμα του μνημονίου και η εθνική κυριαρχία» Ανακτήθηκε 25 Απριλίου 2012
http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_columns_1_12/06/2011_445590)

(« Η επιστροφή στη γη δίνει τώρα έξοδο » Ανακτήθηκε 25 Απριλίου 2012
http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_civ_1_01/10/2011_457823)